

**ALBII TIBULLI
ELEGIARUM LIBRI
DUO. ACCEDUNT
PSEUDOTIBULLIANA**

N.ii.312^{x d} *stacks*

ASHMOLEAN LIBRARY
OXFORD

—
Ex Libris

EDUARD FRAENKEL

Corpus Christi Professor of Latin, 1935-53

—
1970

303645970.

H Leo

ALBII TIBULLI
ELEGIARUM LIBRI DUO.

ACCEDUNT PSEUDOTIBULLIANA.

RECENSUIT

AEMILIUS BAEHRENS.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCLXXVIII.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

GUSTAVO · LOEWE
GUILIELMO · MEYER

AMICIS

D. D.

AEMILIUS · BAEHRENS

a*

PROLEGOMENA.

Carolus Lachmannus, cum anno 1829 primus Tibulli editionem emitteret iusto apparatu critico instructam, codicibus non usus est nisi recentissimis eisque doctorum Itolorum manus interpolatrices expertis. nam codex Eboracensis ab Heinsio collatus (*A*) a. 1425, liber autem Parisinus 7989 (*B*) a. 1423, denique tres reliquae cartae (*C*) multo etiam post scriptae sunt. hae igitur membranae omnes eo tempore sunt exaratae, quo scribae Itali iamiam pudore abiecto non tam in ueterum scriptorum uerbis quamuis corruptis fideliter reddendis quam in emendandis eisdem purgandisque operam studiumque ponebant. ut unico exemplo codicum Lachmannianorum prauitatem tibi aperiam totam: nullus eorum lacunas eas quae in communi archetypo post I 2, 25; II 3, 15; II 3, 77; III 4, 64 erant intactas reliquit, sed alius aliud in textu exhibet supplementum ficticium. talibus libris quae-nam fides ad scripturam antiquitus traditam recipendam possit haberi, ultro apparet. neque post Lachmannum codicibus uetustioribus et ab interpolationis contagione liberis indagandis uiri docti studebant, nisi quod eis quae medio aeuo ex poematis Tibullianis facta sunt excerptis aduertebant animum.

Quae cum ita se haberent, meum esse existumaui, ubicumque bibliothecas perscrutanti licuit, noua subsidia circumspicere examinare comparare. neque defuit successus. nam multis libris frustra euolutis citoque abiectis tandem duo codices plane egregios sum nactus, tertium autem (*V*) Gustauui Loewe amicitiae debeo, qui rogatu meo hoc in se suscepit ut libros Tibullianos in bibliothecis Romanis maxime-

que in Vaticana adseruatos locis aliquot a me indicatis conferret; nam quominus ipse, cum a. 1872/73 Romae uersabar, id facerem, cum temporis angustiae tum aliorum negotiorum multitudo prohibebant. sed antequam accuratius ea quibus haec noua editio innititur subsidia describam, pauca praemonenda sunt.

Falsa est doctorum nonnullorum opinio, non lectitata fuisse saeculo XIV Tibulli carmina. quod cum Lachmannus de uetustioribus codicibus reperiendis desperans iecisset [praef. ad Tib. p. VI], M. Hauptius [opusc. I p. 276 sq.] Guilelmo certe Pastrengico (1290—1365) Tibullum fuisse notum ostendit. scribit enim ille in libro de originibus rerum [fol. 88^b]: *Osiris Aegyptiorum deus aratra primus apud Aegyptios fecit, terram ferro sollicitauit et inexperta (sic) semina commisit, poma ab ignotis legit arboribus, palis uitem adiunxit uiridemque comam dura falce caedere docuit et ex matura uia suauis liquores expressit. Tibullus* [I 7, 29—36]. quos uersus non potuit Pastrengicus haurire nisi ex ipsis Tibulli carminibus inspectis. nam infeliciter in uerborum illorum fide eleuanda uersatus est L. Muellerus [praef. Tib. p. V]. immo Pastrengicum Veronae uoluisse codicem aliquem Tibullianum, admodum probabilis est suspitio. certe tali usus est, ni omnia fallunt, is qui a. 1329 flores auctoritatum moralium Veronae composuit [cf. quae in praef. ad Catull. p. VIII dixi]. de cuius opere nunc certiora scimus diligentia Guilelmi Meyeri [cf. huius libellus 'die Sammlungen der Spruchverse des Publilius Syrus', Lips. 1877, p. 61 sqq.]. tribus autem locis in opere illo Tibulli fit mentio. et primo legitur pag. 1, col. 2: *Tibulus in libro de felicitate pauperis uite* [I 9, 23] *Ne tibi cellandi spes sit peccare paranti Est deus occultos qui uetat esse dolos. Ipse deos somno domitos emittere uocem cogit et inuitos fata tegenda loqui.* sed hunc locum auctor sumpsit ex florilegio gallico (quo de postea agetur), ut et titulus 'in libro de fel. paup. uite' et ipsa scriptura docet. porro habes pag. 24, col. 2: *Tibulus* [I 4, 21] *Nec iurare time Veneris periuria uenti Irrita per terras et longa freta ferunt.* — *Idem* [I 9, 3] *Ha miser et si quis primo periuria collat Sera tamen tacitus pena uenit pedibus.*

ex his locis alterum excerpta Parisina quamquam aliter formatum praebent; priorem autem nec excerpta illa nec ullus scriptor antiquus adferunt. itaque hic saltem ex codice aliquo Tibulliano integro depromptus est. nihil ergo obstat quominus talem Veronae olim extitisse eoque et Pastrengicum et auctorem florum usos esse ponamus. — quibus praemissis nunc ad codices Tibullianos hodie nobis suppetentes describendos transeamus.

A, codex Ambrosianus R. 26 sup., membranaceus, saec. XIV in scriptura Gothica exaratus, formae quaternariae, solum habet Tibullum 48 foliis 22 fere linearum, ultimo tamen uacuo. a nobis primum adhibitus est. in fine post Tibulli uitam legitur: *Liber Colucii pyeri Cancellarii florentini*: ~, tum alio atramento a manu recentiore scriptum est: *Liber Cosme Iohannis de Medicis. Nunc ū Laurentii ac Ioanis Petri Francisci de Medicis. No. LVIII.* primus igitur codicis possessor erat idem ille Colutius Salutatus, qui a. 1374 anquirendis Catulli et Propertii exemplaribus studuit: cf. eius epistolae in Prolegg. ad Catull. p. X a me exhibitae. quibus epistulis si quis hoc concludere uelit, Tibullum tum temporis iam illius bibliothecae fuisse insertum, non habeo quod opponam; certe si non paulo ante, at saltem eundem circa a. 1374 A natus est. qui scriptura exaratus pulchra et aequabili archetypi lectiones propagauit fideliter nec ulla fere facta mutatione, nisi quod hic illic librarius leniter peccauit. manus autem correctrix quinque saltem decenniis recentior raro in uniuersum apparet. hunc librum mense Martio a. 1876, cum iterum Mediolani commorabar, ipse excussi; locos nonnullos postea denuo examinerunt G. Loewe et A. Ceriani, clarissimus bibliothecae Ambrosianae praefectus. — huic bonitate quamquam non plane par, tamen simillimus est

V, codex Vaticanus 3270, chartaceus, formae maximae, fol. 1—37 Tibullum, tum Ouidii de remediis amoris opusculum continens, saeculo scriptus XIV exeunte potius quam ineunte XV testibus G. Loewe et A. Mau. erat olim, ut ex pagella praefixa elucet, Fuluii Ursini. correctores expertus est abhinc uarios, quorum manus non semper dinosci possunt. neque refert dinoscere. omne enim codicis pretium in

eis quae prima manus ex archetypo descripsit positum est, nauci habenda sunt quae interpolatores Itali postea siue ex aliis libris siue ex ingenio intulerunt. itaque recte fecit Augustus Mau, qui codicem a Loewio examinatum mea gratia accurate excussit, quod omnes illas correctorum manus uno siglo *man. 2* comprehendit.

Adeo autem A et V (si pauca quae in utroque scribae oscitantia commisit omittimus) inter se consentiunt, ut iam fere ubiuis communem eorum archetypum reciperati simus. ex quo num tertium apographum sit factum non potui uestigare. iam ceteri codices Tibulliani mihi noti — ingens autem eorum est numerus et in plerisque Tibullus comites habet Catullum Propertiumque — saeculo XV scripti sunt et (unum si excipias) longe longeque a librorum AV praestantia recedunt, utpote Italorum interpolationibus scatentes eoque nullius prorsus ad rem criticam pretii. nescio autem an nullus poeta Romanus doctis illius temporis hominibus magis fuerit gratus acceptusque quam Tibullus. hinc primis statim saeculi XV decenniis ortum est inter Italos quasi quoddam certamen in emaculandis illius poematis. tum quippe extiterunt Tibulli emendatores cum alii tum Ioannes Aurispa (1370—1459), Thomas Seneca (Anconae qui circa a. 1420 floruit), Iouianus Pontanus (1426—1503). horum studia etiamnunc in libris mss. recentissimis (ε) extantia ut illustrentur, communicabo cum lectoribus Senecae epistulam, quam e codice Vaticano 2794 saec. XV (fol. 1^a) rogatu meo descripsit Loewius. continet autem hic liber Tibullum eadem qua epistulam manu scriptum.

*Iohanni Ariminensi optimo phisico
Thomas Seneca Salutem.*

Auderem fortassis augere uerbis operam hanc meam, si ut par fuerat ultro ac ingenue tui gratia excepissem. sed quoniam et rogatus et precio sum ad eam adductus, nulle sunt in beneficio partes mercennarii, quae ad laudem et gratiam proficiunt. Unum illud audeo dicere, quod pessimi facere mercennarii non solent, quanta potui maxima cura studuisse ut industria superarem opus mercennarium. neque enim ita ut repperi

in exemplis exscribere contentus fui, sed et doctos atque illustratos homines, qui huiuscemodi poematum studiosi habentur, quo tibi quoad possem incorruptum opus perducerem, obisse et aliquotiens ex Prato Florentiam (sic) iter habuisse, ubi Seraphium Urbinate, Johannem Pratensem, Nicholaum Nicholum ac ceteros una alteraque de re consultos facerem. nam quid ipse quasi diuino quodam flatu profecerim, id praetereo. certe uacua que fuerant uetustate aut scriptorum uicio deperdita, meo ut aiunt mea te [lege marte] suppleui. neque tamen omisi, si quicquam et ab ceteris esset additum, ut ex ipso spectari opusculo facile potest. admodum pauca ut opinor in tota causa me fugerunt, et ea notis assignata reliqui ceteris aut ipsi etiam mihi, si quando liberius ocium ero nactus et maiorem copiam uoluminum, ex quibus absoleta [lege obsoleta] repetantur. interea qualem hunc proinde leges, dum intelligas hoc non esse alterum in Italia incorruptiorem. ceterum et ipse aduigilabis ut et per te cultissimus et suauissimus poeta quapiam ex parte reuiuiscat ac fiat illustrior. Vale.

Ex Prato X^o Kāt decembres 1434.

Horum igitur Italorum coniecturis emendationibusque (nam sane haud raro praeclara opera corruptelas antiquas sustulerunt) liberrime inmutati sunt libri inde ab saeculi XV initio exarati tantum non omnes. examinanti autem istius modi codices cum Lachmannianos tum ceteros passim per bibliothecas sparsos, quorum quidem copia siue mihi siue amicis facta est, facile apparuit, eorum longe plurimos partim ex A partim ex V per uarios gradus fluxisse latius latiusque et interpolatione et deprauatione paulatim serpente. hoc tamen quaestione est dignum, num correctores isti Itali alterum diuersae stirpis codicem uetustum adhibuerint an solo nixi ingenio rem egerint. et Lucianus quidem Muellerus cum uideret lectionibus nonnullis excerptorum Parisinorum propriis infectos esse hic illic aliquot libros recentissimos, hinc grammaticis Italis in manibus fuisse ipsa illa excerpta conclusit [praef. ad Tib. p. XI]. quod nullo certo argumento potest conprobari. itaque hac in re non minus fallitur uir doctus quam in eo quod Francisco Puccio exemplar nostris

codicibus integrius adfuisse acriter negavit. Puccius enim cum a. 1502 ad Tibulli editionem Regiensem a. 1481 emendationes adscriberet, in eas codice antiquo se usum esse professus est. cuius uerbis fidem habuit Lachmannus [cf. eius praef. p. VII sq.] excerptisque inde lectiones potiores. et recte fecit uir clarissimus. nam ipsum illud exemplar Puccianum indagare et ita egregium quoque noua plane lux Tibulli emendationi offundatur subsidium nancisci mihi contigit. cum enim antea una codicum familia, scilicet ab AV propagatorum, nota fuerit, iam alteram eamque multo meliorem cognoscere licet. nunc igitur de tertio codice a me adhibito agam.

G, codex Guelferbytanus [Ms. Aug. 82, 6 fol.], membranaceus, foliis oblongis constat 42, quorum 1—38^a Tibullus, 38^b—42 Sapphus epistula continetur. hunc librum, cuius lectiones Heynius nil de singulari codicis pretio suspicatus passim attulerat, Ienam transmissum ipse mense Decembri a. 1876 contuli. imitatus est autem librarius scripturam langobardicam ea arte ut primo optutu saeculi X uel XI codicem uidere tibi uidearis. membranarum tamen ratione habita mox de recenti illius origine tibi persuadebis. siquid autem in arte palaeographica longo usu calleo, uidetur mihi ille circa a. 1425 exaratus esse. aliquot decenniis post uir doctus nescioquis diuerso tempore cum in margine uarias adpersit explicationes, tum correctoris munere ita functus est ut et in textu supra lineas et in margine uarias adscriberet lectiones, petitas illas partim ex ipsius ingenio non ita saepe felici, partim ex familiae AV codice quodam. nonnullis etiam locis nouas scripturas erasis pristinis lectionibus in ipso restituit uerborum contextu*); lacunas autem quae reperiuntur I 2, 25 ectr. suo Marte expleuit. huius uiri docti adnotationes et criticae et exegeticae cum ipso scripturae genere tum uero atramento pallidiore plerumque a manu prima facile distinguuntur; sunt tamen loci aliquot, ubi intenta quam maxime oculorum acie opus est, si accurate

* Si in apparatu critico ex. gr. I 2, 23 habes 'docet (o ex corr.) G', hic ceterisque locis correcturam a manu secunda factam esse scias.

utramque manum uelis discernere*). quinam autem uir ille doctus fuerit fortasse tum eruatur, cum tandem aliquando (id quod iam dudum fieri oportuit) doctorum Italorum saec. XV et XVI chirographa collecta et arte photographica repraesentata omnium usui patebunt. hoc enim in codice nostro ad I 7, 18 legitur: *Syri abstinebāt colūbis quod essent ueneri dedicatę et quod putarent semiramim in columbam uersam. Dicuntur ē euolasse e gremio thebes uirginis colūbę duę quarum altera ad siluā dodoncā altera ad āmonem peruenit ubi mortalibus dederūt respōsa. Pont.* — idemque *Pont.* reperitur in adnotatione marginali ad I 8, 51, ubi de sontica ex Iuliano et Paulo adferuntur excerpta, et alibi. ipse Iouianus Pontanus num codicis possessor correctorque fuerit an eius interpretamenta emendatiunculasque amicus quidam suo intulerit exemplari, hoc ex causa supra adlata nunc quidem diiudicare nequeo. sed utut hoc se habet, non alio codice quam Guelferbyitano usus est Franc. Puccius: adeo cum nostri libri lectionibus conuenit eius emendationibus; nisi quod, ut fere fit, nonnulla aliunde petita immiscuit. qui quod in notis suis saepe Pontani nomen commemorauit, huius uiri manu codicem fuisse scriptum uidetur autumasse. idemque Puccius utpote in arte rudis non intellexit bene distinguendum esse inter primam manum (G) et alteram correctricem interpolatricemque (g), sed utramque aequae aestumans effecit ut bonis emendationibus admisceret prauas multas. nos, qui lectiones a g inlatas tanti ducimus quanti ceterorum Italorum coniecturas, iam quid de G statuendum sit uideamus. et ut breuiter dicam quod infra accuratius demonstrabitur: G diuerso a familia AV patre ortus ex eodem quo excerpta Parisina descenderunt codice fluxit. quod ut palam fiat, prius disserendum est

DE EXCERPTIS PARISINIS.

Extitit olim in Gallia intra annos fere 1000—1100 uir mediocriter doctus, qui ex uariis auctoribus Romanis ea quae aliquo nomine memorabilia uiderentur exciperet et in unum

*) manus tertia saec. XVI uel XVII, quam *m. rec.* significauit, titulos singulis elegiis addidit.

quasi corpus redigeret. hoc florilegium pariter poetas quam prosae orationis scriptores complectens mox fauore hominum exceptum et ab aliis deinceps mediæ aevi doctis in proprium adhibitum est usum. et Tibulli quidem excerpta ex florilegio illo gallico hauserunt Vincentius Bellouacensis (circa a. 1250) in speculo doctrinali, porro auctor anonymus magni operis, cui in codice Ambrosiano P 140 sup. saec. XIII inscriptum est *Incipiunt tituli de auctoritatibus philosophorum et poetarum secundum ordinem alfabeti* (eius notitiam una cum excerptis Tibullianis debeo Guilelmo Meyero meo), tum auctor florum auctoritatum moralium primo loco ex Tibullo adlato [cf. supra p. IV], denique alii.*) a quibus mediæ aevi scriptoribus cum alii uersus Tibulliani nisi qui inueniuntur in florilegio gallico non adferantur, hoc ipsum illorum fontem fuisse concludendum est. et Vincentium Bellouacensem non codice aliquo integro, sed excerptis istis fuisse usum iam sat constat, postquam rectius quam Otto Richter in dissertatione sua 'de Vincentii Bellouacensis excerptis Tibullianis' Bonnae a. 1865 emissa ea de re egit Ernestus Protzen in libello academico 'de excerptis Tibullianis' [Gryphiswaldiae 1869]. neque iam oportet ut ad scolasticos illos refugiamus (id quod fecit Lachmannus, qui Vincentii testimonia sedulo attulit); ipsum enim florilegium gallicum aliquot exemplaribus seruatum etiamnunc nobis suppetit. tali aliquo exemplari iam olim usus erat I. I. Scaliger in sua Tibulli editione; nostra autem aetate primus Eduardus Woelfflin in codice Parisino 17903 (Notre-Dame 188) saec. XIII integrum florilegium repperit et de eis quae ad Tibullum pertinent disputauit in Philologi Gottingensis uol. XXVII p. 152—157. alterum codicem et aetate et bonitate potioem, Parisinum 7647 saec. XII—XIII, adhibuit Gustauus Meyncke, qui in dissertatione omni laude digna musei Rhenani uol. XXV p. 369—392 inserta excerpta Tibulliana ita ut leguntur in libris illis Parisinis accuratissime typis repraesentanda curauit. uellem tamen alia quo-

*) Eiusdem generis atque opus illud in Ambrosiano seruatum uidetur esse *liber qui dicitur dogma philosophorum* in codice Mutinensi VI. A. 28, cuius notitiam itidem Meyerus nobiscum communicauit.

que florilegii exemplaria per bibliothecas maxime gallicas sparsa a Meynckio essent adhibita; scilicet ex horum consensu florilegium illud restituendum erat tale quale ex excerptoris manu prodiit. nam mirum est quot librariorum uitii apographa Parisina scateant. sed cum Meynckii dissertatio ipsa facile possit inspicere, nos abiectis friuolis nulliusque pretii sordibus tantum potiores lectiones in adnotatione critica attulimus.

Quod ad excerptorum quae uocare consueuimus Parisinorum siue potius ad florilegii gallici attinet pretium, dubia adhuc et ambigua res erat. summa quippe cum licentia excerptorem plurimis processisse locis ultro apparuit. nam non modo initia sententiarum saepenumero eis quae dissolutis ex pristino conexu iam non conueniebant liberata aliterque formata, sed etiam alia multa qualescumque ob causas audacissime in nouam speciem transmutata sunt. neque in hoc uno excerptor curam suam cohibuit ut sententia aliqua per se staret et a legentibus facile intellexeretur, sed scholae etiam, cuius usui opusculum suum destinasse uidetur, consuluit remouendo ea quae siue a sensu siue alia de causa displicebant. ut uno saltim exemplo fiat manifestum hominis illius consilium: acerrimo odio persecutus est pentametrorum clausulas trisyllabas, timens scilicet ne discipuli prauis exemplis perturbarentur peccarentque contra communem tunc grammaticorum regulam, qua uersum minorem nisi uocabulo bisyllabo non licuit claudi. itaque I 1, 50 'qui maris et tristes ferre potest pluuias' excerptor mutauit in 'q. m. e. caeli nubila ferre potest' itidemque I 5, 62; II 1, 8; II 3, 40; II 6, 20: cf. Protzenus l. l. p. 48. — quae cum ita se haberent, difficile sane et arduum erat diiudicare utrum bonae lectiones (quae tamen prae prauarum multitudine omnino sunt paucae) ad uetustum quendam et familia AV meliorem codicem redeant an ex solo excerptoris fluxerint ingenio. itaque editores non receperunt nisi lectiones omni a parte commendatas, sed reiecerunt quidquid integrorum librorum scripturis non extra dubitationem praecellebat; cf. L. Muellere praef. ad Tib. p. XI sqq.

His ita expositis iam redeamus ad G. cuius ea est natura

ut cum excerptis Parisinis (*Par.*) consentiat fere in bonis lectionibus, ibi autem, ubi illa prauas habent, faciat cum *AV*. sic, ut primam perlustremus elegiam, habent:

2 multa *G Par.*: magna *AV*

5 uita *G Par. (Fris.)*: uitae *AV*

6 assiduo *G, AV*: exiguo *Par.*

25 iam modo non possum *G, AV*: Quippe ego iam possum *Par.*

29 bidentem *G Par.*: bidentes *AV*

7 seram *G, AV*: feram *Par.*

37 Assitis diui *G, AV*: Vos quoque adeste dei *Par.*

41 fructusue *G Par.*: fructusque *AV*

43 satis est satis est *G, AV*: satis est uno *Par.*

47 Aut *G, AV*: Et *Par.*

48 imbre *G Par.*: igne *AV*

49 sit *G Par.*: si *AV*

49 iure *G, AV*: rure *Par.*

50 tristes f. p. pluuias *G, AV*: celi nubila f. p. *Par.*

71 nec *G Par. (Fris.)*: neque *AV*

78 Despiciam dites *G Par.*: Dites despiciam *AV*

Has lectiones si perpendimus, *G* ubicumque bonas quas *Par.* habent lectiones sequi uidemus. nam uu. 2, 5, 48, 49 res omnibus nunc in confesso est; u. 29 autem numerus singularis 'bidentem' quam multo sit aptior plurali quamque u. 41 'fructusue' praestet illi 'fructusque', denique u. 78 'Despiciam dites' magis esse ex usu Tibulliano [cf. I 4, 82; II 5, 105; II 6, 9], libenter mihi concedetur. contra uu. 6, 25, 7, 37, 43, 47, 49, 50 *G* non exhibet eas quibus *Par.* turpata sunt interpolationes. hoc quomodo explicandum est? num doctum quendam Italum excerptorum codicem nanctum adsumptis modo horum modo integrorum librorum lectionibus nouam Tibulli recensionem instituisse putabimus? hae nugae sunt. nam mira atque prorsus singulari artis criticae facultate eum Italum praeditum fuisse statuendum esset, qui tanta cum dexteritate tantoque cum iudicio elegisset bonas lectiones, spreisset malas. immo hoc pro certo licet affirmare, ut erant tunc homines, neminem animum aduersurum fuisse ad discrepantias tam subtiles, quales sunt 5 'uita', 29 'bidentem',

41 'fructusue', 71 'nec' (quod firmant Frisingensia excerpta), quarum praestantia ex parte uel nostrae aetatis editores fugit; neminem non cupide arrepturum fuisse ea quae traditis multo erant expeditiora, ut 25 'Quippe ego iam possum'. ad summam: siquid longo diuturnoque usu doctos saeculi XV Italos noui, nullo modo eum quem in G legimus textum ab uno aliquo illorum constitui potuisse contendo. accedit altera res. nam non modo in eis particulis quae in *Par.* extant, sed etiam ubi haec nos deficiunt G solus multas praeclaras neque ulli interpolationis suspicioni obnoxias nobis tradit scripturas. quid ergo? nonne potius G ab alia quam familiam AV origine, scilicet ab eadem qua florilegium gallicum, profectum esse statuemus?

Quae si recte disputata sunt, tandem magno cum crisis Tibullianae emolumento certe licet dinoscere, quae florilegii lectiones probae quae pravae sint. nam ubicumque hae destituuntur Guelferbytani consensione, interpolationes iam manibus tenemus. itaque si uerbi gratia praebent I 8, 14 'colligat' *Par.*: colligit O*), I 9, 23 sq. 'celandi spes — Est — uetat' *Par.*: 'celanti fas — Sit — uetet' O, II 2, 15 'Indis' *Par.*: 'undis' O: has lectiones ex qualicumque excerptoris coniectura esse ortas nunc constat. rarissime autem *Par.* cum AV contra G consentiunt, ut II 1, 89; ubi quod G 'furuis', *Par.* cum AV 'fuluis' praebent: quam facili errore uocabulum uulgarius in duobus testibus simul potuerit substitui exquisitori intellegitur. illud tamen animaduersione est dignum, in panegyrico Messallae *Par.* cum uetusto fragmento Cuiaciano (F) locis nonnullis contra G facere. nam ut omittam 39 'castrisue' et 87 'Ut' (nam num in his uerbis F idem atque *Par.* exhibuerit inde quod Scaliger ad easdem editionis Plantinianae lectiones nil adnotauit non certo licet contendere), tamen 96 'ueniat grauis' F *Par.*: 'grandis uenit' O, 102 'ut' F *Par.*: 'in' O, 104 'Dexter uti'

*) Inmerito, mihi ut uidetur, nuperrimi editores damnant illud 'colligit', recipiunt 'colligat'. recte enim Riglerns [II p. 6]: 'pedes natura longiores si crepida angustiore comprimuntur, colligi non inepte dicuntur. colligat num omnino hic poni potuerit, ualde dubito; sonat enim colligare pedes longe aliud.'

F *Par.*: 'Dexter \equiv q; ut' **G**, 'Dextera ut' **AV** praebent. sed eadem *Par.* cum **G** congruunt in : 1. 39—47 collocatione prava (quam **F** quoque habuisse parum est probabile), porro contra disertum de **F** testimonium in 'et' 39, in 'aut' 97. itaque hoc dubium non est, in panegyrico quoque communem **G** et *Par.* originem esse; ambiguum illud, utrum is qui tribus locis supra adlatis in *Par.* cum **F** cernitur consensus ex felicibus excerptoris coniecturis forte fortuna effectus sit an uero hic ipsum **F** interdum inspexerit.

Et haec quidem hactenus. maximum autem ex **G** fructum eum sumus lucrati, quod iam per totum Tibulli opus duas codicum familias inter se comparare licet. et quot bonas lectiones, quae antea Puccio uel aliis Italis deberi credebantur, nunc antiquitus fuisse traditas **G** docet! quin sine arrogantiae periculo hoc possum contendere, inde a Scaligeri editione non maius emolumentum redundasse in crisin Tibullianam quam recuperato a nobis libro Guelferbytano.

Sed antequam fusius disseram de **G** et **AV** familiarum proprietatibus, paucis commemorabo **G** iam ab Italis hic illic adhibitum esse ad corrigendas alterius classis corruptelas. uelut in **V** manus altera ex **G** in elegia prima emendauit 37 'e' ('et' **AV** *m. 1*), 54 'ostiles' ('exiles' **AV** *m. 1*), 64 'Vincta' ('Iuncta' **AV** *m. 1*). et similiter in codd. recentissimis modo hae modo illae lectiones ex **G** receptae deprehenduntur. — ceterum **G** aliquotiens uidetur esse descriptus. nam inueniuntur nonnulli libri, in quibus cum Tibullo coniuncta est epistula Sapphus quique (quae sunt propria Guelferbytani) et in fine Tibulli uitam et id quod in **AV** post III 6, 64 repetitum legitur carmen IV 12 omittunt. sed horum textus cum eis quae **G** in **G** intulit correcturis tum noua corruptione nouisque adscita familia **AV** interpolationibus inquinatus est. mihi certe non contigit uidere alterum familiae **G** codicem probum. itaque praeter **G** non uidetur factum esse uetusti ad quod ille redit exemplaris apographon.

Iam si in comparationem uocamus **G** et **AV** familias, non desunt quidem loci quibus haec illi praestet. sic habent ex. gr. I 2, 14 'florida sarta' **AV**: 'plurima sarta' **G** e uersu praecedenti. sed ut iam in prima elegia **G** meliores quam

AV scripturas multas tradere uidimus, ita ille in ceteris quoque poematis principatum optinet. nimirum is unde **A** et **V** descripti sunt codex uetustus saepe librarii interpolationes expertus erat. increbuerat saeculis maxime XII et XIII (ut norunt qui in poetarum latinorum scriptis ad codices emendandis posuerunt operam) mos ille, quo suppositis synonymis aut totidem syllabarum eiusdemque mensurae uocabulis auctorum uerba magis ad communem tum intellectum adcommodabantur aut etiam mera uariandi lubidine inmutabantur. hinc I 1, 2 pro 'iugera multa' in **AV** habes 'iug. magna' et ibid. 54 'exiles' pro 'hostiles'; hinc I 2, 6 pro 'clauditur et dura ianua fulta sera' (quod et per se multo praestat et firmatur Ouidii [a. a. II 244] imitatione 'atque erit opposita ianua fulta sera') in **AV** ieiune languideque 'ianua firma sera' repositum est; hinc ibid. 21 'illa uiro coram uultus conferre loquaces' (quod iterum stabilitur loco Ouidiano [Am. I 4, 17] 'me specta nutusque meos uultumque loquacem'; cf. et Tibull. II 6, 43 'oculos loquaces') in **AV** refictum est in expeditius illud 'nutus conf. loquaces'; hinc ibid. 52 'aestiuas conuocet ore niues' exquisite dictum cessit in **AV** uulgari illi 'aestiuo — orbe'. et his quidem exemplis quae facile est coaceruare, id quod uolo satis efficitur: ubi **G** et **AV** inter se dissentiunt, his fere diffidendum, ab illo autem nisi ob causas grauissimas non recedendum illiusque scripturas pro germanis communis utrisque archetypi lectionibus (O) habendas esse.

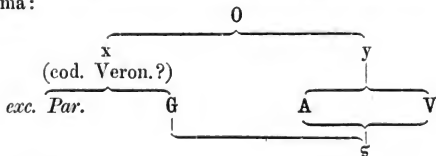
Videndum est numquid de stirpe librorum **G** et **AV** coniectura indagari possit. et ad **G** quod attinet, eius librarium, cum scripturam imitaretur langobardicam, non fraude fecisse, ut fecerunt tum Florentiae maxime multi scribae (nam in ceteris nil ille cum his habet commune), sed uetustum exemplar quam fidelissime depinxisse autumauerim. hinc si ex filii uultu de patre facere licet coniecturam, hic nobilis saeculi X uel XI propago dicendus est. at multo recentior, ni fallimur, erat codicum **AV** parens. hunc enim cum ipsa indoles ac natura ex prole superstite perspicua, tum tituli a rubricatore carminibus praefixi quasi intento digito demonstrant saeculo XII uel XIII ortum esse. iam quaeritur, quis-

nam fuerit liber ille uetustus, quem Veronae a Pastrengico et auctore florum mor. auctoritatum inspectum esse supra [p. VI sq.] reddidimus probabilè. praebet autem hic I 4, 21:

Nec iurare time Veneris periuria uenti
Irrita per terras et longa freta ferunt.

in minore uersu **A** 'et freta summa', **V** 'et "summa" freta', **G** autem 'et loca summa' tradunt discrepantia sat memorabili. nullus autem dubito quin poeta id quod **AV** habent scripserit, utpote quod magis graphice ac poetice (ut iam Dissenus Riglerusque monuerunt) dictum sit, cum contra illud 'longa' humilem glossatoris intellectum sapiat.*) sed quomodo diuersitas illa lectionis orta est? scriptum erat, ut puto, in uetere quodam libro ad corrigendum scribae errorem 'et loca ^{freta} summa'. et is quidem qui siue **G** siue huius exemplar uetustum exarauit neglexit uoculam supra-scriptam; at in altero apographo, correctura praeue intellecta, 'loca freta' descriptum est. ex hoc autem 'loca freta' deinde factum esse 'longa freta' paene consecrarium est; sic enim nasci solent corruptelae. artiore igitur cognationis uinculo cohaeret libri **G** genitor cum membrana quam supponimus Veronensi; nisi forte plane idem cum hac fuit. neque enim quidquam quominus hanc sequamur sententiam impedit, modo illud 'longa freta' ab ipso florum auctore pro eo quod traditum putauit 'loca freta' repositum esse statuamus.

Librorum **AV** et **G** parentes, quamquam aetate dispares, tamen fratres sunt. hoc cum multae uerborum corruptelae tum lacunae utrisque communes indicant. itaque hoc euadit stemma:

*) codex Lachmannianus **A**, qui in ceteris ab **AV** (adsumptis aliquot ex **G** lectionibus) pendet, 'freta longa' exhibet, mera hoc siue negligentia siue interpolatione.

Codicum nobis suppetentium archetypo (quem O significavi quemque non sine probabilitate saeculo adscribemus nono) restituto, etsi id quidem consecuti sumus ut locis plurimis antea ob Italorum interpolationes dubiis iam certo de antiqua scriptura constet, uehementer tamen fallatur si quis editoris munus officiumque absolutum putet. nimirum ipse ille archetypus utiis abundabat omnigenis. quod intellegitur comparatis aliis quae nobis adsunt subsidiis. bona enim fortuna euenit ut praeter O duo quibus ad Tibulli crisin ex parte uti licet fontes sint praesto.

Et excerpta Frisingensia (*Fris.*), extantia illa in codice nunc Monacensi 6292 saec. XI, etsi ambitu sat exiguo, summi tamen pretii sunt; nam neque uerba tradita ab excerptore inmutata et ex codice aliquantum quam O integriore et sine dubio antiquiore sumpta sunt. de quibus excerptis, postquam breuem commemorationem iniecerunt Gruterus [cf. Gebhardus ad I 2, 19] et Lachmannus [praef. p. VII], primus cum cura disseruit Luc. Muellerus in *Fleckeiseni ann.* a. 1869 [p. 63 sqq.]; cf. et E. Protzen l. l. p. 3 sqq. — seruant autem sola Frisingensia ut nonnullas egregias lectiones (ex. gr. I 2, 19 'molli furtim derepere lecto'), ita hic illic ueri uestigia certissima. sic I 1, 25, qui uersus post foliorum disturbance in initio traxit mendum, *Fris.* quam proxime ad ueritatem 'iam modo iam possim' exhibent, cum in O aperta extet interpolatio. ceterum is quoque unde *Fris.* fluxerunt codex uetustus eisdem quibus O in elegia prima turbis eademque III 4, 65 lacuna laborabat (nam alioquin ibi non solum pentametrum *Fris.* haberent).

Alterum autem subsidium est fragmentum illud peruestum, quod Scaliger Iacobo Cuiacio debebat acceptum (F). haec membrana optima nobilissimaque, quae a Lygdami elegiae quartae u. 65 incipit, a Scaligero conlata est cum editionis Plantiniana a. 1569 exemplari quodam etiam nunc in academiae Lugduno-Batauae bibliotheca adseruato [inter libros Lipsii n. 59]; in quo fragmenti lectiones litteris CC signatae sunt: cf. omnino C. M. Francken [verslagen en mededeelingen der Koninklijke akademie van wetenschappen X p. 33 sqq.] et Ed. Hillerus in musei Rhenani uol. XXIX

p. 97—106. hoc igitur exemplari (nam codex ipse aut periit aut in bibliothecae alicuius tenebris adhuc latet) utendum est ad recipiendas fragmenti lectiones; neque enim Heinsii de Scaligerana collatione testimonia, quae Lachmannus adhibuit, ex alio fonte fluxerunt [cf. Hillerus l. l.]. sed Scaliger sine dubio pro aetatis suae more tantum grauiores quae ei uidebantur libri Cuiaciani discrepantias excrispsit, omisit minores. quod acriter tenendum est, ne eis locis quibus ille nil adiecit Plantiniana scripturas pro genuinis accipiamus testimoniis. addidi tamen his quoque locis lectiones editionis illius summa cum liberalitate Ienam mihi transmissae, ne quid dubitationis restaret. — libri **F** praestantia, qua longe longeque ille superat **O**, toties elucet ut exempla congerere superfluum sit. quamquam non deesse uersus, quibus **F** et ipse corruptus interpolatusque sit ideoque **O** maiorem mereatur fidem, iam olim ['Tibull. Blätt.' p. 63] monui.

Breuiter et quasi appendicis loco hic addam, priapeorum inter carmina pseudotibulliana in **F** seruatorum alterum a uerbis 'Quid hoc noui est' incipiens medio aeuo opusculorum pseudouergilianorum parti alteri accessisse; cf. quae in Fleckiseni annalibus a. 1875 p. 140 disputauit. hinc in illorum poematum codicibus nonnullis priapeum supra dictum extat; quorum antiquissimi sunt:

- 1) Bruxellensis 10675—76 saec. XII, quem ipse excussi;
- 2) Harleianus 2534 saec. XIII itidem a me inspectus;
- 3) tres libri Monacenses inter se simillimi, scilicet clm. 305 saec. XI—XII, 18059 saec. XII et 21562 saec. XI—XII, quorum collationem accuratissimam mihi confecit Guilelmus Meyerus. — sed his missis in iter redeamus.

F et *Fris.*, ut ad uerborum emendationem utilissima sunt et ingentem quae in **O** optinet deprauationem in clarissima collocant luce, ita ad textus Tibulliani historiam ulterius persequendam nihil conferunt: ubi ad **O** aduentum est, omni uia praecisa subsistendum est ei qui quae fata poetae nostri carmina per antiquum mediumque aeuum subierint procul habitis ariolationibus explorare uult; adeoque

abhinc omnia spissis tenebris sunt obruta, ut neque quibusnam cognationis gradibus O a F et *Fris.* tangatur neque uero ea quae ultra hos libros ascendunt tempora dispicere possimus. obscurum est igitur, quando turbae illae in nonnullis primi libri elegiis sint ortae; obscurum et illud, quo tempore acciderit ut carmina pseudotibulliana, quae in ipsa antiquitate et per medii aevi partem priorem*) seorsum a ceteris extabant, duobus elegiarum libris genuinis adnecterentur. et ut haec ita alia haud pauca, quae accurate scire multum interesset, nunc caeca teguntur caligine.

Sed illum archetypi O statum corruptum interpolatumque dum contemplor, ultro subit suspicari, aevo fere Carolingico grammaticum nescioquem, cum codicem Tibullianum multifariam deprauatum esset nactus, emendandi curam suscepisse. qui quod munere suscepto neglegenter leuiterque functus est, non mirabimur. omnium enim grammaticorum, si M. Valerium Probum paucosque antiquos excipimus, curae criticae scriptoribus ab illis emendatis plus nocuisse quam profuisse censendae sunt. ex tali recensione si O fluxisse sumimus, iam claret cur ibi, ubi a F et *Fris.* destituti sumus, saepe prorsus alia ratione artis criticae factitandae nobis sit utendum quam ex. gr. in Catullo emendando. huius enim codex Veronensis cum ex exemplari in fine antiquitatis et per medium aeuum grammaticorum industriam non experto profectus sit, plerumque apices rimando litterulasque premendo genuinam scripturam restituere licet. sed hac ratione in crisi Tibulliana haud raro nihil omnino proficimus propterea quod in O saepissime pro nudis uulneribus foeda atque deformia emplastra extant. neque enim grammaticus ille in orthographia**) ad suae aetatis normam reformanda

*) certe in uetere catalogo saeculi IX ab Hauptio in Hermae Berolinensis uol. III p. 221 edito legitur: 'Albi Tibulli lib. II'.

**) hinc explicandum est quod orthographiae uetustae et Tibulli tempore usitatae tam raro deprehenduntur uestigia. ueluti priscum illud *uo pro uu* nisi bis non inueni. nam si III 6, 44 *Fris.* 'cauere tuo', F 'canere tuos' legunt (O hic quoque interpolatam lectionem habet 'carere tuo'), quid aliud latet quam 'cauere tuom'? porro si I 1, 27 sq. 'sub umbra Arboris ad riuos praetereuntis aquae' requiritur,

et eiusmodi minutiis se continuit, sed etiam criticum multis locis egit redigendo in aliquam formam ea quae in exemplari siue propter uetustatem omnino legi nequibant siue corruptelis deformata litteris sensu expertibus constabant, interdum etiam ea quae non intellegebat libere mutando. haec supplementa et interpolationes cum saepe in aperto sint, saepe tamen etiamnunc uiros doctos fallunt. sic in eis quae I 2, 25 leguntur:

En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe

illud 'anxius', quidquid dicunt interpretes, corruptum est. nam neque ea quam adlatis exemplis alienis subesse uolunt significatio ('curis amoris sollicitus') subest neque omnino uocabulum ob uitandam ambiguitatem adhiberi potuit, quippe quod nemo non acciperet pro 'metuens, timidus'; id quod aperta fronte repugnat poetae sententiae. cur autem tota urbe uagatur Tibullus? nimirum amore furens; cf. Vergilius [Aen. IV 68] 'uritur infelix Dido totaque uagatur urbe furens' et [Aen. IV 300] 'saeuit inops animi totamque incensa per urbem bacchatur'; et similiter ipse Tibullus [I 5, 3] 'namque agor ut per plana citus sola uerbere turben'. dixit ergo Tibullus tale aliquid: 'tota uagor *incitus* urbe'. quid igitur? nonne 'anxius' repositum dicemus ab eo qui archetypi ductus euanidos utcumque resuscitare studeret? — altero exemplo rem inlustrabo. I 5, 65 sq. haec extant:

Pauper ad occultos furtim deducet amicos
Vinclaque de niueo detrahet ipse pede.

fuerunt inde a saeculo XV docti nonnulli qui haec in suspicionem uocarent, rectissimo illi sensu ducti. nam qui modo lenam tam acriter execratus tamque acerbe de diuite Deliae

ut uidit Burmannus, numerus singularis 'riuum', nonne potius 'riuom' scribemus? requiri autem singularem, res certa est. nam qui 'riuos' explicant 'riuulos passim per hortum sparsos', obliuiscuntur unicae arbori, sub qua humi stratum se fingit poeta, unicum quoque riuum conuenire; neque aliter hercle aut Lucretius V 1393 'propter aquae riuom sub ramis arboris altae' aut is qui Culicem scripsit u. 390 'riuum propter aquae uiridi sub fronde latentem' aut siqui alii hac locutione sunt usi.

amatore questus est cuiusque studium omne omni tempore id fuit ut puellam ad fidem seruandam commoueret, eundem iam credemus ultro lenonis operam praestare uelle furtimque ad occultos amicos, id est ad amatores, feminam suam deducturum? non norunt hercle Tibullum qui talia comprobant. neque uerba illa in totum quadrant locum, quo poeta non aliter quam patrono clientem Deliae se seruiturum uariaque per publicum incedenti officia praestitutum promittit (uu. 61—64). iam, quomodo ministri munere functurus sit postquam quo illi iter erat (ad 'aurificem, ad matrem aut cognatam, ad amicam' ect.) peruentum est, Tibullo uu. 65 et 66 exponendum est. rara igitur felicitate hic uerum uidit g 'amictus' reponendo; id quod in nonnullis s̄ receptum est. nondum tamen uersus persanatus est, cum cur 'furtim' poeta amictus deducturus sit (qua cum locutione cf. simillimae 'tunicam deducere' apud Ouidium [am. I 7, 47] et 'uestem deducere' apud Statium [Ach. I 347]) curue 'occulti' illi dicantur neutiquam perspicatur. lege:

Pauper ad hoc cinctos raptim deducet amictus

nam illud 'ad hoc' (quod ualet 'praeterea, insuper') apprime huc conuenit, cum a minoribus ad maiora officia transeatur. ex paruo autem initio ingens illa interpolatio orta est. primitus enim leni uitio scriptum erat 'ad occultos'; hinc sciolus iste aevi Carolingici, cum praesertim certum uiae finem desiderari putaret, urendo secandoque mutauit cetera, de sententiae quam restituit peruersitate securus. quantopere autem commentum supra prolatum praestet aliorum inuentis (Statii 'et excultos furtim deducet amictus' et Heynii 'et excussos f. deducit amictus'), non est quod pluribus persequar.

Itaque in Tibulli emendatione non nimia cum anxietate insistendum est litteris, sed audaciora interdum sunt adhibenda remedia. quod non ita uelim acceptum, quasi ultima cum temeritate progrediendi summaque faciendi ima ius potestatemque nobis dari existumem. scio enim etiamnunc non paucos esse doctos, qui in nonnullis elegiis nil nisi lacera disiectaque fragmenta superesse autument. ueluti libri

primi carmen secundum (quod, si poesis Tibullianae morum-que antiquorum eum quem par est respectum habes, παρακλαυσίθυρον est plane perfectum singularique arte compositum) Augustus Mau, uir ceteroquin acutus, in programmatae gymnasii Glueckstadtensis a. 1866 edito rudem lacinarum diuersissimarum molem esse statuit, nimis scilicet angusta mente singulas partes examinans neque harum perspicuens conexus, quos poetae cogitatione liberius euolantis ardor accuratius indicare saepe omisit quosque ex animi affectu, cui ille cum maxime indulget, indagari oportet. equidem in priore libro (nam alterum ab ipso Tibullo imperfecte relictum et ab eius amico quodam non sat religiose editum nunc non moror) praeter paucissimas lacunas nonnullorumque distichorum transpositiones plane necessarias nil grauius turbatum esse persuasissimum habeo. quamquam nec defuerunt qui textum Tibullianum acrioribus remediis indigere omnino negarent; sic Hauptius, etsi Haasium elegiae I 10 finem miro consilio post II 1 traicientem recte impugnavit, falsissime tamen omnibus transpositionibus carere nos posse affirmavit [opusc. III p. 35 sqq.]. nimirum hic quoque media uia tutissimi incedemus, pariter horum timiditatem atque ignauiam fugientes quam illorum leuitatem temeritatemque, qui Scaligeri summa cum licentia olim omnia commiscerent exemplum secuti nihil non in scriptore scilicet tam misere corrupto sibi permissum putant. sed qui in admouendis fortioribus transpositionum lacunarumque medellis cautione opus esse dico, idem iterum iterumque moneo ne in singulis uerbis, quando sermonis latini artisque poeticae leges aut sensus communis aut dicendi cogitandique ratio Tibulli propria aut aliae denique causae corruptelam euincunt, coniecturas reformidemus uel uiolentiores utque rationem hic ut ubique optimam sequamur, duces et demus etiam aliquid iudicii elegantiae, quae in interpretandis emendandisque poetis fere plus mentis acumine ualet.

De aliis quaestionibus maxime ad Tibulli uitam*) et

*) ea quae de Tibulli cum Delia amore l. l. disputata sunt nollem nuper inconsulte impugnasset O. Ribbeckius [mus. Rhen. XXXII 445 sqq.].

carmina libri tertii pseudotibulliana pertinentibus quoniam iam in libello a. 1876 Ienae emisso, cui inscriptum est 'Tibullische Blätter', satis superque egi, reliquum est ut pauca addam de hac editione. primarium autem officium meum duxi, de librorum **AGV** lectionibus clare et dilucide referre, ita tamen ut sordes aliquot scripturae, ex quarum notitia nullus percipitur fructus, silentio praetermitterem. omnes enim codices illi suae aetatis in scribendis uocabulis consuetudinem secuti sunt; unde habes in **AV** *hybernus, ymber, suppressa, ortus* (pro *hortus*), *diuicias, uicium* sim., *nichil, michi, naufragus, Affrica, oceanus*, praeterea in **V** *thaurus, lymph, menbra* sim.; **A** autem semper fere, **V** plerumque *e* pro *ae* exhibent. — sed maxime **G**, quantumuis in ceteris fideliter exemplar uetustum depinxit, tamen in re orthographica sui saeculi usum refert; nam *ae*, ut plene scribere fere solet, ita et pro simplici *e* ponit praeter necessitatem (*herba, incestus, leuis, lenis, lena* sim.); porro haud raro *oe* pro *ae* uel *e* habet, ut *poenitet, moestus, foemina, coelum, coetera, foelicis* (*o* interdum a **g** erasum est postea) sim.; etiam *n* pro *m*, ut *nanque, autunno, solennis* (similiter *sullimis, sullatum*); tum *s* pro *x*, ut *mistus* sim.; interdum *y* pro *i* scribit, ut *tybia*; nec non *ulctor* contraque *autor*; denique adspiratio (saepe noto illo signo †) addita — hic illic a **g** — in *imber, onus* sim. — ceterum *sed* ubique ex **G** dedi, cum **A** semper fere et **V** saepe *s*; (= *set*) exhibeant (etiam *Par.*) — haec igitur et eius generis alia, ut bonae cartae parcerem, omisi; et uereor, ne etiam in eis quae adscribenda putauit parcius esse potuerim. — solita autem temporibus illis compendia scripturae aut in apparatu commemorare aut hic enarrare, plane superfluum est uisum.

nam negando quae negari non debuerunt, scil. agi I 2, 67 sqq. de Deliae marito, et hinc falsa affirmando, nempe tempore elegiae secundae maritum illum Romae uersatum esse (quasi non uu. 43—58 de absentis olimque redituro accipi et possint et debeant), longe uir iste doctus aberrauit ab eo quod est ut simplicissimum ita uerissimum, uidelicet iam in initio amoris illius in terris longinquis commorari Deliae coniugem ideoque huius, semel et custodia superata et puellae metu dissipato, nullam omnino in elegiis tertia et quinta a poeta haberi rationem, immo pulcherrima quaeque de futura cum Delia uita sperari. sed haec aliaque pluribus refutare non tanti est.

TIBULLUS.

b**

Sed tandem finem praefandi faciamus. fruantur nouis quae offerimus bonis Tibullianae poesis amatores prudentes et aequi; nam neque sciolos curamus et contemnimus cimices istos litterarios, qui ob propriam paupertatem beatiores dente inuido adrodunt in censuris anonymis.

Dabam Ienae Kal. Septembr. a. 1877.

* * *

Subito Iena Groningam uocatus cum inter turbas, quae talem migrationem et praecedere et sequi solent, schedulas corrigendi munere ex parte raptim functus sim, nunc nonnulla habeo addenda.

I 10, 15 'aluistis et iidem' g.

II 1, 17 'agrestis' G habet.

II 1, 49 in uoce 'ingerit' iterum codice G inspecto 'i' ex 'a' correctum esse apparuit.

II 2, 5 foede erraui in adnotatione critica; nam G cum AV habet 'genius assñ'; transpositionis signa g, ut uidetur, collocauit.

II 5, 47 'mihi luçēř lucēr' G.

II 6, 15 lege 'Acer Amor'; sic enim (non 'Asper') O habet.

Lygd. 3, 10 'lethea' G quoque exhibet.

Lygd. 3, 27 'pro reditu dulci' G.

Lygd. 4, 93 G primitus 'alios', quod g in 'alias' correxit, habuisse uidetur.

Lygd. 6, 13 recepta Lipsii emendatione et librorum G *Par.* lectione scribendum est 'Ille facit mites animos deus, ille feroces contudit', ut tamen ante u. 13 lacunae signa ponantur.

Post I 1, 32 et I 2, 58 dele puncta.

Collectanea mea dum perlustro, occurrunt adnotatiunculae de duobus excerptorum Tibullianorum codicibus, ms. Leidensi Vulcan. 49 saec. XIII—XIV et Harleiano 2745 saec. XIV—XV. qui cum paucos quosdam Tibulli uersus exhibeant maxime ex *Par.* desumptos, unum [I 5, 60] in his non extantem praebent ita: 'donis uincitur omnis amans'. quod ut uerum putes, prohibet Ouidii [rem. am. 462] imitatio haec: 'successore nouo uincitur omnis amor'.

Dabam Groningae Kal. Nouembr. a. 1877.

ALBII TIBULLI
ELEGIARVM LIBRI DVO.

m

INDEX SIGLORUM.

O = consensus librorum **AGV**.

A = codex Ambrosianus saec. XIV.

V = codex Vaticanus saec. XIV.

G = codex Guelferbytanus saec. XV (**g** = eiusdem manus secunda interpolatrix).

ς = lectiones codicum recentissimorum et interpolatorum, siue unius siue complurium.

Fris. = excerpta Frisingensia.

Par. = excerpta Parisina (**p** = cod. Paris. 7647, **n** = cod. Par. 17903).

F = fragmentum uetustum Cuiacianum inde a Lygdami eleg. 4, 65 (*Plant.* = editionis Plantiniana exemplar Lugdunense, in qua illius collatio Scaligerana extat).

Ceterae abbreviaciones (ut *mg. m. 2* = in margine manu secunda) expeditu faciles. — ≡ unius litterae rasuram indicat.

8 11 . 9 . 3 . 2 1 dy . . .

— R. f. 10 36

ALBII TIBULLI

LIBER PRIMUS.

I.

9,31; 19,7
 10,29; 11,21
 Diuitias alius fuluo sibi congerat auro
 Et teneat culti iugera multa soli,
 Quem labor assiduus uicino terreat hoste,
 10,12 Martia cui somnos classica pulsa fugent: 7,92; 8,22
 5 Me mea paupertas uita traducat inertī,
 6 Dum meus assiduo luceat igne focus, Pl. 63. 235
 25 Dum modo iam possim contentus uiuere paruo

TESTIMONIA. I 1, 2. Diomedes p. 484 K: 'Elegia est carmen compositum hexametro uersu pentametroque alternis in uicem positis, ut: diuitias — soli'.

I 6 adferunt Marius Victorinus p. 127, 7; Caesius Bassus p. 264, 14; Censorinus de metr. p. 612, 12 et 616, 15 Keilli.

VARIETAS LECTIONIS. Albii Tibulli poetae illustris. elegiarū. lib. I. incip. de. amoribus. Deliae litt. maiusc. rubr. G. Albii tibulli poetę (poete A) illustris liber incipit. Et primo prohemium quod (prohemium. Quod A) spretis diuitiis atque militia deliam amet et amori uacare prorsus uelit. Rca (Rca semper A) AV rubr. || 1—10 habent Par.; 1, 2, 5, 6 Fris., quorum haec Albii Tibulli, illa Tibullus in libro primo de felicitate pauperis uite inscribunt || 1 congerat O Par., Fris.: conserat Diomedes (unde conferat Putschius) || 2 multa G Par., Fris., Diomedes: magna AVg || 3 exerceat Musgravius || 4 Marcia cui sompnos Par. || 5 uita G Par., Fris.: uitae AV || 6 meum Fris. | assiduo O, metrici (nisi quod Censorinus bis adsiduus): exiguo Par.; g || 25—36 huc transposui, praeunte ex parte Haasio, qui in uerno uniu. Vratisl. progr. a. 1855 p. 12 sqq 25—34 post 6, 13 et 14 post 18 traiecit. alia temptauit O. Ribbeckius in progr. uniu. Kilon. a. 1867: cf. libellum meum 'Tibullische Blätter' p. 64 sqq. || 25—34 habent Par.; 25, 33, 34 Fris. || 25 Dum modo iam possim scripsi: Iam modo iam possim Fris. Iam modo non possum O Quippe ego iam possum Par. Iam mihi, iam possim L. Muellerus praeunte Schneidewino, coniect. crit. p. 146

Im Refo

- Nec semper longae deditus esse uiae, 9, 1/2
 Sed Canis aestiuos ortus uitare sub umbra 7, 2/1
 Arboris ad riuom praetereuntis aquae.
 Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem
 30 Aut stimulo tardos increpuisse boues,
 Non agnamue sinu pigeat fetumue capellae
 Desertum oblita matre referre domum.
 (At uos exiguo pecori, furesque lupique,
 Parcite: de magno est praeda petenda grege:
 35 Hic ego pastoremque meum lustrare quotannis
 36 Et placidam soleo spargere lacte Palem);
 7 Ipse seram teneras maturo tempore uites P. 17
 Rusticus et facili grandia poma manu.
 Nec Spes destituat, sed frugum semper acruos
 10 Praebeat et pleno pinguia musta lacu.
 Nam ueneror, seu stipes habet desertus in agris
 Seu uetus in triuio florida sertata lapis:
 Et quodecumque mihi pomum nouus educat annus,
 Libatum agricolam ponitur ante deum.
 15 Flaua Ceres, tibi fit nostro de rure corona
 Spicea, quae templi pendeat ante fores;
 Pomosisque ruber custos donatur in hortis,
 Terreat ut saeua falce Priapus aues.
 Uos quoque, felix quondam nunc pauperis agri / de: o emo.
 20 Custodes, fertis munera uestra, Lares,
 Tuuc uitula innumeros lustrabat caesa iuencos:
 Nunc agna exigui est hostia parua soli.
 Agna cadit uobis, quam circum rustica pubes
 24 Clamet 'io messes et bona uina date'.

VAR. LECT. 27 aestiuos ictus *Bentleius ad Hor. sat. I 6, 126* ||
 28 riuom *scripsi*: riuos **O** *Par.* riuum *Burmmanus* || 29 bidentem **G** *Par.*:
 bidentes **V** ludentes **A** || 32 donum **V** || 34 est **O** *Par.* n: om. *Fris.*,
Par. p || 7 feram *Par.* || 11 uenerer **G** || 12 florida **O**: florea **ε** || 13 donum
L. Muellerus || 14 agricolam — deum *Puccius*: agricol(a)e — deum **O**
 agricolae — deo *Muretus* || 15 fit *Lambinus, L. Fruterius, ego*: sit
O || 17 Ruber *hab. Fris.* | donatur *Lambinus, L. Fruterius, ego*:
 ponatur **O** || 19 felix **GV**: felices **A** || 23 cadit *scripsi*: cadet **O** ||
 24 Clamat **V**

- 37 Adsitis, diui, neu uos e paupere mensa
 Dona nec e puris spernite feticilibus. 33
 Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
 40 Pocula, de facili composuitque luto. I, 10, 17. 45. 50. 55. 3, 11
 Non ego diuitias patrum fructusue requiro,
 Quos tulit antiquo condita messis auo:
 Parua seges satis est, satis est, requiescere lecto,
 Si licet, et solito membra leuare toro.
 45 Quam iuuat immites uentos audire cubantem
 Et dominam tenero tum tenuisse sinu,
 Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit iuster,
 Securum somnos imbre iuuante sequi! imbre 2. m. r. h. 2. 2. 2. 2.
 50 Hoc mihi contingat: sit diues iure, furorem 10, 43
 Qui maris et tristes ferre potest pluuias.
 O quantum est auri pereat pereantque smaragdi,
 Quam fleat ob nostras ulla pueha uias.
 Te bellare decet terra, Messala, marique,
 Ut domus hostiles praeferat exuuias:
 55 Me retinent uinctum formosae uincla puellae,
 Et sedeo duras ianitor ante fores.
 Non ego laudari uro, mea Delia: tecum cupo!
 Dum modo sim, quaeso segnis inersque uocer.
 Te spectem, suprema mihi cum uenerit hora,

VAR. LECT. 37—51 *habent Par. praeter* 45, 46 || 37 Assitis diui O: Uos quoque adeste dei Par. | neu O: nec Par. s | e G Par. (V m. 2): et AV m. 1 || 41 fructusue G Par.: fructusque AV || 43 Parua seges satis est satis est req. AG, V. m. 2: Parua seges satis est req. V m. 1 *mero errore, unde uidetur orta in s interpolatio, quam et G affert*: Parua satis mensa est satis est req. — Parua seges satis est uno req. Par. | tecto s, *Fruterius* || 44 Si licet s: Scilicet O Par.; *erat cum coniecerem* si libet | solito O, Par. n: solito Par. p | toro G: thoro AV Par. || 45 imunes uentos G, imitis g || 46 tum tenuisse *scripsi*: continuisse O detinuisse s || 47 Et Par. || 48 imbre G Par.: igne AV | iuuante, *utpote sensu idoneo cassum, mutauerim in sonante* (cf. I 2, 80), *commendante allitteratione* || 49 sit G Par.: si AV | iure O: rure Par. *inire s ferre Franckenius* || 50 et celi nubila ferre potest Par. | *pro pluuias Nic. Heinsius Hyadas maluit* || 51 pereat pereantque (*uel* pereatque) *scripsi*: pereat potiusque O potius pereatque s || 54 ^hostiles G: exiles AV (*hic in mg. m. 2 ostiles*) | ^{pro}perferat G || 59 Te s: Et O

60 Et teneam moriens deficiente manu.

Flebis et arsuro positum me, Delia, lecto,

Tristibus et lacrimis oscula mixta dabis.

Flebis: non tua sunt duro praecordia ferro

Uincta, nec in tenero stat tibi corde silex.

65 Illo non iuuenis poterit de funere quisquam

Lumina, non uirgo, sicca referre domum.

Tum manes ne laede meos, sed parce solutis

Crinibus et teneris, Delia, parce genis.

Interea, dum fata sinunt, iungamus amores:

70 Iam ueniet tenebris Mors adoperta caput,

Iam subrepet iners aetas, nec amare decebit,

Dicere nec cano blanditias capite.

Nunc leuis est tractanda Uenus, dum frangere postes

Non pudet et rixas conseruisse iuuat.

75 Hic ego dux milesque bonus: uos, signa tubaeque,

Ite procul, cupidis uulnera ferte uiris.

Ferte et opes: ego composito securus aceruo

Despiciam dites despiciamque famem.

I 7, 49; F 83.

II.

Adde merum uinoque nouos compesce dolores,

Occupet ut fessi lumina uicta sopor;

Neu quisquam multo percussum tempora Baccho

Excitet, infelix dum requiescit amor.

VAR. LECT. 60 Et 0: Te ϵ sine causa secundum Ouidium, am. III 9, 58 || 63, 64 hab. Fris. || 63 dura V, corr. m. 2 || 64 Uincta G, Fris. (V m. 2 mg.): Iuncta AV m. 1, g | nec 0: neque Fris. || 67 Tum Hauptius: Tu 0 || 70-72 hab. Par., 71 Fris. || 71 surrepet GV Par. n | nec G Par., Fris.: neque AV | licebit ϵ || 72 capite 0 Par.: capiti ϵ ; at cf. I 6, 86 || 73 posses A || 74 conseruisse ϵ : inseruisse 0 dum seruisse Wassenberghius || 75 uos signa usque ad finem habent Par. || 78 Despiciam dites G Par.: Dites despiciam AV

II. Elegia secunda m. rec. in G in duarum linearum interstitio. Conqueritur quod ianua sit clausa et ad ianuam atque amasiam multis utitur blanditiis. Rec. AV || 3 percussum 0: perfusum ϵ | bacho AV || 4 amor 0: amans ϵ

5 Nam posita est nostrae custodia saeua puellae,
Clauditur et dura ianua fulta sera.

Ianua difficilis domitu, te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.

Ianua, iam pateas uni mihi, uicta querellis,

10 Neu furtim uerso cardine aperta sones.

Et mala siqua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas: capiti sint precor illa meo.

Te meminisse decet, quae plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida sarta darem.

15 Tu quoque ne timide custodes, Delia, falle.

Audendum est: fortes adiuuat ipsa Uenus.

Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,

Seu reserat fixo dente puella fores:

Illa docet molli furtim derepere lecto,

20 Illa pedem nullo ponere posse sono,

Illa uiro coram uultus conferre loquaces

Blandaque compositis abdere uerba notis.

Nec docet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat

Nec uetat obscura surgere nocte timor.

25 En ego cum tenebris tota uagor incitus urbe,

Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro

VAR. LECT. 5 nostrae] nunc V, corr. m. 2 || 6 fulta (eras. c) G: firma AV || 7 domitu scripsi: domini O dominae s || 9 querelis O || 10 furtum V, corr. m. 2 || 14 florida AV: plurima G e uerso priore; florea Broukhusius || 17 qui iuuenis L. Muellerus || 19 habent Fris. | molli furtim Fris.: furtim molli O | derepere Fris.: decedere O || 21 uultus G: nutus AV || 22 abdere O: addere s || 23 docet (o ex corr.) G: decet ck AV (et sine dubio G m. 1); quod potest retineri, si uu. 29, 30 suo loco alienos post u. 22 (nam in hanc sententiam generalem quadrant) transposueris | omnes O: omnis s || 25 incitus scripsi: anxius O || 25 et 27 sine interuallo coniungunt A (mgo: deficit), V m. 1; interstitium reliquit G. Securum in tenebris me facit esse Uenus V m. 2 in mg. inf.; quem uersum supposuisse Aurispam testatur Vatic. 2794, qui et hoc in mg. adnotat: Seneca uero supplet hoc pacto: praesidio noctis sentio adesse deam, in textu autem hoc habet: Ille deus certe dat mihi signa uiae. denique g in interstitio addit: Usque meum custos ad latus haeret amor, quae uerba a Pontano ficta esse dicit Puccius. haec uel alia supplementa receperunt s

Uulneret aut rapta praemia ueste petat.

Quisquis amore tenetur, eat tutusque sacerque

30 Qualibet, insidias non timuisse decet.

Non mihi pigra nocent hibernae frigora noctis,

Non mihi, cum multa decidit, imber aqua,

Non labor hic laedit, reseret modo Delia postes

Et uocet ad digiti me taciturna sonum.

35 Pareite luminibus, seu uir seu femina fiat

Obuia: celari uult sua furta Uenus.

Neu strepitu terrete pedum neu quaerite nomen

Neu prope fulgenti lumina ferte face.

Siquis et imprudens aspexerit, occulat ille

40 Perque deos omnis se meminisse neget:

Nam fuerit quicumque loquax, is sanguine natam,

Is Uenerem e rabido sentiet esse mari.

Nec tamen huic credet coniunx tuus, ut mihi uerax

Pollicita est magico saga ministerio.

45 Hanc ego de caelo ducentem sidera uidi,

Fluminis haec rapidi carmine uertit iter,

Haec cantu finditque solum manesque sepulcris

Elicit et tepido deuocat ossa rogo;

Iam tenet infernas magico stridore cateruas,

50 Iam iubet aspersas lacte referre pedem.

Cum libet, haec tristi depellit nubila caelo:

Cum libet, aestiuas conuocat ore niues.

Sola tenere malas Medae dicitur herbas,

Sola feros Hecates perdomuisse canes.

55 Haec mihi composuit cantus, quis fallere posses:

Ter cane, ter dictis despue carminibus.

Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam,

Non sibi, si in molli uiderit ipse toro.

(Tu tamen abstineas aliis: nam cetera cernet

VAR. LECT. 33 conici Non noua nix laedit || 35 fias ε || 36 Celari — Uenus hab. Fris. || 37 Ne A || 40 omnis G: omnes AV || 41, 42 habent Fris. || 42 rabido Puccius: rapido O Fris. | sentiet O Fris.: sentiat ε || 43 coniunx G || 46 Fulminis gε || 50 lacte] V in mg. m. 2 lēte || 52 aestiuas — ore G: aestiuo — orbe AV || 54 hecates G: hecate A echatē V | perdonuisse A || 55 Nec mihi V, corr. m. 2 mg. || 58 thoro AV

- 60 Omnia; de me uno sentiet ille nihil).
 Quin credam? nemp̄ haec eadem se dixit amores
 Cantibus aut herbis soluere posse meos,
 Et me lustrauit taedis, et nocte serena
 Concidit ad magicos hostia pulla deos.
- 65 Non ego totus abesset amor, sed mutuus esset,
 Orabam; nec te posse carere uelim.
 Ferreus ille fuit, qui, te cum possēt habere, ^{19, 2; 21, 2}
 Maluerit praedas stultus et arma sequi. ^{of 8, 3, 7.}
 Ille licet Cilicum uictas agat ante cateruas,
- 70 Ponat et in capto Martia castra solo,
 Totus et argento contextus, totus et auro,
 Insideat celeri conspiciendus equo;
 Ipse boues, modo si tecum, meā Delia, possim ^{13, 7}
 Iungere et in solo pascere monte pecus;
- 75 Et, te dum liceat teneris retinere lacertis,
 Mollis in inculta sit mihi somnus humo. ^{in i. r. ad p. 100}
 Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo
 Prodest, cum fletu nox uigilanda uenit?
 Nam neque tunc plumae nec stragula picta soporem ^{8, 3}
- 80 Nec sonitus placidae ducere possit aquae.
 Num Ueneris magnae uiolauī numina uerbo,
 Et mea num poenas impia lingua luit?
 Num feror incestus sedes adiisse deorum
 Sertaque de sanctis deripuisse focis?
- 85 Non ego, si merui, dubitem procumbere templis
 Et dare sacratis oscula liminibus,
 Non ego tellurem genibus perrepere supplex

VAR. LECT. 60 ille ς : ipse **O** || 61 Quin *scripsi*: Quid **O**; cum uulgo Quid credam? *interpungerent, alii* Quid? credam? *proposuere, sed enim dubitationem inicere huius certe loci non est* || 66 Orabam] **V** in *mg. m.* 2 optarem || 67 posset **G**: possit **AV** || 71 contextus ς || 73 boues mea si tecum modo delia **O**, *corr. ς . praeterea sim ς . ego, cum ad illud modo si tecum aegre sim suppleatur, malim mea sit mecum modo Delia* || 74 solo *Scaliger*: solito **O** || 76 in **G**: et **AV** || 77 thoro **AV** || 79 tunc **AV**: nunc **G** tam ς || 80 possit ς : posset **O** || 81 magni **A** || 82 num **GV**: nūc **A** | luit] **V** in *mg. m.* 2 tulit || 84 diripuisse **O**, *corr. ς* || 85 et 88 *habent Par., mediis omissis* || 87 prorepere **G** perripere **V**

- Et miserum sancto tundere poste caput.
 At tu, qui laetus rides mala nostra, caeto: ^{5, 69}
 90 Mox tibi; non mitis saeuiet usque deus. ^{in n. 5}
 Uidi ego, qui iuuenum miseros lusisset amores,
 Post Ueneris uinclis subdere colla senem ⁹⁷
 Et sibi blanditias tremula componere uoce
 Et manibus canas fingere uelle comas;
 95 Stare nec ante fores puduit caraeue puellae
 Ancillam medio detinuisse foro.
 Hunc puer, hunc iuuenis turba circumterit arta,
 Despuit in molles et sibi quisque sinus. ^{5, 6, 7}
 At mihi parce, Uenus: semper tibi debita seruit
 100 Mens mea: quid messes uris acerba tuas?

III.

- Ibitis Aegaeas sine me, Messala, per undas,
 O utinam memores ipse cohorsque mei:
 39 Me tenet ignotis aegrum Phaeacia terris;
 Abstineas auidas, Mors modo nigra, manus.
 5 Abstineas, Mors atra, precor: non hic mihi mater,
 Quae legat in maestos ossa perusta sinus,
 Non soror, Assyrios cineri quae dedat odores
 Et fleat effusis ante sepulcra comis,
 Delia non usquam; quae me cum mitteret urbe,

VAR. LECT. 89-98 *hab. Par.* || 89 Qui nimium letus *Par.* || caeto
 mox tibi: non *multi interpungunt* || 90 non mitis *scripsi*: non unus **O**
 et iratus *Par.* non uanus ξ non uni *Itali* non uacuus *Huschkius* ||
 91 iuuenum, u *tert. ex corr. in A* | lusisset **O**: dampnasset *Par.*, ubi et mi-
 seros iuuenum || 92 suddere **V** || 96 detin. *ex deten. corr.* **V** || 97 circum-
 terit **O**: circumdedit *Par.* circumstetit **V** *in mg. m. 2, 5*; circumstrepit
Scaliger | arcta **O** *Par.* || 99 debita **GV**: dedita **A**

III. Ad Messalam elegia tertia **G m. rec. in 2 lin. interuallo**. Ad
 Messalam conqueritur quod apud faecaeas [pheatas **V**] egrotet [egi-utet
A]. laudat aetatem primam. et [om. **V**] demum se ducendum ad ely-
 sios [elyos **V**] campos ait. Rubrica [I]ca **A** **AV** || 4 mors modo nigra
O: mors precor atra **g** || 7 assirios **AV** || 9 quae cum me **G**, *corr. signis*
adpositis g | cum] quam *Dousa*

- 10 Dicitur ante omnes consuluisse deos. *L. v. 27, 50, 5*
 Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi
 Rettulit e trinis omina certa puer.
 Cuneta dabant reditus: tamen est deterrita nusquam,
 Quin fleret nostras respueretque uias.
- 15 Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
 Quaerebam tardas anxius usque moras.
 Aut ego sum causatus aues aut omine diro *II 5, 71*
 Saturni sacram me tenuisse diem. *v. 11, 71, 5, 3*
 O quotiens ingressus iter mihi tristia dixi
- 20 Offensum in porta signa dedisse pedem!
 Audeat inuito nequis discedere Amore,
 Aut sciat egressum se prohibente deo!
 Quid tua nunc Isis mihi, Delia, quid mihi prosunt
 Illa tua totiens aera repulsa manu,
- 25 Quidue, pie dum sacra colis, pureque lauari
 Te (memini) et puro secubuisse toro?
 Nunc, dea, nunc succurre mihi (nam posse mederi
 Picta docet templis multa tabella tuis),
 Ut mea uotiuas persoluens Delia noctes
- 30 Ante sacras lino tecta fores sedeat
 Bisque die resoluta cōmas tibi dicere laudes
 Insignis turba debeat in Pharia. *d. i. r. 27*
 At mihi contingat patrios celebrare Penates
 Reddereque antiquo menstrua tura Lari.
- 35 Quam bene Saturno uiuebant rege prius quam

VAR. LECT. 11 substulit **AV** || 12 trinis *Muretus*: triuuis **O** | omnia, ut *uid.*, **V** || 13 nusquam **GV**: nūquam **A** nostras **g** haud det. frustra est **ε** || 14 Quin *Aldina a.* 1502: Cum **O** | nostras | uestras **g** | respueretque **ε**: respiceretque **O** || 17 aut **ε**: dant **O** | omine diro *scripsi*: omina (omnia **V**) dira **O** dare numina diras **g** || 18 Saturni sacram **O**: Saturni aut sacram **g** Saturniue sacram *Broukhusius* || 21 nequis **ε**: neu quis **O** || 23 ysis **AV** || 25 dum **G**: deum **AV** (in hoc m. 2 mg. corr.) || 26 inepte *Tib. Deliam pure lauari se meminisse dicit, at secubuisse eam potuit cum dolore quodam meminisse. olim conieci Et puro (memini) sec. t. (quod praecepit Doeringius), nunc malim*: Te, puro et (memini) sec. t. | thoro **AV** || 29 Ut **AV**: Et **G** | persoluet **G** | noctes *Scaliger*: uoces **O** || 30 A. fores l. t. sacras s. **G** | || 32 turba] tunica **g** || 33 puto celerare || 34 thura **O** || 35 priusquam **O**

Tellus in longas est patefacta uias!
 Nondum caeruleas pinus conscenderat undas,
 Effusum uentis praeberatque sinum,
 Nec uagus ignotis repetens compendia terris
 Presserat externa nauita merce ratem.
 Illo non ualidus subiit iuga tempore taurus,
 Non domito frenos ore momordit equus,
 Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
 Qui regeret certis finibus arua, lapis.
 45 Ipsae mella dabant quercus, utroque ferebant
 Obuia securis ubera lactis oues.
 Non facinus, non ira fuit, non bella, nec ensem
 Immiti saeuus duxerat arte faber.
 Nunc, Ioue sub domino, caedes et uulnera semper,
 50 Nunc mare, nunc leti mille repente uiae.
 Parce, pater. timidum non me periuria terrent,
 Non dicta in sanctos impia uerba deos.
 Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,
 Fac lapis inscriptis stet super ossa notis:
 55 'Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
 Messalam terra dum sequiturque mari.'
 Sed me, quod facilis tenero sum semper Amori,
 Ipsa Uenus campos ducet in Elysios.
 Hic choreae cantusque uigent, passimque uagantes
 60 Dulce sonant tenui guttore carmen aues,
 Fert casiam non culta seges, totosque per agros
 Floret odoratis terra benigna rosis;
 Ac iuuenum series teneris immixta puellis
 Ludit, et assidue praelia miscet Amor.
 65 Illic est, cuicumque rapax mors uenit amanti,
 Et gerit insigni myrtea sarta coma.
 At scelerata iacet sedes in nocte profunda

VAR. LECT. 37 conscenderat g: contempserat O || 38 uentis G (V m.
 2 mg.): ueris A ueteris V m. 1 || 47 facinus *scripsi*: acies O animi
Broukhusius rabies Burmannus = 50 repente G (et V mg. m. 2): reperte
 AV m. 1 multa reperta uia s (uia est L. *Muellerus*) || 53 malim explebi-
 mus || 54 inscriptis O: inscriptus uel his scriptus s || 58 in] ad g ||
 59—62 hab. Par. || 63 Ac AG: At V Hac s Hic Itali || 67—72 hab. Par.

- Abdita, quam circum flumina nigra sonant;
 Tisiphoneque implexa feros pro crinibus angues
 70 Saeuit, et huc illuc impia turba fugit;
 Tum niger in porta serpentum Cerberus ore
 Stridet, et aeratas excubat ante fores.
 Illic Iunonem temptare Ixionis ausi
 Uersantur celeri noxia membra rota,
 75 Porrectusque nouem Tityus per iugera terrae
 Assiduas atro uiscere pascit aues.
 Tantalus est illic, et circum stagna; sed acrem
 Iam iam poturi deserit unda sitim;
 Et Danaï proles, Ueneris quod numina laesit,
 80 In caua Lethaeas dolia portat aquas.
 Illic sit, quicumque meos uiolauit amores,
 Optauit lentas et mihi militias.
 At tu casta precor maneat, sanctique pudoris
 Assideat custos sedula semper anus.
 85 Haec tibi fabellas referat positaque lucerna
 Deducat plena stamina longa colu,
 Ac circa grauibus pensis affixa puella
 Paulatim somno fessa remittat opus.
 Tunc ueniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
 90 Sed uidear caelo missus adesse tibi.
 Tunc mihi, qualis eris, longos turbata capillos,
 Obuia nudato, Delia, curre pede.
 Hoc precor, hunc illum nobis Aurora nitentem
 Luciferum roseis candida portet equis.

VAR. LECT. 68 circa *Par.* || 69 Tesyph. A Thēsiph. G Tesiph. V, *Par.* n. Thesiph. *Par.* p | impexa O *Par.* (inp. n); corr. 5, *Fruterius* | pro corruptum est (cf. *Verg. Georg.* IV 482); num feros (pro!) crinibus a. ? || 71 Tum G *Par.*: Tunc AV | uigil in porta *Gruppius*; sed latet uitium in in porta, pro quo impuro *Iacobsius* informi *Bachius* proposuere. praeciplet *Heinsianum* intorto || 73 tempt. A: tent. GV | yxionis A || 75 titius G: tyeios AV || 79 danay A | quod AV: quae G || 80 letheas GV: leteas A || 82 lentas; a ex u corr. in V 83—88 hab. *Par.* || 83 Casta precor coniunx maneat *Par.* || 86 Deducias g | longo V m. 1 | colu *Fris.*: colo O *Par.* || 87 Ac O: At *Par.* || 89 Tunc O (sed in V ex Nunc corr.): Tum 5 || 91 Tunc G (et V m. 2): Nunc AV m. 1

14 'Sic umbrosa tibi contingant tecta, Priape,
 Ne capiti soles, ne noceant the niues:
 Quae tua formosos cepit sollertia? certe
 Non tibi barba nitet, non tibi culta coma est,

5 Nudus et hibernae producis frigora brumae,
 Nudus et aestiui tempora sicca Canis.'

Sic ego. tum Bacchi respondit rustica proles,
 Armatus curua, sic mihi falce deus.

'O fuge te tenerae puerorum credere turbae;

10 Nam causam iusti semper amoris habent.
 Hic placet, angustis quod equum compescit habenis;

Hic placidam niueo pectore pellit aquam;

Hic, quia fortis adest audacia, cepit; at illi
 Uirgineus teneras stat pudor ante genas:

15 Sed ne te capiant, primo si forte negabit,
 Taedia: paulatim sub iuga colla dabit.

Longa dies homini docuit parere leones,

Longa dies molli saxa peredit aqua:

Annus in apricis maturat collibus uuas,

20 Annus agit certa lucida signa uice.

27 At si tardus eris, errabis: transiet aetas

VAR. LECT. IV. Ad priapum Elegia quarta G m. rec. in 2 lin. inter-

uallo. Ad priapum de amoribus puerorum. Et execratur pecuniam pro Ue-
 nere petentes. Rec. AV. hoc carmen paginis transpositis ualde turbatum
 primus intellexit Ritschelius [acta societ. litter. saxon. a. 1866 p. 3—21],
 qui hunc uersuum ordinem restituit: 1—14; 39—56; 71, 72; 21—26;
 15—20; 27—38; 73—84; 57—70. Ritschelii argumentis maximam par-
 tem comprobatis talem equidem ordinem a Tibullo uenisse demonstravi
 in 'Tibullische Blätter' p. 70—75, qualis supra legitur transpositis uu.
 21—26 post 56 et 71—76 ante 57: unum scilicet folium a librario omis-
 sum omnium turbarum causa erat || 2 noceantque O, corr. s || 3 solertia O
 || 6 aestiuae G || 7 tum O: tunc s || bachi AV || 8 sic G (V mg. m. 2): sit AV
 m. 1 || 8 hab. Fris. | fugite puerorum Fris. || 12 Hic placet a niueo g;
 pronum est coniectare Hic placet, ut niueo; nam placidam, pro quo
 I. H. Vossius facilem malebat, sane displicet || 13 qua V || aut post 14
 intercidit distichon aut u. 15 illud Sed emendetur oportet: cf. 'Tib.
 Blätter' p. 73, ubi proposui: Sera haec; ne capias (pariat?) eqs. || 17—20
 hab. Par. || 27 tardueris Lachmannus ad Lucr. p. 207. | prae nonnulli
 post transiet aetas interpungunt, ut Quam cito iungatur sequentibus

- Quam cito! non segnis stat remanetque dies!
 Quam cito purpureos deperdit terra colores,
 30 Quam cito formosas populus alba comas!
 Quam iacet, infirmae uenere ubi fata senectae,
 Qui prior Eleo est carcere missus equus!
 Uidi iam iuuenem, premeret cum senior aetas,
 Maerentem stultos praeteriisse dies.
 35 Crudeles diui! serpens nouus exiit annos:
 Formae non ullam fata dedere moram.
 Solis aeterna est Baccho Phoeboque iuuentas;
 Nam decet intonsus crinis utrumque deum.
 Tu, puero quodcumque tuo temptare libebit,
 40 Cedas: obsequio plurima uincit amor.
 Ne comes ire neges, quamuis uia longa paretur
 Et Canis arenti torreat arua siti,
 Quamuis praetextens picea fertugine caelum
 Uenturam indicat nubifer ortus aquam,
 45 Uel si caeruleas puppi uolet ire per undas,
 Ipse leuem remo per freta pelle ratem,
 Nec te paeniteat duros subiisse labores
 Aut opera insuetas atteruisse manus;
 Nec, uelit insidiis altas si claudere ualles,
 50 Dum placeas, humeri retia ferre negent.

VAR. LECT. 28 stat] it s | remanetque s: remeatque O remeatue s non
 segni stat remeatue dies *Riglerus* || 29, 30 hab. *Par.* || 29 deperdit G *Par.* :
 te perdit AV (sed in hoc corr. m. 2) || 30 alba *Itali*: alta O *Par.* ||
 32 eleo carcere (om. est) G, quod fauet N. *Heinsii* coniecturae Victor
 ab Eleo carcere. *Broukhusius* Qui prius maluit || 33, 34 hab. *Fris.* ||
 33 Vidi iam AV *Fris.*: Vidi ego iam G Vidi olim *Ritschelius* || 35 ser-
 pens — 36 moram hab. *Par.* || 36 ullam G: illam AV Sed formae
 nullam *Par.* || 37 ba(c)cho ph(o)eboque O: phoebobacchoque s | iu-
 uentat AV: iumentus G iuuenta s || 38 Nam O: Quam *Schraderus* Hinc
Ritschelius | utrumque A utrimque V || 39 tentare GV | licebit G ||
 40 Cedas s: Credas O | uincit s: uincet O || 41 Ne *Ritschelius*: Neu O
 | parentur G || 43 picea *Itali*: picta O; mum spissa ? || 44 indicat scripsi:
 amiciat A annuatit GV; annutet g admittat V m. 2 *suprascr.* | nubifer
 ortus scripsi: imbrifer (ymbr. V) arcus O; nimbifer g; *Eurus Balbus*
 (cf. *Huschki* *adn.*) || 48 opera O: opere uel operi s | atteruisse, sed
 corr. m. 2, V

Si uolet arma, leui temptabis ludere dextra,
 Saepe dabis nudum, uineat ut ille, latus.

Tunc tibi mitis erit, rapias tunc cara licebit
 Oscula: pugnabit, sed tibi rapta dabit.

55 Rapta dabit primo, mox offeret ipse roganti,

56 Post etiam collo se implicuisse uolet.

21 Nec iurare time: Ueneris periuria uenti
 Irrita per terras et freta summa ferunt.

Gratia magna Ioui: uetuit pater ipse ualere,
 Iurasset cupide quicquid ineptus amor:

25 Perque suas impune sinit Dictynna sagittas

26 Affirmes, crines perque Minerua suos.

71 Blanditiis uult esse locum Uenus ipsa: querellis
 Supplicibus, miseris fletibus illa fauet.

Haec mihi, quae canerem Titio, deus edidit ore:
 Sed Titium coniunx haec meminisse uetat.

75 Pareat ille suae: uos me celebrate magistrum,

76 Quos male habet multa callidus arte puer.

57 Heu! male nunc artes miseris haec saecula tractant:

Iam tener assueuit munera uelle puer.

At tua, qui Uenerem docuisti uendere primus,

60 Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.

Pieridas, pueri, doctos et amate poetas,

Aurea nec superent munera Pieridas.

Carmine purpurea est Nisi coma: carmina ni sint,

Ex humero Pelopis non nituisset ebur.

65 Quem referent Musae, uiuet, dum robora tellus,

Dum caelum stellas, dum uehet amnis aquas.

At qui non audit Musas, qui uendit amorem,

VAR. LECT. 51 tempt A: tent. GV || 53 mihi (mg. m. 2 tibi)
 V | tunc G: cum A tum V (at. tam m. 2 suprascr.) || 54 tibi
 rapta scripsi: tamen apta O (acta apta V), quo seruato u. 55
 Apta Lachmannus, cum tamen apta oscula huc nondum conueniant;
 male rapta Santenius || 55 mox O: post s | offeret Puccius:
 afferet O at feret Lachmannus || 56 uelit A || 22 freta AV: loca
 G | summa O: longa s ("summa" freta V) || 25 dictynna O || 71 querelis
 O || 72 fletibus O, corr. Statius || 73 titio G: ticio AV || 74 ticiam AV
 | coniunx G || 59 At tua uel Iam tua s: Iam tu O At tibi Puccius || 61, 62 Pie-
 rides G | ne^C A || 63 est sup. lin. add. A || 64 non uirisset G, corr. g

- Idaeae currus ille sequatur Opis
 Et tercentenas erroribus expleat urbes
 70 Et secet ad Phrygios uilia membra modos.
 77 Gloria cuique sua est: me, qui spernentur, amantes
 Consultant: cunctis ianua nostra patet.
 Tempus erit, cum me Ueneris praecepta ferentem
 80 Deducat iuuenum sedula turba senem.
 Eheu, quam Marathus lento me torquet amore!
 Deficiunt artes deficiuntque doli.
 Parce puer, quaeso, ne turpis fabula fiam,
 Cum mea ridebunt uana magisteria.

V.

- Asper eram et bene discidium me ferre loquebar:
 At mihi nunc longe gloria fortis abest.
 Namque agor, ut per plana citus sola uerbere turben,
 Quem celer assueta uersat ab arte puer.
 5 Ure ferum et torque, libeat ne dicere quicquam
 Magnificum post haec: horrida uerba doma.
 Parce tamen, per te furtiui foedera lecti,
 Per Uenerem quaeso compositumque caput.
 Ille ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
 10 Te dicor uotis eripuisse meis,

TESTIM. V. 3. Charisius p. 145, 8 K.: 'turben Tibullus: namque — turben.'

VAR. LECT. 68 ydee **A** ydeq̄ **V** || 69 tercentenos — orbes *Staius* ||
 70 frigios **A** frygios (y ex i corr.) **V** || 74 coniux **G** || 77 Gloria cuique
 sua est *habent Par.* || 80 Diducat **O**, corr. s | senem] domum *Scaliger* ||
 81 Eheu s: He heu **A** Heu heu **GV**

V. Elegia quinta **G** m. rec. in 2 lin. interuallo. Conqueritur quod cum pro amasia uota [om. **V**] fecerit alter ipsam teneat et quod rusticaturus sit cum delia nec uino nec alia uenere potuerit [potuit **V**] mederi amori [amori mederi **A**]. et demum lenam et praetia deposcentes execratur. Rca. **AV** || 1 dissidium **O**, corr. s || 2 sortis **A** || 3 turben *Charisius*: turbo **O** || 7 per te **G**: parce **AV** (*sed in hoc mg. m. 2 corr.*); te per **g**

TIBULLUS.

2

- Ipseque te circum lustraui sulphure puro,
 Carmine cum magico praecinuisset anus;
 Ipse procuraui, ne possent, saeua, nocere
 Somnia, ter sancta deueneranda mola;
 15 Ipse ego uelatus filo tunicisque solutis
 Uota nouem Triuia nocte silente dedi.
 Omnia persolui; fruitur nunc alter amore,
 Et precibus felix utitur ille meis.
 At mihi felicem uitam, si salua fuisses,
 20 Fingebam demens, et renuente deo.
 Rura colam, frugumque aderit mea Delia custos,
 Area dum messes sole calente teret,
 Aut mihi seruabit plenis in lintribus uuas
 Pressaque ueloci candida musta pede,
 25 Consuescet numerare pecus, consuescet amantis
 Garrulus in dominae ludere uerna sinu.
 Illa deo sciet agricolae pro fructibus uuam,
 Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
 Illa regit cunctos: illi sint omnia curae,
 30 At iuuet in tota me nihil esse domo.
 Huc ueniet Messala meus, cui dulcia poma
 Delia selectis detrahat arboribus;
 Et tantum uenerata uirum tum sedula curet,
 Tum paret atque epulas ipsa ministra ferat.
 35 Haec mihi fingebam, quae nunc Eurisque Notisque
 Iactat odoratos uota per Armenios.
 Saepe ego tentauit curas depellere uino:
 At dolor in lacrimas uerterat omne merum.
 Saepe aliam tenui: sed iam cum gaudia adirem,
 40 Admonuit dominae deseruitque Uenus.

VAR. LECT. 11 te O: ter *edd.* || 14 Omina g || 16 Voca A | Triuiae s:
 creme A chreme V circum G et V m. 2 mg || 20 et *Santenius*: sed O || 22 terret,
 sed corr., V || 27 fructibus GV: uitibus A (et V m. 2 mg.) || 28 segete
 spicas G: segete et spicas AV || 29 Illa A | reget (e *alt. ex corr.* ?) G:
 regat AV || 30 Ac iuuet *Gruppius*: Aduuet O (Et iuuet V mg. m. 2)
 At iuuet *Itali* || 31 uenient A || 32 detrahat G || 33 uirum tum *scripsi*:
 uirum hunc O; uirum nunc s hunc et sedula *itemque* assecula .i. an-
 cilla g || 34 Tum *scripsi*: Huic O Nunc s | ferat *Burmans*: gerat O ||
 35 nothusq., AV

Tunc me discedens deuotum femina dixit,

Et (pudet, a!) narrat scire nefanda meam.

Non facit hoc uerbis: facie tenerisque lacertis

Deouet et flauis nostra puella comis,

45 Qualis ad Haemonium Nereis Pelea quondam

Uecta est frenato caerula pisce Thetis.

Liv. 4, 154

Haec nocuere mihi. quod adest huic diues amator:

Uenit in exitium callida lena meum.

Sanguineas edat illa dapes atque ore cruento

60 Tristia cum multo pocula felle bibat;

Hanc uolitent animae circum sua fata querentes

Semper, et e tectis strix uiolenta canat;

Ipsa fame stimulante furens herbasque sepulcris

Quaerat et a saeuis ossa relicta lupis,

55 Currat et /nguibus nudis ululetque per urbes, i ras. ex d

Post agat e triuiis aspera turba canum.

Eueniet: dat signa deus: sunt numina amanti,

Saeuit et iniusta lege relicta Uenus.

At tu quam primum sagae praecepta rapacis

60 Desere: nam donis uincitur omnis amor.

Pauper erit praesto, semper tibi; pauper adibit

Primus, et in tenero fixus erit latere,

Pauper in angusto fidus comes agmine turbae

Subicietque manus efficietque uiam,

65 Pauper ad occultos furtim deducet amicos 27 ped. A (cor. ped. 3)

Uinclaque de niueo detrahet ipse pede.

Heu! canimus frustra, nec uerbis uicta patescit

VAR. LECT. 42 Et pudet a *scripsi*: Et pudet et O Et pudet heu
Scaliger A pudet et L. Muellerus | meam Nodellius not. crit. p. 74:

mea O || Talis ad hemonium (em. G em. V) nereis que (que A) pelea
q. O; *correci (et ita iam Riglerus). uulgo delent que; quod correctura
illius Talis uidetur primitus (Q.) fuisse; cf. Catulli c. 61, 17 || 46 thethis
V || 47 puto Hoc nocuitque mihi quod || 50 Tristitia, sed corr. m. 2.,
V || 57 Eueniet O: Euenient s || 61-64 hab. Par. || 61 praesto semper
tibi Muretus:: pr(a)esto tibi pr(a)esto O praesto semper te Par. || 62 et
in duro limine fixus erit Par. || 63 fides V || 64 Subicietq. G || 65 cor-
ruptus. puto Pauper ad hoc cinctos raptim deducet amictus | adocultos
A; ad ex corr. in G, et g | amictus g || 67 uicta G: uincta A iuncta V
(sed in hoc mg. m. 2 uicta) | fatiscit s*

- Ianua, sed plena est percutienda manu.
 At tu, qui potior nunc es, mea fata timeto:
 70 Uersatur celeri Fors leuis orbe rotae.
 Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
 Sedulus ac crebro prospicit ac refugit,
 Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
 Solus et ante ipsas excreat usque fores.
 75 Nescio quid furtiuus amor parat. utere quaeso,
 Dum licet: in liquida nat tibi linter aqua.

VI.

- Semper, ut inducar, blandos offers mihi uultus,
 Post tamen es misero tristis et asper, Amor.
 Quid tibi saeuitiae mecum est? an gloria magna est
 8,49 Insidias homini composuisse deum?
 n 5 Iam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
 Nescio quem tacita callida nocte fouet.
 Illa quidem iurata negat, sed credere durum est:

TESTIM. VI 7 sqq. Ouidius trist. II 447 sqq.; 'Credere iuranti durum putat esse Tibullus, Sic etiam de se quod neget illa uiro. Fallere custodes idem docuisse fatetur, Seque sua miserum nunc ait arte premi. Saepe, uelut gemmam dominae signumue probaret, Per causam meminit se tetigisse manum. Utque refert, digitis saepe est nutuque locutus, Et tacitam mensae duxit in orbe notam; Et quibus e sucis abeat de corpore liuor, Impresso fieri qui solet ore, docet. Denique ab incauto nimium petit ille marito, Se quoque uti seruet, peccet ut illa minus. Scit cui latretur, cum solus obambulet ipse; Cur totiens clausas excreat ante fores [cf. V, 74]. Multaque dat furti talis praecepta docetque, Qua nuptae possint fallere ab arte uiros.

VAR. LECT. 69 fata *Muretus*: furta **O** || 70 habent *Fris. et Par.* [*haec ita*: u. c. fors (sors **n**) leuis orbe (ore **p**) cito (cibo **p**) || 71 Non] Nam **G** || 72 ac **O**: aut **ε** || 74 usque **G**: ipse **AV** || 76 nat **G**: nam **AV** (*sed in hoc mg. m. 2 nat*)

VI. Elegia sexta **G m. rec. in 2 lin. interstitio**. Conqueritur ad Amorem quod delia amet et uirum admonet quod sibi non credat et laudat deliae matrem. *Rca.* **AV** || 3 saeuitiae *corruptum*; saeue puer *Itali* || 5 Iam **G**: Nam **AV** || 7 iurata *Heynius*: tam multa **O**

Sic etiam de me pernegat usque uiro.

Ipse miser docui, quo posset ludere pacto

10 Custodes: eheu nunc premor arte mea.

Fingere tunc didicit causas, ut sola cubaret,

Cardine tunc tacito uertere posse fores;

u. 11 corr. G (omh) Tunc sucos herbasque dedi, quis liuor abiret,

Quem facit impresso mutua dente Uenus.

15 At tu, fallacis coniunx incaute puellae,

16 Te quoque seruato, peccet ut illa nihil.

21 Exhibet quam saepe, time, seu uisere dicit

22 Sacra Bonae maribus non adeunda deae

* * *

17 Neu iuuenes celebret multo sermone, cauto,

Neue cubet laxo pectus aperta sinu,

Neu te decipiat nutu, digitoque liquorem

20 Ne trahat et mensae ducat in orbe notas.

25 Saepe, uelut gemmas eius signumue probarem,

Per causam memini me tetigisse manum;

Saepe mero somnum peperit tibi, at ipse bibebam

Sobria supposita pocula uictor aqua.

Non ego te laesi prudens: ignosce fatenti.

30 Iussit Amor: contra quis ferat arma deos?

Ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,

Latrabat tota cui tua nocte canis.

Quid tenera tibi coniuge opus? tua si bona nescis

Seruare, frustra clauis inest foribus.

35 Te tenet, absentes alios suspirat amores

Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi seruandam credas: non saeua recuso

VAR. LECT. 8 perneget G, corr. g || 9 ledere G || 10 eheu ego: heu heu O || 11 tunc ε: nunc O || 12 tunc A: nunc GV tum ε || 13 Tunc O (sed Tū ≡ G): Tum ε | succos O || 14 inpr. A: impr. GV || 15 coniunx G || 16 Te scripsi: Me O | illa minus Itali ex Ouidio || uu. 17—39, postquam L. Muellertus ita posuit: 17—20; 25—32; 21, 22 (lacuna), 23, 24; 33—39, ego in 'Tib. Blätt.' p. 77—80 hoc potius modo collocandos esse demonstraui: (16) 21, 22 (lacuna) 17—20; 25—37; 23, 24. 39 eqs. || 18 laxo G: lasso AV || 25 gemas V | signumque O, corr. ε || 32 Latrabat scripsi: Instabat O || 33 Tua si bona nescis et 34 hab. Fris. || 34 Seruare frustra O Fris.: ah (heu) uel ac (et) interserunt ε || 37 At] Hanc g

- Uerbera, detracto non ego uincla pedum. *Carlin. 148*
- 23 At mihi si credas, illam sequar unus ad aras:
- 24 Tunc mihi non oculis sit timuisse meis;
- 39 Tunc procul absitis, quisquis colit arte capillos,
- 40 Et fluit effuso cui toga laxa sinu;
- Quisquis et occurret, ne possit crimen habere,
Stet procul atque alia se auferat ante uia.
Sic fieri iubet ipse deus, sic magna sacerdos
Est mihi diuino uaticinata sono.
- 45 Haec ubi Bellonae motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens uerbera torta timet:
Ipsa bipenne suos caedit uiolenta lacertos
Sanguineque effuso spargit inulta deam,
Statque latus praefixa ueru, stat saucia pectus,
- 50 Et canit euentus, quos dea magna monet.
'Parcite, quam custodit Amor, uiolare puellam,
Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigeris: labentur opes, ut uulnere nostro
Sanguis, ut hic uentis diripiturque cinis?'
- 55 Et tibi nescio quam dixit, mea Delia, poenam:
Si tamen admittas, sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me mouet atque iras aurea uincit anus.
Haec mihi te adducit tenebris multoque timore
- 60 Coniungit nostras clam taciturna manus,
Haec foribusque manet noctu me affixa proculque
Cognoscit strepitus me ueniente pedum. *ut me: me hinc
ab hinc uel in.*
- Uive diu mihi, dulcis anus: proprios ego tecum,

VAR. LECT. 38 detracto V || 23 cedas *pro credas* L. *Muellerus coni.*
 || 39 Tunc O: Tum ε | colis *Quietus* || 40 Et fluit ε: Effluit O | lassa V
 || 42 atque G: aut AV | se auferat *scripsi*: stet procul O Stet procul
 ante, alia stet procul ante uia *Statius* aut alia se occulat *Bucchelerus*
 Sit procul aut alia stet precor ante uia L. *Muellerus* || 45 motu G:
 mota AV (*sed in hoc corr. mg. m. 2*) || 46 Flamam AG | non amens g:
 non et amans O || 47 uiolenta G: uiolata AV (*in hoc corr. mg. m. 2*) ||
 49 Statque latus praefixa ueru *hab. Fris.* || 53 Attigerit O, *corr. Itali* |
 ut *ex et corr. G* || 55 nescio quas — poenas O, *correxerit, ut u.* 56 illa
 quo referatur habeat || 56 illa *ex ille corr. V* || 61 me om. G, *add. g*
 63 mi dulcis anus *Scaliger* || 64 Sit *ex Si corr. V*

- Sit modo fas, annos contribuisse uelim.
- 65 Te semper natamque tuam te propter amabo:
 Quicquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
 Sit modo casta, doce, quamuis non uitta ligatos
 Impediat crines nec stola longa pedes.
 Et mihi sint durae leges, laudare nec ullam
- 70 Possim ego, quin oculos appetat illa meos;
 Et, siquid peccasse putor, ducatque capillis
 In medias properans proripiatque uias.
 Non ego te pulsare uelim, sed, uenerit iste
 Si furor, optarim non habuisse manus.
- 75 Nec saeno sis casta metu, sed mente fideli:
 Mutuus absenti te mihi seruet amor.
 At, quae fida fuit nulli, post uicta senecta
 Ducit inops tremula stamina torta manu
 Firmaque conductis adnectit licia telis
- 80 Tractaque de niueo uellere ducta putat.
 Hanc animo gaudente uident iuuenumque cateruae
 Commemorant merito tot mala ferre senem,
 Hanc Uenus ex alto flentem sublimis Olympo
 Spectat et infidis quam sit acerba monet.
- 85 Haec aliis maledicta cadant: nos, Delia, amoris
 Exemplum cana simus uterque coma.

VAR. LECT. 67 uicta **O**, corr. ζ || 69 sint **O**: sunt ζ || 70 Possim **G**: Possum **AV** || 71 Ac **g** | putor ducatque *scripsi*: putat ducorque **O** *syllabarum* or et at *metathesi*, quae sequentis uersus corruptionem proripiorque *traxit*. putet **g** putor uel puter ζ , tum ducarque **g** || 72 In medias *Riglerus*: Inmerito **A** Immerito **GV** | properans **G** (u m. 2 *suppunctum*): proprias **AV** pronas **g** *uulgo* | proripiatque (*proiciatque?*) *scripsi*: proripiorque **O** (*pro*≡*rip.*, *craso* r, **G**); proripiarque **g** per rapiarque *Heinsius* || 75 *hab. Par.* | Ne *Par.* || 77 At **A**: Ast **GV** || 79 annectit **GV** | litia **G** | litia telis *hab. Fris.* || 80 ducta] *fila uel dente uel texta Itali* || 83 olimpo **AV** || 84 quam **V** *mg. m. 2*: quod **O** ^{ut} quo **g**

VII.

- Hunc cecinere diem Parcae fatalia nentes
 Stamina non ulli dissoluenda deo,
 Hunc fore, Aquitanas posset qui frangere gentes,
 Quem tremeret forti milite uictus Atax.
5. Euenere: nouos pubes Romana triumphos
 Uidit et euinctos brachia capta duces;
 At te uictrices laurus, Messala, gerentem
 Portabat niueis currus eburnus equis.
- Non sine marte ibi partus honos: Tarbella Pyrene
 10 Testis et Oceani litora Santonici,
 Testis Arar Rhodanusque celer magnusque Garonna,
 Carnuti et flauī garrula lympha Liger.
- An te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis
 Caerulea ad placidas per uada serpis aquas,
 15 Quantus et aethereo contingens uertice nubes
 Frigidus intonso Taurus alat Cilicas?
 Quid referam, ut uolitet crebras intacta per urbes
 Alba Palaestino sancta columba Syro,
 Utque maris uastum prospectet turribus aequor

VAR. LECT. VII. Gratulatio de uictoria Messalę contra aquitanos.
 Rea. AV. Elegia septima G m. rec. in 2 lin. interst. (Natalis messalę
 coruini g) || 1 diem] ducem N. Heinsius; equidem olim scripserim. Hoc
 cec. die et u. 3 cum Ayrmanno Hoc fore Heynius. alio modo alii u. 3
 succurrunt, ut Lachmannus Hunc dare coniciens || 2 Stamina hab. Fris.
 || 3 Aquitanas hab. Fris. | frangere G: fundere AV || 4 Atur Scaliger ||
 6 euinctos G: ⁱⁿ uictos (in add. m. rec.) A ≡ uictos V m. 1, euictos V
 m. 2 || 7 lauros G: lauros AV || 8 niueis ε: nitidis O || 9 marte ibi scripsi
 ('Tib. Bl.' p. 13): me est tibi O | honos AV: honor G | Tarbelle Sca-
 liger: tua bella O | pyrene A || 10 littora AV | sancton. A santhon. V ||
 11, 12 hab. Fris. || rodan. A | Atur Duranusque Scaliger | geronna Fris.:
 garonna O garunna ε || 12 Carnuti ε: Carnoti O Carnutis Fris. | garrula
 Gruppis: c(a)erula O Fris. || 13 An ε: At O | cidne AV | leniter G lenior
 g | tactis q. l. uluis Lachmannus ad Prop. p. 504 || 14 Caerulea ad placi-
 das — aquas scripsi: C(a)eruleus placidis — aquis O Caeruleis placidus
 — aquis Statius Caeruleae placidus — aquae Huschkius || 15 (a)ethereo
 O; aut cum ε aerio aut mecum aetherias restitue || 16 alat Itali: arat
 O | cilices G

715 i. v. 2. p. 11.

- 20 Prima ratem uentis credere docta²⁸ Tyros,
Qualis et, arentes cum findit Sirius agros,
Fertilis aestiua Nilus abundet aqua?
Nile pater, quanam possum te dicere causa
Aut quibus in terris oculuisse caput?
- 25 Te propter nullos tellus tua postulat imbres,
Arida nec Pluuio supplicat herba Ioui.
Te canit atque suum pubes miratur Osirim
Barbara, Memphiten plangere docta bouem.
Primus aratra manu sollerti fecit Osiris
- 30 Et teneram ferro sollicitauit humum,
Primus inexpertae commisit semina terrae
Pomaque non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere uitem,
Hic uiridem dura caedere falce comam;
- 35 Illi iocundos primum matura sapes
Expressa incultis uua dedit pedibus.
Ille liquor docuit uoces inflectere cantu,
Mouit et ad certos nescia membra modos;
Bacchus et agricolae magno confecta labore
- 40 Pectora tristitiae dissoluenda dedit.
Bacchus et afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compepe pulsa sonent.
- Non tibi sunt tristes curae nec luctus, Osiri,
Sed chorus et cantus et leuis aptus amor,
- 45 Sed uarii flores et frons redimita corymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes
Et Tyriae uestes, set dulci tibia cantu

TESTIM. 29—32 affert scholiasta Iuuenalis ad sat. VIII 29.

VAR. LECT. 20 dicta g || 21 syrius GV || 22 habundet V | possum G:
possim AV || 27 puto tuum | osyrim O || 28 memphite n (erat m) G:
memphitem AV | 29 aratrum schol. Iuu. | sollerti O schol. Iuu. | osyris
O || 30 teneram] cinerem schol. Iuu. || 31 prius idem || 32 ab] in G ||
35 iocundos hab. Fris.; et ita AV: iucundos G || 41 hab. Fris., ita ut
affer praebant || 42 compepe (ompe ex corr.) G: cuspidem AV et sine
dubio G primitus | pulsa O: pressa uel uincta s || 43 osyri O || 45 redi-
mita corimbis hab. Fris.; chorimbis AV || 47 set scripsi: et O | dulci G:
dulcis AV

Et leuis occultis conscia cista sacris.

Huc ades et Genium ludo Geniumque choreis

50 Concelebra et multo tempora funde mero:

Illius ex nitido stillent unguenta capillo,

Et capite et collo mollia sarta gerat.

Sic uenias hodiernae: tibi dem turis honores,

Libem et Mopsopio dulcia mellæ fauo.

55 At tibi subrescat proles, quae facta parentis

Augeat et circa stet uenerata senem.

Nec taceat monumenta uiae, quem Tuscula tellus,

Candida quem antiquo detinet Alba Lare.

Namque opibus congesta tuis hic glareas dura

60 Sternitur, hic apta iungitur arte silex.

Te canit agricola, a magna cum uenerit urbe

Serus, inoffensum rettuleritque pedem.

At tu, Natalis multos celebrande per annos,

Candidior semper candidiorque ueni.

VIII.

i. i. r. (M. H. H. H.) Non ego celare possum, quid nutus amantis

Quidue ferant mihi lenia uerba sono.

Nec mihi sunt sortes nec conscia fibra deorum,

Praecinit euentus nec mihi cantus ausis:

5 Ipsa Uenus magico religatum brachia nodo

Perdocuit multis non sine uerberibus.

Desine dissimulare: deus crudelius urit,

VAR. LECT. 49 genium ludo Heynius: centum ludos O || 51 ec scripsi: et O e s || 53 thuris O || 54 Libem G: Liba AV | mosopio AV mesopio G | mella O (sed in G a ex corr.): melle s | fauo G: feram AV || 55 subcr. A: succr. GV || 56 uenerata s: ueneranda O uenerande L. Muellerus || 57 Nec GV: Ne A | quem Itali: que A quae GV || 58 Candida quem Broukhusius: Candida quae G (q̄ ex corr.?) Candida que AV || 61 canet s | a addidi: om. O e s || 62 retul. A

VIII. Elegia octaua G m. rec. in 2 lin. interu. (Hęc elegia est de amoribus Marathi adolescentis g). Conqueritur de Phloe dilecta a maratho exortans eam [om. A] ad concubitum cum puero. Rec. AV || 1 celari G: celare AV | amoris s || 2 ferat A | lenia G leuia A || 5 brachia A

- Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
 Quid tibi nunc prodest molles coluisse capillos
 10 Saepe et mutatas disposuisse comas,
 Quid suco splendente genas ornare, quid ungues
 Artificis docta subsecuisse manu?
 Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
 Ansaque compressos colligit arta pedes. / a 6
 15 Illa placet, quamuis inculto tenerit ore
 Nec nitidum tarda comperit arte caput.
 Num te carminibus, num te pollentibus herbis
 Deuouit tacito tempore noctis anus?
 Cantus uicinis fruges traducit ab agris,
 20 Cantus et iratae detinet anguis iter,
 Cantus et e curru Lunam deducere tentat,
 Et faceret, si non aera repulsa sonent.
 Quid queror heu misero carmen nocuisse, quid herbas?
 Forma nihil magicis utitur auxiliis:
 25 Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
 VIII 26 Oscula, sed femori conseruisse femur.
 IX 39 Quid faciam? sis ipse potens in amore puellae,
 40 Sit, precor, exemplo sit leuis illa tuo.
 O quotiens, uobis ne quisquam conscius esset,
 Ipse comes multa lumina nocte tuli!

TESTIM. 20. Charisius p. 90, 14 K.: 'Anguis cum sit masculini generis, dixerunt tamen et feminini, ut Tibullus: iratae detinet anguis.'

26. Charisius p. 87, 3: 'ideoque et Tibullus hoc ipsum erudite custodit, cum dicit: implicuitque femur femini' idemque p. 130, 36: 'Femini Tibullus: implicuit ['que' add. Fabricius] femur femini.'

VAR. LECT. 9-14 hab. Par. || 9 prodest molles G Par.: molles prodest AV || 10 Saepe et G Par.: Saepaque AV || 11 succo G succo Par. p: fuco AV Par. n | genas Itali: comas O Par. | ornasse Itali oncrasse Scaliger || 14 colligit O: colligat Par. | arcta O Par. | Arctaque constrictos cogit aluta pedes Aldina a. 1502 || 17 pollentibus (o ex a corr.) G: pallentibus AV || 18 tacite V m. 2 || 26 femini Statius ex Charisio || post 26 inserui uersus sex, qui sunt in O IX 39-44: cf. 'Tib. Blätt.' p. 80-85 || IX 39 faciam AV: faceres G et V m. 2 mg. | sis ipse potens scripsi: nisi et ipse fores O || 40 Sit AV: Sic G Sed s | sit G: s; A sed V || 41 uobis Statius, ego: uerbis O

- Saepe insperanti uenit tibi munere nostro,
 IX 44 Sed latuit clausas post adoperta fores.
 VIII 27 Nec tu difficilis puero tamen esse memento:
 Persequitur poenis tristia facta Uenus.
 Munera ne poscas: det munera canus amator,
 30 Ut foueat molli frigida membra sinu.
 Carior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
 Ora nec amplexus aspera barba terit.
 Huic tu candentes humero suppone lacertos,
 Et regum magnae despiciantur opes.
 35 Ac Uenus inueniet puero concumbere furtim ⁵⁷
 Cum tumido et teneros conserere usque sinus
 Et dare anhelanti pugnantis humida linguis
 Oscula et in collo figere dente notas.
 Non lapis hanc gemmaeque iuuant, quae frigore sola
 40 Dormiat et nulli sit cupienda uiro.
 Heu sero reuocatur amor seroque iuuentas,
 Cum uetus infecit cana senecta caput.
 Tunc studium formae est; coma tunc mutatur, ut annos
 Dissimulet uiridi cortice tincta nucis;
 45 Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos ^{Tolle: elle in ras. (u) T m}
 Et faciem dempta pelle referre nouam.
 At tu, dum primi floret tibi temporis aetas, ^{l. f. d. esse ab. ind. (et d)}
 Utere: non tardo labitur illa pede.
 Neu Marathum torque: puero quae gloria uicto est?
 50 In ueteres esto dura, puella, senes.
 Parce precor tenero: non illi sontica causa est,

VAR. LECT. IX 44 Sed O: Et g | clausos V || VIII 29 ne O: nec s ||
 30 foueat O: foueas s || 31 lenia V, corr. m. 2; leuia (u ex corr.) G ||
 35 Ac scripsi: At O | inuenit O, corr. Scaliger | concumbere O: succum-
 bere s || 36 Cum tumido scripsi: Dum timet O Dum tumet Scaliger
 conserere Heynius: conserit O || 37 anhelantim Itali || 39 iuuantque A
 iuuent Scaliger || 41 iuuentas A (sed s supunctum), G et V m. 2: iuuenta
 V m. 1, s iuuentus s || 43-46 habent Par. || 43 Tunc ego: Tum AV
 Nunc G Par. | est O Par.: uulgo dest | tunc AV: nunc G Par. || 44 Dis-
 similet A || 45 Tollere in ras. G | tunc AV: nunc G Par. | a in ras. G
 48 Neu G (et V m. 2): Seu AV m. 1 | torq A || 51 sontica G: sentita
 AV (hic mg. m. 2: sentita. in exemplari uero sentica); sontica hab.
 etiam Fris.

- Sed nimius luto corpora tingit amor.
 Heu, miser absenti maestas quam saepe querellas
 Conicit et lacrimis omnia plena madent!
 55 'Quid me spernis?' ait. 'poterat custodia uinci:
 Ipse dedit cupidis fallere posse deus.
 Nota Uenus furtiua mihi est, ut lenis agatur
 Spiritus, ut ne dent oscula rapta sonum;
 Et possum media quamuis obrepere nocte
 60 Et strepitu nullo clam reserare fores.
 Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem *B*
 Et fugit ex ipso saeua puella toro?
 Uel cum promittit subito, sed perfida fallit,
 Est mihi nox multis euigilanda malis.
 65 Dum mihi uenturam fingo, quodcumque mouetur,
 Illius credo tunc sonuisse pedes.
 Desistas lacrimare, puer: non frangitur illa,
 Et tua iam fletu lumina fessa tument.
 Oderunt, Pholoe, moneo, fastidia diui,
 70 Nec prodest sanctis tura dedisse focis.
 Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,
 Nescius ultorem post caput esse deum;
 Saepe etiam lacrimas fertur risisse dolentis
 Et cupidum ficta detinuisse mora:
 75 Nunc omnes odit fastus, nunc displicet illi,
 Quaecumque opposita est ianua dura sera.
 At te poena manet, ni desinis esse superba.
 Quam cupies notis hunc reuocare diem!

VAR. LECT. 52 luto *Itali*: luteo O | corpora AV; in G a ex corr.; d *ex B* (*luteo*
 corpore V mg. m. 2 || 53 Heu *scripsi*: Vel O Vae *Itali* Ah *Heinsius* |
 querelas O || 54 Conicit G || 57 lenis G lenis V m. 2: leuis AV m. 1
 58 ut ne ≡ (*erasa una litt.*) G: ut nec AV || 60 strepitu AV: sonitu G
 || 61 prosunt G: possunt AV (*sed in utroque m. 2 mg. prosunt adnota-*
tum) || 62 thore AV || 66 pedes O: pedem s || 69 pholoe G, pholoes
 V m. 2 || 70 thura O || 71 maratatus A || 73 lacrimas O: lacrimis s

eras.

IX. 97

- Quid mihi, si fueras miseros laesurus amores,
 Foedera per diuos, clam uiolanda, dabas?
 A miser, et siquis primo periuria celat,
 Sera, tamen tacitis poena uenit pedibus.
 5 Parcite, caelestes: aequum est impune licere
 Numina formosis laedere uestra semel.
 Lucra petens habili tauros adiungit aratro
 Et durum terrae rusticus urget opus,
 Lucra petituras freta per parentia uentis
 10 Ducunt instabiles sidera certa rates:
 Muneribus meus est captus puer. at deus illa
 In cinerem et liquidas munera uertat aquas.
 Iam mihi persoluet poenas, puluisque decorem
 Detrahet et uentis horrida facta coma,
 15 Uretur facies, urentur sole capilli,
 Deteret inualidos et uia longa pedes.
 Admonui quotiens: 'auro ne pollue formam:
 Saepe solent auro multa subesse mala.
 Diuitiis captus siquis uiolauit amorem,
 20 Asperaue est illi difficilisque Uenus.
 Ure meum potius flamma caput et pete ferro
 Corpus et intorto uerbere terga seca.
 Nec tibi celandi spes sit peccare paranti:
 Est deus, occultos qui uetat esse dolos.
 25 Ipse deus tacito permisit lene ministro,

VAR. LECT. IX. Dilecti pueri fidem pretio corruptam conqueritur
 multa deuouens in eum. Rec^a. AV. Elegia .IX. G m. rec. in 2 lin.
 interst. || 1 amores] s m. 2 add. V || 3, 4 hab. Par. || 3 Ah GV Ha. A
 Par. | et siquis O: etsi quis g, V m. 2 est si quis Par. || 7—10 hab. Par. ||
 8 urguet G || 9 petituras G Par. (et V m. 2): petiuros AV m. 1 ||
 18 habent F'ris. || 19 Diuiciis A O uiciis (corr. mg. m. 2) V || 21 flama
 GV || 23, 24 hab. Par. || 23 celandi spes Par.: celanti fas O || 24 Est
 Par.: Sit O | uetat Par.: uetet O. erunt tamen qui horum uersuum
 emendationem ab excerptorum redactore non sat feliciter perfectam autu-
 ment; et multo leniore remedio legere possis siue: nec tibi celandi fas
 sit, peccare paranti Sist (= siquidem est) deus, occultos qui uetet esse
 dolos siue: n. t. c. f. sit: p. p. Stat deus o. q. u. e. d. || 25 lene AV
 (lene V m. 2) lene G lena uel leua s saepe Itali uela Scaliger lora
 Santenius frena Huschkiius nonne Lachmannus lingua Riglerus

- Ederet ut multo libera uerba mero;
 Ipse deus somno domitos emittere uocem
 Iussit et inuitos facta tegenda loqui.
 Haec ego dicebam: nunc me fleuisse loquentem,
 30 Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
 Tunc mihi iurabas nullo te diuitis auri
 Pondere, non gemmis uendere uelle fidem,
 Non tibi si pretium Campania tota daretur,
 Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
 35 Illis eriperes uerbis mihi sidera caeli
 Lucere et puras fulminis esse uias.
 Quin etiam flebas: at non ego fallere doctus
 38 Tergebam humentes credulus usque genas.
 45 Tum miser interii, stulte confisus amari:
 Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
 Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
 At me nunc nostri Pieridumque pudet.
 Illa uelim rapida Uulcanus carmina flamma
 50 Torreat et liquida deleat amnis aqua.
 Tu procul hinc absis, cui formam uendere cura est
 Et pretium plena grande referre manu.
 At te, qui donis puerum corrumpere es ausus,
 Rideat assiduis uxor inulta dolis,
 55 Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,
 Tecum interposita languida ueste cubet.
 Semper sint externa tuo uestigia lecto,
 Et pateat cupidis semper aperta domus;
 Nec lasciuia soror dicatur plura bibisse
 60 Pocula uel plures emeruisse uiros.

VAR. LECT. 27, 28 *habent Par.* || 31 nullo te **G**: nullo tibi **AV**
 nullius ϵ || 33 tota **G**: terra **AVg** || 34 bachi **AV** | phalernus **G** || 35 eri-
 peres **G**: eriperet **AV** || 36 fulminis **G**: fluminis **AVg** || 39-44, *qui se-*
cuntur in O, post VIII 26 *posui* || 45, 46 *hab. Fris.* || 45 Tum **O**: O
Fris., unde A L. *Muellerus* | confixus *Fris.* || 48 At ϵ : Et **O** Ut ϵ ||
 49 flamma **GV** || 51, 52 *hab. Par.* || 51 Sit procul a nobis formam cui
 u. c. e. *Par.* || 53 donis puerum **G**: puerum donis **AV** || 60 emeruisse,
cum id quod hic flagitatur 'emeritos reddidisse' non possit significare,
corruptum uidetur; fort. enecuisse

- Illam saepe ferunt conuiuia ducere Baccho,
 Dum rota Luciferi prouocet orta diem;
 Illa nulla queat melius consumere noctem
 . Aut operum uarias disposuisse uices.
- 65 At tua perdidicit: nec tu, stultissime, sentis,
 Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
 Tune putas illam pro te disponere crines
 Et tenues denso pectere dente comas?
 Ista haec persuadet facies, auroque lacertos
- 70 Uinciat et Tyrio prodeat apta sinu?
 Non tibi, sed iuueni cuidam uult bella uideri,
 Deuoueat pro quo remque domumque tuam.
 Nec facit hoc uitio, sed corpora foeda podagra
 Et senis amplexus culta puella fugit.
- 75 Huic tamen accubuit noster puer: hunc ego credam
 Cum trucibus Uenerem iungere posse feris.
 Blanditiasne meas aliis tu uendere es ausus,
 Tune aliis demens oscula ferre mea?
 Tum flebis, cum me uinctum puer alter habebit
- 80 Et gerit in regno regna superba tuo.
 At tua tum me poena iuuet, Uenerique merenti
 Fixa notet casus aurea parma meos:
 'Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
 Dedicat et grata sis, dea, mente rogat.'

VAR. LECT. 61 ferant **g** | conuiuia *ex* conuiuiam *corr.* **V** | bacho **AV**
 64 Atque *Itali* | *malim* operis || 65 At] Aut **V** (*haec mg. m. 2*); *malim* Hinc ||
 67 putes **G** || 68 Et **G**: Aut **AV** | pectore **V** *m. 1* || 69 Ista haec **G**: Ista **AV**
 (*sed in hoc mg. m. 2 haec add.*) | *puto* auro utque; *et ita Riglerus quoque* |
 69, 70 *post 72 posuit L. Muellerus* || 73. Nec **AG**: Hec, *corr. mg. m. 2*,
V Non **ε** || 75 Huic **ε**: Hunc **O** || 79 Tum **ε**: Tunc **O** || 80 regno **O**:
gremio Itali || 81 tum **g**: dum **O** | *pene V, corr. m. 2* || 82 parma] palma
O *uulgo.*

De
(De uirtu r. i. r.)

vir. ped.

X.

- Quis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
 Quam ferus et uere ferreus ille fuit!
 Tum caedes hominum generi, tum praelia nata,
 Tum breuior dirae mortis aperta uia est.
 5 At nihil ille miser meruit: nos ad mala nostra
 Uertimus, in saeuas quod dedit ille feras.
 Diuitis hoc uitium est auri, nec bella fuerunt,
 Faginus astabat cum scyphus ante dapes.
 Non arces, non uallus erat, somnumque petebat
 10 Securus uarias dux gregis inter oues.
 Tunc mihi uita foret dulcis, nec tristia nossem
 Arma nec audissem corde micante tubam:
 Nunc ad bella trahor, et iam quis forsitan hostis
 16 Haesura in nostro tela gerit latere.
 15 Sed patrii seruare Lares: aluistis et idem,
 Cursarem uestros cum tener ante pedes.
 Neq̄ pudeat prisco uos esse e stipite factos:
 Sic ueteris sedes incoluistis aui.
 Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
 20 Stabat in exigua ligneus aede deus.
 Hic placatus erat, seu quis libauerat uuam
 Seu dederat sanctae spicea sarta comae;
 Atque aliquis uoti compos liba ipse ferebat
 Postque comes purum filia parua fauam.

VAR. LECT. X. Albii, Tibulli. poetae. itt. de. amoribus. nêmesis.
 liber II *litt. maiusc. rubr.* G *miro errore.* Detestatur bella lau-
 dans etatem primam [pr. et. V] et pacem. Rea. AV || 1—10 *hab.*
Par. || 3 Tum *Par.*: Tunc O | tum AV *Par.*: tunc G || 4 Tunc G Et
Par. || 5 At G: An AV Ah J. H. Vossius | Forsan et ille nihil
 meruit *Par.* || 8 aptabat *Par.* | scyphus G: ciphus AV *Par.* p; sciphus
Par. n et, quae hoc uocabulum exhibent, Fris. | dapes] merum *Par.* ||
 10 uarias] saturas Heinsius uacuas Broukhusius; malim sparsas || 11 dulcis
 Heinsius: uulgi O || 12 micante] tremente V m. 2 || 15 fortasse aluistis
 eidem || 17 e O: a s || 18 ueteris s: ueteres O || 21 uua A uuam ex
 unam corr. m. 2 V || 23 ipse g: ipsa O

TIBULLUS.

3

25 At nobis aerata, Lares, depellite tela,

ny i. r. (p. mystica mg. I, 13) Hostiaque e plena ^{*}mystica ^{*}porcus ^{*}hara.
Hanc pura cum ueste sequar myrtoque canistra

Uincta geram, myrto uinctus et ipse caput.

Sic placeam uobis: alius sit fortis in armis,

30 Sternat et aduersos Marte fauente duces,

Ut mihi potanti possit sua dicere facta ^v

Miles et in mensa pingere castra mero.

Quis furor est atram bellis arcessere mortem?

Imminet et tacito clam uenit illa pede.

35 Non seges est infra, non uinea culta, sed atrox

Cerberus et Stygiae nauita turpis aquae;

Illic percussisque genis ustoque capillo

Errat ad obscuros pallida turba lacus.

Quam potius laudandus hic est, quem prole parata

40 Occupat in parua pigra senecta casa!

Ipse suas sectatur oues ac filius agnos,

Et calidam fesso comparat uxor aquam.

Sic ego sim, liceatque caput candescere canis,

Temporis et prisci facta referre senem.

45 Interea Pax arua colat. Pax candida primum

VAR. LECT. nulla inter 25 et 26 in O lacuna; g signo inter utrumque facto hos in margine inferiore adscripsit uersus:

Neu petat hostili missa sagitta manu

Neu gladio celer instet eques. prosit ^{mih}et aris

Queque tuli supplex munera queque feram.

Thure pio caleantque foci pinguisque trahatur

quos uersus a Pontano interiectos esse affirmat Puccius. ille igitur hiare locum optime intellexit || 26 Hostiaque e O: Hostia de g Hostia erit s | mystica ^{v. 2.}

G: rustica AVg; fort. myrtea coll. Lygd. 4, 28 || 27 mirtoque AV: myr-

tisque G | sinistro (m. 2 mg. canistra) V || 27 Hunc Itali || 28 mirto AV

|| 30 aduersos G (et V m. 2): aduerso AV || 33—50 habent Par. || 33 arces-

sere G Par.: accersere AV (sed in hoc mg. m. 2 arcessere) || 35 atrox scripsi:

audax O Par. || 36 stigi(a)e AV Par. | turpis s: puppis O Par. (pupis p

pauppis n) || 37 percussisque O: perscissisque Par. percussisque s exesisque

Heinsius pertusisque Livineius || 39 Quam (G (et V m. 2): Quin AV m. 1.

| hic est O Par.: et est V m. 2 et hic s || 40 Occulit Par. || 41 ac scripsi:

at A Par. ut V aut G || 43 candescere AV Par. g: canescere G ||

d. n. j. j. j.

- Duxit araturos sub iuga panda boues;
 Pax aluit uites et sucos condidit uuae,
 Funderet ut nato testa paterna merum;
 Pace bidens uomerque uigent, at tristia duri
 50 Militis in tenebris occupat arma situs;
 * * *
 Rusticus e lucoque uehit, male sobrius ipse,
 Uxorem plastro progeniemque domum.
 Sed Ueneris tunc bella calent, scissosque capillos 57
 Femina perfractas conqueriturque fores;
 55 Flet teneras subtusa genas, sed uictor et ipse
 Flet sibi dementes tam ualuisse manus.
 At lasciuus Amor rixae mala uerba ministrat,
 Inter et iratum lentus utrumque sedet.
 A! lapis est ferrumque, suam quicumque puellam
 60 Uerberat: e caelo deripit ille deos.
 Sit satis e membris tenuem rescindere uestem,
 Sit satis ornatus dissoluisset comae,
 Sit lacrimas mouisse satis: quater ille beatus,
 Quo tenera irato flere puella potest.
 65 Sed manibus qui saeuus erit, scutumque sudemque
 Is gerat et miti sit procul a Uenere.
 At nobis, Pax alma, ueni spicamque teneto,
 Perfluat et pomis candidus ante sinus.

VAR. LECT. 46 panda **G** *Par.*: curua **AV** || 47 succos **O** *Par.* || 49, 50 ante 47, 48 collocabat *Bubendey, quaest. Tibull., p. 28* || 49 bidens **G** *Par.* (*et V m. 2 mg.*): nitens **AV** | uomerque uigent **G**: uomerque (nomenque **a**) nitet (uiget **p**) sed t. d. *Par.* uomer uiderit **AV m. 1** (**V m. 2** uomerque uigent) uomerque nitent *Guictus* || 50 occupat **AV** *Par.*: occupet **G** || post 50 lacunae signa posuit *Hauptius* || 51 e lucoque uehit **G** (*et V m. 2*): elutoque uehit **AV m. 1** eluco reuehit *Carrio* (*cf. Fruterii ueris. p. 18*) | ipse **ε**: ipso **O** || 58 utrumque **AV** || 59 Ah **V**: Ha **A** At **G** || 60 diripit **O**, *corr. Itali* || 61 rescindere **ε**, *Heinsius*: perscindere **AV** praescindere **G** || 62 ornatus — comae **O**: ornatas — comas **ε** || 64 Quoi *Dousa* || 68 Perfluat **ε**: Pfluat **AV** Profluat **G** Perpluat *Heinsius*

ALBII TIBULLI

LIBER SECUNDUS.

I.

- 2² Quisquis adest, faueat: fruges lustramus et agros,
 Ritus ut a prisco traditus extat auo.
 3⁵ Bacche, ueni, dulcisque tuis e cornibus uua
 Pendeat, et spicis tempora cinge, Ceres.
 5 Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
 Et graue suspenso uomere cesset opus.
 Soluite uincla iugis: nunc ad praesepia debent
 Plena coronato stare boues capite.
 Omnia sint operata deo: non audeat ulla
 10 Lanificam pensis imposuisse manum.
 Uos quoque abesse procul iubeo, discedat ab aris,
 Cui tulit hesterna gaudia nocte Uenus.

TESTIM. II 1, 7 'nunc ad praesepia' adfert sub Cottae nomine (quamquam locus de corruptela suspectus) auctor tractatus de dubiis nominibus [gramm. lat. ed. Keil. V p. 587, 17].

VAR. LECT. Albii Tibulli (tyb. A) poetę illustris liber primus explicit feliciter. Incipit liber secundus [lib. sec. om. A, in quo 2us a m. rec. add.] de agri lustratione et uenere [— rem A] innocanda [— dam A]. Rec^a. AV Elegia secunda G m. rec. in 2 lin. interst. 1 faueat Scaliger: ualeat O ades faueas Dousa; malim taceat || 3 Bache AV || 5—14 hab. Par. cum inscriptione in sēdo (libro); confirmant igitur AV librorum testimonium || 8 uertice stare boues Par. || 9 sint G (et V m. 2): sunt AV m. 1, Par. | discedat O Par.: discedite Itali, qui et Quis u. seq. || 12 hesterna AG Par.: ex hesterna V

- Casta placent superis: pura cum ueste uenite
 Et manibus puris sumite fontis aquam.
- 15 Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras
 Uinctaque post olea candida turba comas.
 Di patrii, purgamus agros, purgamus agrestes:
 Uos mala de nostris pellite limitibus,
 Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
 20 Neu timeat celeres tardior agna lupos.
 Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
 Ingeret ardenti grandia ligna foco,
 Turbaque uernarum, satiri bona signa coloni,
 Ludet et ex uirgis extruet ante casas.
- 25 Euentura precor: uiden ut felicibus extis
 Significet placidos nuntia fibra deos?
 Nunc mihi fumosos ueteris proferte Falernos
 Consulis et Chio soluite uincla cado.
 Uina diem celebrant: non festa luce madere
 30 Est rubor, errantes et male ferre pedes.
 Sed 'bene Messalam' sua quisque ad pocula dicat,
 Nomen et absentis singula uerba sonent.
 Gentis Aquitanae ceber Messala triumphis
 Et magna intonsis gloria uictor auis,
- 35 Huc ades aspiraue mihi, dum carmine nostro
 Redditur agricolis gratia caelitis. *[o] ut ac et ibi m*
 Rura cano rurisque deos. his uita magistris
 Desueuit querna pellere glande famem; *3. / 1*
 Illi compositis primum docuere tigillis *II 31*

TESTIM. u. 38 'querna pellere glande famem' Uergilio adtribuit idem p. 580, 3

VAR. LECT. 13 pura cum mente *Par.* || 15 agnus **AVg**: ignis **G** ||
 17 Di **G**: Dii **AV** || 18 tollite **G** || 21 Tunc **O**: Tum **s** || 22 Ingeret **A**:
 Ingerat **GV** || 23 satiri **G**: satiri **A** satyri **V** || 24 ex *om.* **V m. 1** | ar~~te~~
erant ante) **G** || 25 caelitis (mg. m. 2 felicibus) **V** || 27 phalernos **G** ||
 29, 30 hab. *Par.* || 29 celebrant **G Par.**: celebrent **AVg** | nec *Par.* ||
 33 aquitanae, *ita O* || 34 auis *Scaliger*: ades **O** || 36 celi cibus **A** cilibus
V (*idem mg. m. 2 caelitis*) || 37—50 hab. *Par.* || 37 Rura colo (colis **n**)
Par. | hiis **A** || 38 glande (*1 ex corr.*) **G, V m. 2, Par.**: grande **AV m. 1**
 (*et sine dubio O*) || 39 tigillis **G**: tigellis **AV** tegellis *Par.*

- 40 Exiguam uiridi fronde operire domum,
 Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
 Seruitium et plastro supposuisse rotam.
 Tum uictus abiere feri, tum consita pomus,
 Tum bibit irriguas fertilis hortus aquas,
 45 Aurea tum pressos pedibus dedit uua liquores
 Mixtaque securo est sobria lymph a mero.
 Rura ferunt messes, calidi cum sideris aestu
 Deponit flauas annua terra comas.
 Rure leuis uernò flores apis ingerit alueo,
 50 Compleat ut dulci sedula melle fauos.
 Agricola assiduo primum satiatu aratro
 Cantauit certo rustica uerba pede
 Et satur arenti primum est modulatus auena
 Carmen, ut ornatos diceret ante deos;
 55 Agricola et minio suffusus, Bacche, rubenti
 Primus in experta duxit ab arte choros.
 Huic datus a pleno, memorabile munus, ouili
 Dux pecoris hircus auxerat hircus oues.
 Rure puer uerno primum de flore coronam
 60 Fecit et antiquis imposuit Laribus.
 Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
 Hinc et femineus labor est, hinc pensa colusque,
 Fusus et apposito pollice uersat opus;
 65 Atque aliqua assidue textis operata Mineruam
 Cantat, et appllo tela sonat latere.

VAR. LECT. 41 primi O Par.: primum Itali || 42, 43 tum ter Par.: tunc ter O || 44 ortus AV Par. || 45 Aurea G Par.: Antea AV | tum G Par.: tunc AV || 46 lymph a Par. linpha V || 49 ingerit Par. et G (sed hic it ex at, ut uid., corr.): ingerat AV || 50 ut G Par. (et V m. 2): et AV m. 1 | uu. 49, 50 post 58 traiecerim; nam 51 sqq. arte cum 47, 48 cohaerent || 54 fort. oratos | diceret G (et V m. 2): duceret AV m. 1 || 55 bache AV 57 e g || 58 locus desperatus; yrcus hauserat (h expuncto) yrcus oues A hircus hauserat hircus oues G hircus hauserat (mg. m. 2 auxerat) hircus oues V h. duxerat hircus ouis g hirtas duxerat hircus oues Heinsius curtas auxerat hircus opes Waardenburgius || 65 assidue — minervam O: assiduæ — Mineruæ Itali | textis L. Fruterius: texitrix O 66 applauso ε: applloso O a plauso Riglerus | sonat G

- Ipse interque greges interque armenta Cupido
 Natus et indomitas dicitur inter equas.
 Illic indocto primum se exercuit arcu:
 70 Ei mihi, quam doctas nunc habet ille manus!
 Nec pecudes, uelut ante, petit: fixisse puellas
 Gestit et atroces perdomuisse uiros;
 Hic iuueni detraxit opes, hic dicere iussit
 Limen ad iratae uerba pudenda senem,
 75 Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
 Ad iuuenem in tenebris sola puella uenit
 Et pedibus praetentat iter suspensa timore,
 Explorat caecas dum manus ante uias.
 A miseri, quos hic grauius deus urget! at ille
 80 Felix, cui placidus leniter afflat Amor.
 Sancte, ueni dapibus festis, sed pone sagittas
 Et procul ardentem hinc precor abde faces.
 Uos celebrem cantate deum pecorique uocate:
 Uoce! palam pecori, clam sibi quisque uocet.
 85 Aut etiam sibi quisque palam: nam turba iocosa
 Obstrepit et Phrygio tibia curua sono.
 Ludite: iam Nox iungit equos, currumque sequuntur
 Matris lasciuo sidera fulua choro,
 Postque uenit tacitus furuis circumdatus alis
 90 Somnus et incerto Somnia nigra pede.

VAR. LECT. 67 Ipse interque greges G: Ipse quoque inter agros A Ipse quoque inter greges V m. 1 (m. 2 corr. Ipse agros inter gregesque); I. q. i. apros R. Klotzius in *Fleckeis. ann.* 1869, p. 794 || 68 eques G || 70 Hei GV Hey A || 72 atroces scripsi: audaces O || 73 opes g: opus O || 74 Limem A | 76 in G: om. AV || 78 dum (uel et) Heynius: cui O || 79 Ah GV Ha A || 81 fessis G || 83 uacate V m. 1 || 86 frigio AV || 88 choro G (et V m. 2): thoro AV m. 1 || 89, 90 hab. Par. | Accedit tacitus (tacitis n) Par. | tacitis G | furuis G: fuluis AV Par. | circumdatus V Par. | halis V || 90 nigra O Par.: uana s pigra Heinsius

II.

- Dicamus bona uerba: uenit Natalis ad aras:
 Quisquis ades, lingua, uir mulierque, faue.
 Urantur pia tura focis, urantur odores,
 Quos tener e terra diuite mittit Arabs.
 5 Ipse suos adsit Genius uisurus honores,
 Cui decorent sanctas mollia sarta comas.
 Illius puro destillent tempora nardo,
 Atque satur libo sit. madeatque mero,
 Annuat et, Cornute, tibi, quodcumque rogabis.
 10 En age, quid cessas? annuit ille: roga.
 Auguror, uxoris fidos optabis amores:
 Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
 Nec tibi malueris, totum quaecumque per orbem
 Fortis arat ualido rusticus arua boue,
 15 Nec tibi, gemmarum quicquid felicibus Indis
 Nascitur, ~~Idi~~ ^{Idi} qua maris unda rubet.
 Uota cadunt. ut iam strepitantibus aduolat. alis
 Flauaque coniugio uincula portat Amor!
 Uincula, quae maneant semper, dum tarda senectus
 20 Inducat rugas inficiatque comas.
 Haec ueniat genialis auis; prolesque ministret,
 Ludat ut ante tuos turba nouella pedes.

VAR. LECT. II. Ad Cornutum [chorinthus V] de notiuo sacrificio sui natalis. Rec. AV. Elegia tertia G m. rec. in 2 lin. interst. || 3 thura
 // ^{assit} O || 5 ^{assit} genius ("m. 2) G: genius assit AV || 7 Illius e puro ε | distillent
 O, corr. ε || 9 cornute O: cherinte ε || 13—16 hab. Par. || 13 Ne tibi Par. p
 Te tibi n || 15 indis Par. (V m. 2): undis O || 17, 18 ut iam — aduolat —
 portat scripsi: utinam — aduolet — portet O uiden ut — aduolet —
 portet *Guictus* | trepidantibus ε || 19 Uincula quae et maneant GV Uinculaq.
 maneant (*supraser. m. rec. et*) A || 20—III 52 V m. 1 *omisit, suppleuit*
 m. 2; unde hoc loco (nam V manus altera nimis inproba) *ad-*
scripsi Uaticani 2794 saec. XV *lectiones potiores (admodum enim negle-*
genter est exaratus), eodem siglo V usus || 21 Hęc G: Hic AV | genialis
 scripsi: natalis O Hac uenias, Natalis, aui *Heinsius* | prolemque O, cor-
 rexi || 22 ut ε: et O

III.

- Rura meam, Cornute, tenent uillaeque puellam: 68
 Ferreus est, eheu, quisquis in urbe manet.
 Ipsa Uenus laetos iam nunc migravit in agros,
 Verbaque aratoris rustica discit Amor.
 5 O ego, ut aspicerem dominam, quam fortiter illic
 Uersarem ualido pingue bidente solum
 Agricolaeque modo curuum sectarer aratrum,
 Dum subigunt steriles arua colenda boues!
 Nec quererer, quom sol graciles exureret artus,
 10 Laederet et teneras pussula rupta manus.
 Paut et Admeti tauros formosus Apollo,
 Nec cithara intonsae profueruntue comae,
 Nec potuit curas sanare salubribus herbis:
 Quicquid erat medicae uicerat artis amor. A
 15 Ipse deus solitus stabulis expellere uaccas

Et miscere nouo docuisse coagula lacte,

* * *

Lacteus et mixtus obriguisse liquor.

Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci,

VAR. LECT. III. De puella in agro posita conqueritur ad cornutum. Et quod puelle diuitibus pretio delectentur. Rea. A; et sic fere V. Elegia quarta G m. rec. in 2 lin. interst. || 1 Cornute O: Cerinthe uulgo || 2 eheu s: heu heu O (sed in A alterum heu m. rec. expunctum) || 3 letos G: latos AV || 5 ut J. II. Vossius (coll. IV 3, 11): cum O dum Heynius || 8 colenda G: serenda AV m. 1 (secunda corr. m. 2) || 9 quom Guictus: quam G quod AV || 10 aut pro et Itali | pussula hab. Fris.: pustula O || 11 armenti A, armeti ex admeti corr. V || 12 cithera A cythera ex cythara corr. V || 14 medicae; litt. edi ex corr. G || 15 et 16 sine interstitio coniungit A, spatium relinquit G, in quo g addidit: In nemus et pastas inde referre domum; deinde signo adposito in mg. inferiore g addidit: Ipse et spumanti primus multralia succo Implesse expressis fertur ab huberibus, quos uersus a Pontano suppletos testatur Puccius. alia sunt supplementa Auirispae (V mg. m. 2): Et potum fessas ducere fluminibus, Senecae (V in textu): Creditur ad mulctram constituisse prius, quae passim in s inuenire licet || inter 16 et 17 lacunam significauit. C. M. Francken 16 et 17 spurios habet || 17 mistus G mustis Itali mixtu subriguisse Lachmannus || 18 Tunc O: Tum s

Raraque per nexus est uia facta sero.

20 O quotiens illo uitulum gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror!

O quotiens ausae, caneret cum ualle sub alta,
Rumpere mugitu carmina docta boues!

Saepe duces trepidis petiere oracula rebus,
25 Venit et a templis irrita turba domum;
Saepe horrere sacros doluit Latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerca prius.

Quisquis inornatumque caput crinesque solutos
Aspiceret, Phoebi quaereret ille comam.

30 Delos ubi nunc, Phoebe, tua est, ubi Delphica Python?
Nempe amor in parua te iubet esse casa.

60 (o) Felices olim, Ueneri cum fertur aperte
Seruire aeternos non puduisse deos.

Fabula nunc ille est: sed cui sua cara puella est,
35 Fabula sit mauult quam sine amore deus.

At tu, quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperat, in nostra sint tua castra domo,

* * *
Ferrea non Uenerem, sed praedam saecula laudant:
Praeda tamen multis est adoperta malis.

40 Praeda feras acies cinxit discordibus armis:
Hinc cruor, hinc caedes mors propiorque uenit.
Praeda uago iussit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.

Praedator cupit immensos obsidere campos,
45 Ut culta innumera iugera pascat oue;

VAR. LECT. 19 sero hab. Fris. || 22 cum V m. 2 corr.: dum O ||
25 e templis uulgo; puto Venit at e templ. || 30 phyron G (phiton V
m. 2): phito AV || 33 Seruisse V || 34 ille, e ex corr. G | cara Guietus:
cura O || 36 is est A || 37 Imperat in s: Imperat ut O Imperitat uulgo ||
37 et 38 coniungunt O || 38—45 hab. Par. || 39 adoperta G Par.: operata
AV || 40 crudelibus V m. 1 (corr. m. 2 mg.) || 41 furor pro cruor V m.
1 | propiorque G (corr. g) V morsque propinqua Par. || 43 Cum tribuit
dubie bellica rostra rati Par. | nauibus (corr. m. 2 mg.) V || 44 obsidere
G Par.: obsistere AV || 45 Ut (Et AV m. 1) multa innumera iugera
pascat oue O Par.; multo (uel mille) innumeram iugere p. ouem s;
carpat pro pascat Lachmannus; ego multa, quod post immensos campos
iusto languidius est, in culta mutauit

Cui lapis externus curae est, urbisque tumultu

Portatur ualidis mille columna iugis.

• Claudit et indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hibernas piscis adesse minas.

36
47
10 At tibi laeta trahant Samiae conuiuia testae
Fictaque Cumana lubrica terra rota.

Eheu diuitibus uideo gaudere puellas:

Iam ueniant praedae, si Uenus optat opes;

Ut mea luxuria Nemesis fluat utque per urbem

55 Incedat donis conspicienda meis.

Illa gerat uestes tenues, quas femina Coa

Texuit, auratas disposuitque uias;

Illi sint comites fuscī, quos India torret,

Solis et admotis inficit ignis equis;

60 Illi selectos certent praebere colores

Africa puniceum purpureumque Tyros.

• Nota loquor: regnum ipse tenet, quem saepe coegit

Barbara gypsatos ferre catasta pedes.

Sit tibi dura seges, Nemesim qui abducis ab urbe:

65 Persoluat nulla semina terra fide.

Et tu, Bacche tener, iocundae consitor uuae,

Tu quoque deuotos, Bacche, relinque lacus.

Haud impune licet formosas tristibus agris

Abdere: non tanti sunt tua musta, pater.

VAR. LECT. 46 tumultu **GV**: tumulti **A** tumultus ϵ || 47 mille] multa ϵ , unde fulta **Heinsius** || 48—51 hab. *Par.* || 48 Claudat *Par.* || post 49 lacunam significauit || 50 At mihi *Par.* || 52 Eheu ego: Heu heu **O** || 56 gerat *Itali*: gerit **O** | choa **AV**; foemina coa, *litt. na c ex corr.*, **G** || 57 uices *Marklandus ad Stat. silu.* V 2, 152 || 58 fuscę **G**, *corr. g* | quas (a ex *corr.*) **G**, quos **g** || 59 amotis **G** || 60 Illi *m.* 2 *ex Ille corr.* **V** | certent *m.* 2 *ex cernent corr.* **V** || *inter* 62 et 63 nullum in **O** interuallum || 62 loquor (o prius *ex corr.*) **G**: liquor **AB** (et sine dubio **O**) | regnū; ū *ex corr.* **G** | ipse] iste uel ille *Heynius* | quē (ē *ex corr.*) **G**: que **A** q̄ (= quae) **V** || 63 gipsatos hab. *Fris.*, et ita **G**: bipsatos **AV** || 64 Sit *Rossbachius*: At **O** | Ceres **Heinsius** | nemesim **G** (et **V** *m.* 2): ne mesis **A** nemesis **V** | abducit **AV** *m.* 1 quia ducis ϵ || 65 terra **O**: certa *Itali* tecta *Statius* || 66 iucunde **G** | bache bis **AV** || 69 Addere **V** | sint **G**

70 O ualeant fruges, ne sint modo rure puellae:
Glans alat, et prisco more bibantur aquae.

238
Glans aluit ueteres, et passim semper amarunt:
Quid nocuit sulcos non habuisse satos?

Tunc, quibus aspirabat Amor, praebebat aperte

75 Mitis in umbrosa gaudia ualle Uenus.
Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
Ianua: si fas est, mos precor ille redi.

Horrida uillosa corpora ueste tegant.

Nunc si clausa mea est, si copia rara uidendi,

80 Heu miserum, laxam quid iuuat esse togam?
Ducite: ad imperium dominae sulcabitur agros:
Non ego me uinclis uerberibusque nego.

IV.

5 Hic mihi seruitium uideo dominamque paratam:
Iam mihi, libertas illa paterna, uale.

Seruitium sed triste datur, teneorque catenis,
Et numquam misero uincla remittit Amor,

5 Et seu quid merui seu quid peccaui, urit.
Uror io: remoue, saeua puella, faces.

O ego ne possim tales sentire dolores,
Quam mallet in gelidis montibus esse lapis,

Stare uel insanis cautes obnoxia uentis,

10 Naufraga quam uasti tunderet unda maris!

VAR. LECT. 71 et sup. lin. add. A || 74 Tunc O: Tum s || 76 dolentes; alt. e in i m. 1 corr. V || 77 cum 78 cohaeret in AV; A mg. a manu paulo recentiore adscriptum O utinam ueteri peragrantes more puellae. G interstitium 1 lineae reliquit, in quo g: O ualeant cultus et tincte murice lanæ, quem u. teste Puccio Pontanus reposuit. alii alia (ut Seneca: Ah pereant artes et mollia rura colendi) supplerunt || 80 iuuet A

IV. Conqueritur de Nemesi et [om. V] quod sit amoris uinclis innodatus quodque non prosint muse. sed premia poscat amasia. et poscentes pretia [munera V] execratur. Rca. AV || 1 Sic AG Ic V, praefixa s litt. a. m. 2 || 2 paterna G (et V m. 2): paterue AV m. 1 || 3 teneorque ex teneroque m. 2 corr. V || 4 remittet O, corr. s || 10 uasti G: om. A m. 1, uitrei V m. 1 (A m. 2 uitrei additum, V m. 2 mg. uasti)

- Nunc et amara dies et noctis amarior umbra est,
 Omnia nunc tristi tempora felle madent.
 Nec prosunt elegi nec carminis auctor Apollo: Korr.
 Illa caua pretium flagitat usque manu.
- 15 Ite procul, Musae, si non prodestis amanti:
 Non ego uos, ut sint bella canenda, colo,
 Nec refero solisque uias et qualis, ubi orbem et i. r. (lm.?)
 Compleuit, uersis Luna recurrit equis.
 Ad dominam faciles aditus per carmina quaero:
- 20 Ite procul, Musae, si nihil ista ualent.
 At mihi per caedem et facinus sunt dona paranda,
 Ne iaceam clausam flebilis ante domum,
 Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis:
 Sed Uenus ante alios est uiolanda mihi.
- 25 Illa malum facinus suadet dominamque rapacem
 Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus.
 O pereat, quicumque legit uiridesque smaragdos
 Et niueam Tyrio murice tingit opem.
- 37 Hinc dat auaritiae causas et Coa puellis
 30 Uestis et e rubro lucida concha mari.
 Haec fecere malas: hinc clauim ianua sensit
 Et coepit custos liminis esse canis.
 Sed, pretium si grande feras, custodia uicta est:
 Nec prohibent clauas et canis ipse tacet.
- 35 Heu quicumque dedit formam caelestis auarae,
 Quale bonum multis attulit ille malis!
 Hinc fletus rixaeque sonant, haec denique causa
 Fecit ut infamis nunc deus esset Amor.

TESTIM. IV, 31. Charisius p. 126, 4 K.: 'Clauim Tibullus: hinc clauim ianua sensit'

VAR. LECT. 11, 12 hab. Par. || 12 nunc Par.: nam O iam Itali | 13 autor G || 17 Neu G | et qualis G: equalis AV | ubi O: ut s | urbem A || 18 recurat s || 21 Aut s || 23 fociis insignia sacris s || 27-30 hab. Par. || 29 Praebet auaritiae causas pretiosa potentum Par. | Hinc s: Hic O | coa (c ex corr.) G: choa AV || 30 e O Par.: a uulgo || 31 clauim Charisius: clauem O || 32 cepit AG || 33 uicta est G (et V mg. m. 2): incerta est AV m. 1, quod ex uicta (id est uincta, quod reposuerim) ortum uidetur || 36 ille G: ipse AV | malim Q. bonis multis a i. malum || 38 nunc Broukhusius: hic O sic Heinsius uel Riglerus.

- At tibi, quae pretio uictos excludis amantes,
 40 Eripiant partas uentus et ignis opes;
 Quin tua tunc iuuenes spectent incendia laeti,
 Nec quisquam flammae sedulus addat aquam.
 Seu ueniat tibi mors, nec erit qui lugeat ullus,
 Nec qui det maestas munus in exequias.
- 45 At bona quae nec auara fuit, centum licet annos
 Uixerit, ardentem flebitur ante rogam;
 Atque aliquis senior ueteres ueneratus amores
 Annua constructoserta dabit tumulo
 Et 'bene' discedens dicet 'placideque quiescas,
 50 Terraque securae sit super ossa leuis.'
 Uera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera?
 Illius est nobis lege colendus Amor.
 Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
 Ite sub imperium sub titulumque, Lares.
- 55 Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
 Quicquid et herbarum Thessala terra gerit,
 Et quod, ubi indomitis gregibus Uenus afflat amores,
 Hippomanes cupidae stillat ab inguine equae:
 Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu,
 60 Mille alias herbas misceat illa, bibam.

V.

Pho Phoebe, faue: nouus ingreditur tua templa sacerdos:

Huc age cum cithara carminibusque ueni.

Nunc me uocales impellere pollice chordas,

VAR. LECT. 39 fort. pretio uacuus || 40 partas G (et V m. 2): portas AV m. 1 | 41 tunc O: tum s || 42 flamę AG || 43 ueniat GV: ueniet A || 44 exequias G (V m. 2): obsequias AV m. 1 || 49 dicat G || 51 quid prosunt s || 55 Quidquam A | cyrce AG || 56 tessala AV || 58 Ypomanes AV || 59 Si modo G (et V mg. m. 2): Si non AV m. 1, g || 60 malas herbas *Burmannus*

V. Inuocatio phebi et eius laudes [l. e. V]. Rca. AV. Elegia sexta G m. rec. in 2 lin. interst. de hac elegia a Tibullo non perfecta et a libri secundi editore interpolata cf. quae disserui 'Tibull. Blätt.' p. 24 sqq. || 3 me scripsi: te O | uocales hab. Fris. | chordas AV

- Nunc precor ad laudes flectere uerba tuas.
- 5 Ipse triumphali deuinctus tempora lauro,
Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni;
Et nitidus pulcherque ueni: nunc indue uestem
Sepositam, longas nunc bene pectē comas:
Quali te memorant, Saturno rege fugato,
- 10 Uictori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides, tibi deditus augur
Scit bene quid fati prouida cantet auis,
Tuque regis sortes, per te praesentit aruspex,
Lubrica signauit cum deus exta notis;
- 15 Te duce Romanos numquam frustrata Sibylla
Abdita quae senis fata canit pedibus/
Phoebe, sacras Messalinum sine tangere cartas
Uatis, et ipse precor quod cānit illa doce.
[Haec dedit Aeneae sortes, postquam ille parentem
20 Dicitur et raptos sustinuisse Lares,
Nec fore credebat Romam, cum maestus ab alto
Ilion arduentes respiceretque deos.]

- * * *
- Romulus aeternae nondum formauerat urbis
Moenia, consorti non habitanda Remo,
25 Sed tunc pasebant herbosa Palatia uaccae
Et stabant humiles in Iouis arce casae.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbrae
Et facta agresti lignea falce Pales,
Pendebatque uagi pastoris in arbore uotum,
30 Garrula siluestri fistula sacra deo,
Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo:

VAR. LECT. 4 tuas ε: meas O mea *Lachmannus* || 7 Et *scripsi*: Sed
O | pulcherque AV || 9 Quali *scripsi*: Qualem O || 11 deditus ε: debitus
O || 13 haruspex G et V m. 2 || 15 sibilla AV | *est add. uulgo* || 17 cartas
AV m. 1 chartas G (V m. 2) || 18 quod ε: quos O quid ε qui J. H.
Vossius | canit G: canat AV || 19--22 ut *interpolatos inclusi* || 20 raptos
ε: captos O | substinuisse V || 21 Hęc fore G || 22 Ylion AV | *fort. resp.*
domos || *hiatus signa a me posita hic ut infra lacunas ab ipso Tibullo*
relictas significant || 23 formauerat O: firmauerat uel fundauerat ε
30 Garrula G, corr. G, sacra, s et r ex corr. (ex facta ?), G

6 15. 17. 23. 25. 33

Et calamus cera iungitur usque minor.

- At qua Velabri regio patet, ire solebat
 Exiguus pulsa per uada linter aqua.
 35 Illa saepe gregis diti placitura magistro
 Ad iuuenem festa est uecta puella die,
 Cum qua fecundi redierunt munera ruris,
 Caseus et niueae candidus agnus ouis.

* * *

- Impiger Aenea, uolitantis frater Amoris,
 40 Troica qui profugis sacra uehis ratibus,
 Iam tibi Laurentes assignat Iupiter agros,
 Iam uocat errantes hospita terra Lares.
 Illic sanctus eris, cum te ueneranda Numici
 Unda deum caelo miserit Indigetem.
 45 Ecce super fessas uolitat Uictoria puppes,
 Tandem ad Troianos diua superba uenit.
 Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris:
 Iam tibi praedico, barbare Turne, necem.
 Ante oculos Laurens castrum murusque Lauini est
 50 Albaque ab Ascanio condita longa duce.
 Te quoque iam uideo, Marti placitura sacerdos
 Illa, Uestales deseruisse focos,
 Concubitusque tuos furtim uitasque iacentes
 Et cupidi ad ripas arma relicta dei.
 55 Carpite nunc, tauri, de septem montibus herbas,
 Dum licet: hic magnae iam locus urbis erit.
 Roma, tuum nomen terris fatale regendis,

VAR. LECT. 32 Et G: Nam AV dum *Heinsius* | ceterum 31, 32 *interpolati sunt uisi Mitscherlichio Gruppique* || 34 pulla O, corr. *Itali* | linter hab. *Fris.* || 35 Illaque AV (in hoc m. 2 que expunxit) | diti ε, *Muretus* | pia cura *J. H. Vossius* || post 38 noua in O incipit elegia. Sibille uaticinium de Enea et urbe Roma. signaque qu(a)e uentura erant et lauri pronostica [— tieri A] et festa palilia refert. demum nemesi se recommendat. *Rea.* AV. Elegia septima G m. rec. in 2 lin. interu. (Sibylle uaticinium g^{ing.}) || 40 Troya, *suprascr.* c m. 2, V || 41 iupiter, ita O || 43 uenerande *L. Muellerus* || 44 indigitem, em ex corr. A || 47 rutilus AV || 49 castrum ε: castris O e. u. 47 || 52 Hylia AV || 53 uictasque O, corr. ε || 55 Capite V, corr. m. 2 | de septem ("m. 2 ?) G

- Qua sua de caelo prospicit arua Ceres,
 Quaque patent ortus et qua fluitantibus undis
 60 Solis anhelantes abluit amnis equos.
 Troia quidem tunc se mirabitur et sibi dicet
 Uos bene tam longa consuluisse uia.
 Uera cano: sic usque sacras innoxia laurus
 Uescar, et aeternum sit mihi uirginitas.
 65 [Haec cecinit uates et te sibi, Phoebe, uocauit,
 Iactauit fusas et caput ante comas.
 Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit
 Herophile, Phoeto Graia quod admonuit,
 Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes
 70 Portarit sicco, pertuleritque sinu,
 (Haec fore dixerunt belli mala signa cometen, I 3, 17 omnia
 Multus ut in terras deplueretque lapis;
 Atque tubas atque arma ferunt strepitantia caelo
 Audita et lucos praecinuisse fugam;
 75 Ipsum etiam Solem defectum lumine uidit
 Iungere pallentes nubilus annus equos
 Et simulacra deum lacrimas fudisse tepentes
 Fataque uocales praemonuisse boues):
 Haec fuerant olim. sed tu iam mitis, Apollo,
 80 Prodigia indomitis merge sub aequoribus,]

* * *

Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis,

VAR. LECT. 58 respicit G. an despicit? || 59 rutilantibus J. H. Vossius ||
 61 tum G || 62 longa-ua Scaliger: longam-uia O || 63 lauros G ||
 64 Uescar V mg. m. 2: Noscar A Noscat GV m. 1 || 65—80 ut inter-
 polatos inclusi || 67 marpesia O: Marpessia vulgo Mermessia Salmasius
 exerc. Illin. 78 || 68 Eryphile G Heriphile AV | Phoeto Graia Lachman-
 nus apud Dissenium: phoebo grata, O Phyto grata Huschkius | quod
 admonuit O: -que quod monuit s || 69 Quasque G: Quodque AV | Aniena
 Itali: albana O Albuna Scaliger | Tiburs Itali: tiberis O || 70 pertulerit-
 que s: perueritque O Portauit, s. pertulit inque sinu Heynius, recte
 puto || 71 Hec G Hec AV: Hae vulgo | fore fore G | cometen G: cometē
 A cometem V || 72 Multus G | ut g: et O | terris G | deplueretque s: de-
 plueritque AG depuleritque V; fort. Multus et i. t. depluit usque lapis
 || 74 concinuisse G || 76 nubilus ex nubibus corr. V | amnis A || 79 fue-
 runt uel fuerint s || nulla in O lacuna || 81 Et G (et V m. 2 mg.): Ut
 AV m. 1 En g | crepitat g

TIBULLUS.

4

6 70.70 -

- Omine quo felix et sacer annus eat.
 Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni:
 Distendet spicis horrea plena Ceres,
 85 Oblitus et musto feriet pede rusticus uuas,
 Dolia dum magni deficientque lacus.
 Ac madidus Baccho sua festa Palilia pastor
 Concinet: a stabulis tunc procul este lupi.
 Ille leuis stipulae sollempnis potus aceruos
 90 Accendet flammam transilietque sacras.
 Et fetus matrona dabit, natusque parenti
 Oscula comprensis auribus eripiet,
 Nec taedebit auum paruo aduigilare nepoti
 Balbaque cum puero dicere uerba senem.
 95 Tunc operata deo pubes discumbet in herba,
 Arboris antiquae qua leuis umbra cadit;
 Aut e ueste sua tendent umbracula sertis
 Uincta, coronatus stabit et ipse calix;
 Aut sibi quisque dapes et festas extruet alte
 100 Cespitibus mensas cespitibusque torum.
 Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellae,
 Postmodo quae uotis irrita facta uelit;
 Iam ferus ille suae plorabit sobrius, idem
 Et se iurabit mente fuisse mala.
 105 Pace tua pereant arcus pereantque sagittae,
 Phoebe, modo in terris erret inermis Amor.
 Ars bona: sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
 Eheu quam multis ars dedit ista malum!
 Et mihi praecipue iaceo cum saucius annum
 110 Et faueo morbo (tam iuuat ipse dolor),

VAR. LECT. 82 eat G: erit AV || 83 ubi] io Heinsius || 84 Distendet
 O: Distendet ε || 87 Ac O: At ε | bacho AV || 89 sollempnis O || 90 flammam
 AG || 92 comprensis (n ex corr.) G: compressis AV (sine dubio O) ||
 94 puro A || 95 operata G (et V mg. m. 2): et operta V m. 1 operta
 (suprascr. m. rec. et) A || 96 unda ε || 97 ~~seris~~ sertis G || 98 ipse O: ante
 ε || 99 Aut G: At AV | extruet g: extruat O || 100 thorum AV || 103 Iam
 G: Nam AV || post 104 nonnulla intercidisse uidentur || 108 Eheu Itali:
 Heu heu O | ista O: illa ε || 109 iaceo ε, Scaliger: taceo O || 110 foueo
 morbum ε | tam Passeratius: cum O dum Statius | iuuat g

- Usque cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
 Verba potest iustos aut reperisse pedes.
 At tu (nam diuum seruat tūtela poetas),
 Praemoneo, uati parce, puella, sacro,
 115 Ut Messalinum celebrem, cum praemia belli
 Ante suos currus oppida uicta feret,
 Ipse gerens laurus: lauro deuinctus agresti
 Miles 'io' magna uoce 'triumphe' canet.
 Tunc Messala meus pia det spectacula turbae
 120 Et plaudat curru praetereunte pater.
 Annue: sic tibi sint intonsi, Phoebe, capilli,
 Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

VI.

- Castra Macer sequitur: tenero quid fiet Amori?
 Sit comes et collo fortiter arma gerat?
 Et seu longa uirum terrae uia seu uaga ducent
 Aequora, cum telis ad latus ire uolet?
 5 Ure, puer, quaeso, tua qui ferus otia liquit,
 Atque iterum erronem sub tua signa uoca.
 Quod si militibus parces, erit hic quoque miles,
 Ipse leui galea qui sibi portet aquam.
 Castra peto, ualeatque Uenus ualeantque puellae:
 10 Et mihi sunt uires, et mihi facta tuba est.
 Magna loquor, sed magnifice mihi magna locuto
 Excutiunt clausae fortia uerba fores.

VAR. LECT. 111 Usque O: Vixque ξ || 112 reperisse GV (in hoc primitus repper.): reperire A || 116 opida AV | feret G: ferent AV (in hoc ex forent corr.) || 117 lauros G || 119 Tunc O: Tum ξ || 120 pater AV: parens G; num aliquod participium (patens?) latet? || 121 tibi om. V m. 1 || 122 perpetua AV m. 1

VI. De [Se A] amore in [ni A] militiam [-cia A] profectus rogat nemesim et detestatur lenam [leenam A] cui nomen erat [creat V] phyrne [phirne V]. Rec. AV Elegia VIII G m. rec. in 2 lin. interst. 3 terre AV m. 1: terret GV m. 2 || 4 allatus V, corr. m. 2 || 5 tua m. 2 ex tu corr. V | signa AV: lustra G; puto iura || 8 leui G: leuem AV | portet AG: portat Vg

- Iuravi quotiens rediturum ad limina numquam!
 Cum bene iuravi, pes tamen ipse redit.
- 15 Asper Amor, fractas utinam tua tela sagittas,
 Si licet, extinctas aspiciamque faces!
 Tu miserum torques, tu me mihi dira precari
 Cogis et insana mente nefanda loqui.
 Iam mala finissem leto, sed credula uitam
- 20 Spes fouet et fore cras semper ait melius.
 Spes alit agricolas, Spes sulcis credit aratis
 Semina, quae magno fenore reddat ager;
 Haec laqueo volucres, haec captat arundine pisces,
 Cum tenues hamos abdidit ante cibus;
- 25 Spes etiam ualida solatur compede uinctum
 (Crura sonant ferro, sed canit inter opus);
 Spes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa.
 Ei mihi, ne uincas, dura puella, deam.
 Parce, per immatura tuae precor ossa sororis:
- 30 Sic bene sub tenera parua quiescat humo.
 Illa mihi sancta est, illius dona sepulcro
 Et madefacta meis sarta feram lacrimis,
 Illius ad tumulum fugiam supplexque sededo
 Et mea cum muto fata querar cinere.
- 35 Non feret usque suum te propter flere clientem:
 Illius ut uerbis, sis mihi lenta ueto,
 Ne tibi neglecti mittant mala somnia Manes,
 Maestaque sopitae stet soror ante torum,
 Qualis ab excelsa praeceps delapsa fenestra
- 40 Uenit ad infernos sanguinolenta lacus.
 Desino, ne dominae luctus renouentur acerbi:
 Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.

VAR. LECT. 14 uenit redit V || 16 Scilicet O, corr. s || 19—26 hab.

Par. || 19 Finirent multi leto mala credula uitam Par. || 20 ita O: et

melius cras fore semper ait (agit Par.) Par. et g || 21, 22 hab. Fris. ||

21 spes sulcis AV Par., Fris.: et sulcis G | credita ratis Fris. || 22 foenore

G Fris. | reddit Fris. || 23, 24 interpolatos iudicat Guil. Fischerus,

quaestt. Propert. (Bonn. 1863), thes. || 23 harund. Par. || 28 Hei O | bella

puella G || 31 Illam V || 32 feram G (et V m. 2): ferant AV m. 1

37 mala O: noua s | in somnia (in expuncto) V somnia, litteris om ex

corr. A || 38 sopitae hab. Fris. | thorum AV

Nec lacrimis oculos digna est foedare loquaces:

Lena nocet nobis, ipsa puella bona est.

45 Lena necat miserum Phryne furtimque tabellas

Oculto portans itque reditque sinu.

Saepe, ego cum dominae dulces a limine duro

Agnosco uoces, haec negat esse domi;

Saepe, ubi nox promissa mihi est, languere puellam

50 Nuntiat aut aliquas extimuisse minas.

Tunc morior curis, tunc mens mihi perdita fingit,

Quisue meam teneat, quot teneatue modis; *Ca. 115*

Tunc tibi, lena, precor diras: satis anxia uiuas,

Mouerit e uotis pars quotacumque deos.

n. e. cir. e 2/pr. VAR. LECT. 45 necat G: netat AV netat miserum recipi f. t. *Puc-*
cius uocat *Lachmannus ad Prop. p. 182* | phirne O, *corr. Itali* || 46 it-
 que G (et V m. 2): tuncque AV m. 1 || 47 duro s: dirō O || 49 promissa
 mihi G (V m. 2): *inuerso ordine* AV m. 1

h 45.47.58

APPENDIX
CARMINA PSEUDOTIBULLIANA
CONTINENS.

I. LYGDAMI ELEGIAE.

- 1 Martis Romani festae uenere kalendae
 (Exoriens nostris hinc fuit annus auis),
 Et uaga nunc certa discurrunt undique pompa
 Perque uias urbis munera perque domos.
- 5 Dicite, Pierides, quonam donetur honore
 Seu mea seu, fallor, cara Neera tamen.
 Carmine formoso (pretio capiuntur auarae!),
 Gaudeat, ut digna est, uersibus illa meis.
 Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
- 10 Pumex et canas tondeat ante comas *ex l.r.*
 Summaque praetextat tenuis fastigia carta,
 Indicet ut nomen littera facta meum,
 Atque inter geminas pingantur cornua frontes:
 Sic etenim comptum mittere oportet opus.
- 15 Per uos, auctores huius mihi carminis, oro
 Castaliamque umbram P/eriosque lacus, *i. l. r.*

VAR. LECT. Albi Tibulli liber secundus feliciter explicit. Incipit tertius ad Neeram Amasiam suam. Rubrica. V Liber explicit secundus. Incipit Tertius ad neeram amasiam suam. Rca A Albi. Tibulli. poetę. lib. III. incipit. de. amoribus. neerae G *litt. maiusc. rubr.*; cf. *quae de hac carminum pseudotibullianorum sylloge exposui in Tibullische Blätter* p. 36—54; I. Lygdami elegiae *addidi* || 1, 1 uere V m. 1 || 2 hinc 5: hic O || 6 neera, *sic semper* O || 7 formoso *scripsi*: formos(a)e O | precio capiuntur auari *hab. Par.* || 10 Pumex et G₃, Pamicet AV || 8 meis] tuis *Muretus, qui uu.* 7—14 a *Musis dictos esse uoluit* || 11 praetextat G: .pretexit A protexit V (a *supra* i *scr. m.* 2) | carta *scripsi*: cart(a)e AV chartae G || 12 facta] *pacta editio Basil. a. 1569 picta Liuincius festa L. Muellerus* | meum *Itali*: tuum O *puer Lachmannus* || 15 Per uos G (et V m. 2): Paruos AV m. 1 || 16 Castaliamque umbrosam AV (*in hoc m. 2 corr.*); undam g

G¹⁰
 10

- 'Ite domum cultumque illi donate libellum,
 Sicut erit: nullus defluat inde color.
 Illa mihi referet, si nostri mutua cura est,
 20 An maneam, an toto pectore deciderim.
 Sed primum meritam larga donate salute
 Atque haec submisso dicite uerba sono:
 'Haec tibi uir quondam, nunc frater, casta Neaera,
 Mittit et accipias munera parua rogat,
 25 Teque suis iurat caram magis esse medullis,
 Siue sibi coniunx siue futura soror.
 Sed potius coniunx: huius spem nominis illi
 Auferet extincto pallida Ditis aqua'.

- 2 Qui primus caram iuueni carumque puellae
 Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
 Durus et ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
 Uiuere et erepta coniuge qui potuit.
 5 Non ego firmus in hoc, non haec patientia nostro
 Ingenio: frangit fortia corda dolor.
 Nec mihi uera loqui pudor est uitaeque fateri
 Tot mala perpressae taedia nata meae.
 Ergo cum tenuem fuero mutatus in unbram
 10 Candidaque ossa super nigra fauilla teget,
 Ante meum ueniat longos incompta capillos

VAR. LECT. 19 referet O: referat ε || 20 An maneam G: An minor AV || 21 meritam G (et V m. 2): meritum AV m. 1, g | larga O: longa ε || 22 sūmisso G (uirgula m. 2 in ras.) || 25 carum G || 26 coniunx G itidemque u. 27 | tibi (corr. mg. m. 2 sibi) V

2. De amore et [om. A] discidio conqueritur nomine ligdami et portat [V m. 2 mg.: optat] funeri suo [s. f. V] interesse neeram, et eiusdem ligdami epytaphium. Rec. AV Elegia 2^a G m. rec. in 2 lin.

interu. || 1, 2 hab. Fris. || 1 carumue ε || 3 'qui tantum ["m. 2 ?] G || 5 h(a)ec patientia nostro O (nisi quod in A litterae tia nostro ex corr. m. 2): hoc patiemur et' aequo Regiensis ex aperta interpolatione. ad quam lectionem cum Puccius adnotaret: illud 'non haec patientia nostro' posuit Pontanus, G secutus est || 6 frangit — dolor hab. Par. || 7 est G (et V m. 2): om. AV m. 1 || 8 nata AV: nota G (et V m. 2) || 10 super G: supra AV

- Et fleat ante meum maesta Neaera rogam.
 Sed ueniat carae matris comitata dolore:
 Maereat haec genero, maereat illa uiro.
- 15 Praefatae ante meos Manes animamque precatae
 Perfusaeque pias ante liquore manus,
 Pars quae sola mei superabit corporis, ossa
 Incinctae nigra candida ueste legent,
 Et primum annoso spargent collecta Lyaeo,
 20 Mox etiam niueo fundere lacte parent,
 Post haec carbaseis humorem tollere uelis
 Atque in marmorea ponere sicca domo.
 Illuc quas mittit diues Panchaia merces
 Eoique Arabes, pinguis et Assyria,
 25 Et nostri memores lacrimae fundantur eodem:
 Sic ego componi uersus in ossa uelim.
 Sed tristem mortis demonstrat littera casum
 Atque haec in celebri carmina fronte notet:
 'Lygdamus hic situs est: dolor huic et cura Neacrae,
 30 Coniugis ereptae, causa perire fuit.' *vb. p. ab. ant. r.*

- 3 Quid prodest caelum uotis implesse, Neaera,
 Blandaue cum multa tura dedisse prece,
 Non ut marmorei prodirem e limine tecti,
 Insignis clara conspicuusque domo,
 5 Aut ut multa mei renouarent iugera tauri
 Et magnas messes terra benigna daret,
 Sed tecum ut longae sociarem gaudia uitae
 Inque tuo caderet nostra senecta sinu

VAR. LECT. 15 precatae ζ : rogatae **A** \mathfrak{g} rogatae **V** togate **G** || 17 quae] *p. rec. 3 r.*
V *mg.* m. 2 quoque || 18 legent, 1 *ex corr.* **G**; legunt et spargent ζ || *1 r. 1 m.*
 19 lyeo **A** lieo **G** **V** || 21 uelis (*uel uittis*) *Itali*: uentis **O** linis *I. H.*
Vossius || 23 Illuc ζ : Illic **O** || 24 Heoiq; *ex corr.* **G** | pinguis ζ : diues **O** *1 m.*
 | assiria **A** **V** || 25 la^{1. h.}crimae, ζ *ex corr.* **G** || 27 casum **G**: causam **A** **V**
 || 29 Ligdamus **A** **V** | et cura \mathfrak{g} : et cara **G** (*et V m. 2 mg.*) et cū (= causa)
A **V** m. 1 | Neacrae *Itali*: neera **O**

3. Ad necram. *Rea.* **A** **V** Elegia III **G** m. *rec. in 2 lin. interst.* ||
 3 thura **O** || 6 daret, \mathfrak{r} *ex corr.* **G** || 7 sociarē **G**: sociarent **A** **V**

G 15. 24. 25 29. 20

- Tunc cum permenso defunctus tempore lucis
 10 Nudus Lethaea cogerer ire rate?
 Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
 Aruaque si findant pinguia mille boues?
 Quidue domus prodest Phrygiis innixa columnis,
 Taenare siue tuis, siue Caryste tuis,
 15 Et nemora in domibus sacros imitantia lucos
 Aurataeque trabes marmoreumque solum?
 Quidue in Erythraeo legitur quae litore concha
 Tinetaque Sidonio murice lana iuuat,
 Et quae praeterea populus miratur? in illis
 Inuidia est: falso plurima uulgius amat.
 Non opibus mentes hominum curaeque leuantur:
 Nam Fortuna sua tempora lege regit.
 Sit mihi paupertas tecum iocunda, Neaera:
 At sine te regum munera nulla uolo.
 O niueam, quae te poterit mihi reddere, lucem!
 O mihi felicem terque quaterque diem!
 At si, pro dulci reditu quaecumque uouentur,
 Audiat auersa non meus aure deus,
 Non me regna iuuant nec Lydius aurifer amnis
 30 Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
 Haec alii cupiant, liceat mihi paupere cultu
 Securo cara coniuge posse frui.
 Adsis et timidis faueas, Saturnia, uotis,
 Et faueas concha, Cypria, uecta tua.
 35 Aut si fata negant reditum tristesque sorores,

VAR. LECT. 9 permenso O: praemensae Itali || 10 lethaea AV ||
 11—13 hab. Par. || 11 Quid prodesse potest pondus graue d. a. Par.
 || 13 phrygiis A Par. frigiis V || 14 cariste G thariste AV m. 1 (chariste
 V m. 2) || 16—22 hab. Par. || 17 in erithreo O meritheo Par. p intheo
 Par. n | legitur qu(a)e G Par. (et V m. 2 mg.): legiturq; in AV m. 1
 || 18 sydonio G || 20 Inuidia est G Par.: Inuida quae AV || 21, 22 hab.
 Fris. || 21 homini A, V (corr. mg. m. 2), g || 22 Nam O Par.: Nec Fris. |
 regit G Par.: gerit AV Fris. || 23 iucunda G || 24 At G (et V m. 2):
 Et AV m. 1 || 28 aduersa O, corr. V m. 2 || 29—33 hab. Par., uerba
 Lidius aurifer amnis Fris. || 29 Non G Par.: Nec AV | iuuant AV
 Par.: iuuent (e ~~ex~~ corr.) G | nec O Par.: non g | lidius AV Par., Fris.
 32 Securo uitae munere p. f. Par. || 33 Assis O || 35 Aut (u del. m. 2) G

Stamina quae ducunt quaeque^{450.6.70} futura neunt,
 Me uocet in vastos amnes nigramque paludem
 Ditis et ignaua luridus Orcus aqua.

4 Di meliora ferant, nec sint mihi somnia uera,
 Quae tulit hesternae pessima nocte quies.

7 Ite procul uanis falsumque auertite uisum,⁶⁷
 Desinite in notis quaerere uelle fidem.

5 Diui uera movent, uenturae nuntia sortis
 Uera movent Tuscis exta probata uiris:
 Somnia fallaci ludunt temeraria nocte
 Et pauidas mentes falsa timere iubent.

Et uanum euentura hominum genus omina noctis

10 Farre pio placant et saliente sale?¹⁷⁴
 Et tamen, utcumque est, siue illi uera moneri,
 Mendaci somno credere siue uolent:

Efficiat uanos noctis Lucina timores
 Et frustra inmeritum pertinuisse uelit,

15 Si mea nec turpi mens est obnoxia facto
 Nec laesit magnos impia lingua deos.

Iam Nox aetherium nigris emensa quadrigis
 Mundum caeruleo lauerat amne rotas,

VAR. LECT. 36 neunt] canunt *Heinsius*; at cf. *G. Loewe*, *prodr.*
gloss. 409 || 37 in] ad *I. H. Vossius* || 38 Ditis *Itali*: Diues **O** | et 5: in
O ab *L. Muellero* | orchus **A**. uerba luridus orcus hab. *Fris.*

4. De uisione somnii in quo sibi de neera phœbus uaticinatus est.
 Reca. **AV** Elegia IV **G** m. rec. in 2 lin. interst. || 1 Di **G**: Dii **AV** | mihi
 somnia **O**: insomnia 5 || 2 hesternae, ita **O** || 3 uanis (i. e. ad uanos)
 scripsi: uani **O** uanum **V** m. 2 mg. || 4 Desine et iu **G**, corr. **g** | in uotis
O, quod correxi. nec enim actiua uocabuli notus significatio (in notis
 = in eis qui nos norunt) *Plauto*, *Phaedro* aliisque usitata hunc poetam
 dedecet. coniecerunt *Scaliger* in uobis, *Muretus* in uanis, *Stadius* in
 uentis uel inuitis, *Guictus* in nobis, *Heinsius* in ueris || 5 manent **G**,
 corr. **g** || 7, 8 hab. *Fris. et Par.* || 9 At **g** | uanum euentura scripsi:
 uanum uentura **G** natum matras **AV** natum in curas 5 uanum metuens
g | omina, ita **O** || 10 placent **G**, corr. **g** || 11 moneri (ita **G**) in monenti corr. *g*
g || 13 tremores *L. Muellerus* || 14 inmeritum **G** | pertinuisse **A**, corr. *m.*
 rec. || 17 (a)ethereum **AV** | emensa **V** mg. m. 2: emersa **AV** dimensa **G**;
 fort. demensa

- Nec me sopierat menti deus utilis aegrae;
 20 Somnus sollicitas deficit ante domos.
 Tandem, cum summo Phoebus prospexit ab ortu,
 Pressit languentis lumina sera quies.
 Hic iuuenis casta redimitus tempora lauro
 Est uisus nostra ponere sede pedem.
 25 Non illo quicquam formosius ulla priorum
 Aetas, humanum nec tulit ille decus.
 Intonsi crines longa cervice fluebant,
 Stillabat Syrio myrtea rore coma.
 Candor erat, qualem praefert Latonia Luna,
 30 Et color in niueo corpore purpureus,
 Ut iuueni primum uirgo deducta marito
 Inficitur teneras ore nitente genas,
 Aut cum contextunt amarantis alba puellae
 Lilia et autumnio candida mala rubent.
 35 Ima uidebatur talis illudere palla:
 Namque haec in nitido corpore uestis erat.
 Artis opus rarae, fulgens testudine et auro
 Pendebat laeua garrula parte lyra.
 Hanc primum ueniens plectro modulatus eburno,
 40 Felices cantus ore sonante dedit;
 Sed postquam fuerant digiti cum uoce locuti,
 Edidit haec dulci tristia uerba modo:
 'Salue, cura deum: casto nam rite poetae
 Phoebusque et Bacchus P/eridesque fauent.
 45 Sed proles Semelae Bacchus doctaeque sorores
 Dicere non norunt, quid ferat hora sequens;
 At mihi fatorum leges^{h.rit} aequique futuri

VAR. LECT. 19 menti sopor utilis egre est hab. Par. || 21 summa
 — ab Oeta Marklandus ad Statio silu. ll 2, 45 | perspexit G || 26 hu-
 manum nec uidet illud opus O, quod correxi. heroum nec tulit ulla
 domus Lachmannus || 28 Syrio Itali: tyrio O | myrtea G: mirthea AV
 myrrea g || 32 nitente scripsi: rubente O || 33 Aut Itali: Et O Ut s ||
 35 Ima] Iamque G || 36 haec] malim aeca, i. e. aequa || 38 lira AV
 41 loquiti A || 42 dulci tristia Broukhusius: tristi dulcia O | modo ex corr.
 G || 44 et 45 bachus AV || 45 semele AV: semelis G semeles s || 47 aequi-
 que g: cuique AV cuiusque G

- Euentura pater posse uidere dedit.
 Quare ego quae dico non fallax accipe, uates,
 50 Quodque deus uero Cynthius ore feram.
 Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
 Quantum nec cupido bella puella uiro,
 Pro qua sollicitas caelestia numina uotis,
 Quae tibi securos non sinit ire dies
 55 Et, cum te fusco Somnus uelauit amictu,
 Uanum nocturnis fallit imaginibus,
 Carminibus celebrata tuis formosa Neaera
 Alterius mauult esse puella uiri,
 Diuersasque suas agit mens impia curas,
 60 Nec gaudet casta nupta Neaera domo.
 A, crudele genus nec fidum femina nomen;
 A, pereat, didicit fallere siqua uirum.
 Sed flecti poterit: mens est mutabilis illis:
 Tu modo cum multa brachia tende prece.
 65 Saeuus Amor docuit ualidos tentare labores,
 Saeuus Amor docuit uerbera posse pati.
 Me quondam Admeti niueas pauisse iuuenas
 Non est in uanum fabula ficta iocum:
 Tunc ego nec cithara poteram gaudere canora
 70 Nec similes chordis reddere uoce sonos,
 Sed perlucenti cantum meditabar auena
 Ille ego Latonae filius atque Iouis.
 Nescis quid sit amor, iuuenis, si ferre recusas
 Immitem dominam coniugiumque ferum.
 75 Ergo ne dubita blandas adhibere querellas:
 Uincuntur molli pectora dura prece.

VAR. LECT. 50 Quodque G: Quidque AV | feram Broukhusius: ferat
 O || 56 Vanis nocturnum I. H. Vossius || 59 suas] tuis Lipsius || 60 ne-
 rea V || 61 et 62 Ha A Ah GV || 63 mens e. m. i. hab. Par. | illis AV
 Par.: illi G illi G || 64 prece G (et V mg. m. 2): fide AV m. 1 ||
 hic 65 incipit F, hoc est, fragmentum uetustum Cuiacii | 65 habet F:
 om. O; Flere nec ante pedes pudeat dominamque uocare g Saeuus Amor
 docuit dominae fera uerba minantis G inserunt: pro ualidos L. Muelle-
 rus mauult uarios; ego praefero uastos || 66 hab. Fris. | posse O Fris.:
 saeuia F || 69 canora Itali: sonora O Plant. || 70 cordis A || 71 cantum
 O: cantus G Plant. || 75 querelas O || 76 hab. Par.

ly. 7. 63. 7

Quod si uera canunt sacris oracula templis,

(Haec illi nostro nomine dicta referi)

Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse;

80 *loc.* Felix hoc: alium desine uelle uirum?

Dixit, et ignauus defluxit corpore somnus.

A, ego non possum tanta uidere mala!

Nec tibi crediderim uotis contraria uota

Nec tantum crimen pectore inesse tuo.

85 Nam te nec uasti genuerunt aequora ponti

Nec flammam uoluens ore Chimaera fero

Nec canis anguinea redimitus terga caterua,

Cui tres sunt linguae tergeminumque caput,

Scyllaque uirgineam canibus succincta figuram,

90 Nec te conceptam saeua leaena tulit,

Barbara nec Scythiae tellus horrendaue Syrtis,

Sed culta et duris non habitanda domus

Et longe ante aliis omnes mitissima mater

Isque pater quo non alter amabilior.

95 Haec deus in melius crudelia somnia uertat

Et iubeat tepidos irrita ferre Notos.

5 Uos tenet, Etruscis manat quae fontibus unda,

Unda sub aestiuum non adeunda Canem,

Nunc autem sacris Baiarum proxima lymphis,

Cum se purpureo uere remittit humus:

5 At mihi Persephone nigram denuntiat horam:

Immerito iuueni parce nocere, dea.

VAR. LECT. 80 hoc F teste Scaligero in castigat. (sed in Plant., quae hoc exhibet, nil adnotauit); ac O; malim ipse Felix: ecce alium || 81 corpore O Plant.: pectore s || 82 Ha A Ah GV | non possum G: ne possum AV Plant. || 84 pectori V m. 1 || 86 flamam AV || 87 canis anguinea G Plant.: consanguinea AV m. 1 (corr. mg. m. 2) || 89 Scyllaque AV m. 1; Scyllaue Heynius | succincta F: submixta AV sumista (mistae corr. f) G || 92 duris O: diris Itali, Plant. || 93 alias O Plant.: alios Itali 96 irrita Itali (Plant.): impia O

5. De se egrotante. Rca, AV, Elegia V G m. rec. in 2 lin. interu. (Balneę etrusce g) || 1 Uos g, Plant.: os (litt. init. om.) V Nos AG 3 proxima Scioppius: maxima O Plant. || 4 humus O Plant.: hyems Itali

- Non ego temptaui nulli temeranda uirorum
 Audax laudandae sacra docere deae;
 Nec mea mortiferis infecit pocula succis
- 10 Dextera nec cuiquam trita uenena dedit;
 Nec nos sacrilegos templis ammouimus ignes,
 Nec cor sollicitant furta nefanda meum;
 Nec nos insanæ meditantés iurgia mentis
- 15 Impia in aduersos soluimus ora deos.
 Et nondum cani nigros laesere capillos,
 Nec uenit tardo curua senecta pede.
 Natalem primo nostrum uidere parentes,
 Cum cecidit fato consul uterque pari.
 Quid fraudare iuuat uitem crescentibus uuis
- 20 Et modo nata mala uellere poma manu?
 Parcite, pallentes undas quicumque tenetis
 Duraque sortiti tertia regna dei.
 Elysios olim liceat cognoscere campos
 Lethæamque ratem Cimæriosque lacus,
- 25 Cum mea rugosa pallebunt ora senecta
 Et referam pueris tempora prisca senex.
 Atque utinam uano nequicquam terrear aestu!
 Languent ter quinos sed mea membra dies.
 At uobis Tuscae celebrantur numina lymphæ
- 30 Et facilis lenta pellitur unda manu.
 Uiuite felices, memores et uiuite nostri,

VAR. LECT. 7 tentaui **GV** | uirorum **ε**: deorum **O Plant.**; piorum **Itali** || 8 celandæ **Itali** | sacra subire **Heinsius** noscere (uel discere) sacra **Heynius** cernere sacra **I. H. Vossius** || 9 succis **O** (su in **G** ex corr.) || 10 trita **F** (teste **Scaligero** in *castigg.*, in *Plant.* nil adnotatum): certa **O Plant.** tetra **g** || 11 sacrilegos **G Plant.**: sacrilegis **AV** sacrilegi **ε** | admouimus **g Plant.**: amouimus **O** | ignes **g Plant.**: egros **A** egros **GV** || 12 hab. *Par.* | Sollicitant pectus *Par.* | furta scripsi: facta **O Par.**, *Plant.* | reum *Par.* || 13 meditantés **G Plant.**: meditantis **AV** || 15, 16 hab. *Par.* | Sepe quidem cani *Par.* || 16 Nec uenit tacita *Par.* || 18 factó **V** || 19, 20 hab. *Fris. et Par.* || 21 undas **O Plant.**: umbras **Itali** || 23 Elisios **AG** || 24 Lethæamq; **AG** | ratherm **A** | cimer. **G** chymer. **V** chimer. **A** || 27 nec quicquam **AV** || 29 At uobis (v ex corr. ?) **Q** (et **V** m. 2): Atq; nobis **AV** m. 1 | limphe **A** nimphę in limphe **V** corr. m. 2 || 31 et **AV Plant.**: at **G**

TIBULLUS.

5

Sive erimus seu nos fata fuisse uelint.
Interea nigras pecudes promittite Diti

Sen. Cat. 570. Et niuei lactis pocula mixta mero.

- 6 Candide Liber, ades (sic sit tibi mystica uitis
Semper, sic edera tempora uincta geras):
Aufer et ipse meum, pater o, medicare dolorem:
Saepe tuo cecidit munere uictus amor.
- 5 Care puer, madeant generoso pocula Baccho:
I, nobis prona funde Falerna manu.
Ite procul durum, Curae, genus, ite Labores:
Fulserit hic niueis Delius alitibus.
- Uos modo proposito, dulces, faueatis, amici;
10 Neue neget quisquam me duce se comitem;
Aut si quis uini certamen mite recusat,
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dities animos deus, ille ferocem
Contudit et dominae misit in arbitrium,
- 15 Armenias tigres et fuluas ille leaenas
Uicit et indomitis mollia corda dedit.
Haec Amor et maiora ualet. sed poscite Bacchi
Munera: quem uestrum pocula sicca iuuant?
Conuenit ex aequo nec toruus Liber in illis,
- 20 Qui se quique una uina iocosa colunt;
Conuenit iratus nimium nimiumque seueros:

VAR. LECT. 32 uolent ε

6. Alloquitur bachum et demum reuertitur ad neeram. Rca. AV Elegia VI G m. rec. in 2 lin. interst. || 1 uictis V || 2 edera hab. Fris.: hedera O | geras G Plant.: feras AV || 3 pater et (o ego) medicare Heymius: pariter medicando O Plant. medicande Statius patera medicante Wyngardius || 5 bacho A baco V || 6 I Scaliger: Et O Plant. En L. Muellerus | phalerna G || 7 hab. Par. | curae durum Par. dirum curae G || 8 Fulserit (supraser. s) G, Fulserit V m. 2, Plant.: Pulserit AV m. 1 | Delius hic suspectus; fort. Euhius || 11 Aut O: At ε Plant. | recusat O Plant.: recuset ε || 13 hab. Par. | mites Lipsius | feroces G Par. || 14 Contulit V m. 1 || 15 Armenas AV || 16 hab. Par. || 17 ualet ε: uolet O Plant. | bachi AV || 19 illis O: illos ε, Plant. || 21 Conuenit — seueros Lachmannus: Non uenit (Iam uenit ε Plant.) — seuerus O seueris Liuienius

- Qui timet irati numina magna, bibat.
 Quales his poenas qualis quantusque minetur,
 Cadmeae matris praeda cruenta docet.
 25 Sed procul a nobis hic sit timor, illaque, siqua,
 Quid ualeat laesi sentiat ira dei.
 Quid precor, a demens? uenti temeraria uota,
 Aeriae et nubes diripienda ferant.
 Quamuis nulla mei superest tibi cura, Neaera,
 30 Sis felix, et sint candida fata tua. / 0 cr.
 At nos securae reddamus tempora mensae:
 Uenit post multas una serena dies.
 Ei mihi, difficile est imitari gaudia falsa,
 Difficile est tristi fingere mente iocum, et 2m est 1m
 35 Nec bene mendaci risus componitur ore,
 Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
 Quid queror infelix? turpes discedite curae: / 0 cr.
 Odit Lenaeus tristia uerba pater.
 Gnosia, Theseae quondam periuria linguae
 40 Fleuisti ignoto sola relicta mari:
 Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus
 Ingrati referens impia facta uiri.
 Uos ego nunc moneo: felix, quicumque dolore / 0 cr.
 Alterius disces posse cauere tuom.
 45 Nec uos aut capiant pendentia brachia collo

VAR. LECT. 23 Qualis G | qualis quantusque F: deus hic quantūque
 AV m. 1 (-tunq;); deus hic quecūque G et V mg. m. 2 || 25 siqua scripsi:
 siqua est O Plant. sicca Muretus || 26 sentiat A Plant.: sentiet GV || 27
 ah O || 32 multas O Plant.: multos V m. 2. ceterum maestas uel simile ali-
 quid expectes || post 32 nouum carmen in O incipit (De Neera conqueritur
 A De Neera que de Amasio conqueritur V Elegia VII G m. rec. in 2
 litt. interst.); primus Muretus coniunxit cum priore || 33—36 hab. Fris.
 et Par. || 33 Hei mihi g Plant.: Et mihi Fris. Si mihi O (sed V m. 1 l)
 Heu quam Par. || 34 locum Fris. m. 1, Par. n m. 1 || 35, 36 Non bene
 Par. || 37 queror AV Plant.: loquor G || 40 mari non concoquo; malim
 loco || 41 Sic] Sed s; fort. Si, ut a 43 apodosis incipiat || 43 nunc AV
 Plant.: sic G | felix q. d. et 44 hab. Fris. et Par. || 44 disces AV Fris.
 Plant.: discis G didicit Par. | cauere tuom scripsi: cauere tuo Fris.
 cauere tuos sic F cauere suum Par. carere tuo O cauere tuum s ||
 45, 46 hab. Par. || 45 Ne uos decipiant Par. | brachia A

fide G ! (post 142 m. 14)

- Aut fallat blanda subdola lingua prece.
 Etsi perque suos fallax iuravit ocellos
 Inunemque suam perque suam Uenerem,
 Nulla fides inerit: periuria ridet amantum
 50 Iupiter et uentos irrita ferre iubet.
 Ergo quid totiens fallacis uerba puellae
 Conqueror? ite a me, seria uerba, precor.
 Quam uellem tecum longas requiescere noctes
 Et tecum longos peruigilare dies,
 55 Perfida, nec merito, nobis nec amica merenti,
 Perfida, sed, quamuis perfida, cara tamen!
 Naida Bacchus amat: cessas, o lente minister?
 Temperet annosum Marcia lympham merum.
 Non ego, si fugiat nostrae conuiuia mensae
 60 Ignotum cupiens uana puella torum,
 Sollicitus repetam tota suspiria nocte.
 Tu puer, i, liquidum fortius adde merum.
 Iam dudum Syrio madefactus tempora nardo
 Debueram sertis implicuisse comas.

II. PANEGYRICVS MESSALAE.

Te, Messala, canam: quamquam tua cognita uirtus
 Terret; ut infirmæ ualeant subsistere uires,

VAR. LECT. 46 Nec capiat blanda *Par.* | subdola *Heinsius*: sordida
 O *Par. Plant.* | prece *Par. Plant.*: fide **AV** || 47 iurabit ϵ iuravit
Fruterius || 51 quid ϵ *Plant.*: qui O; an qur ? || 52 precor O *Plant.*:
 procul *Itali* || post 52 in 2 *lin. interst.* Elegia VIII m. rec. G || 55 nec
 amica *Itali*: inimica O *Plant.* || 57 Nayda V | bachus AV || 58 martia O
 || 59 fugiat ϵ *Plant.*: fugiet G fugiet V fugit A (*suprascr. m. rec. e*) ||
 60 thorum AV || 61 Sollicitus AV || 62 i F: et O || 63 Syrio *Itali*: tyrio
 O *Plant.* || post 64 in AV sequitur carmen IV 6 (= IV 12)

Panegyricus Messalae F: Albii. tib. de laudibus messalae panagi-
 ricus G *litt. maiusc. rubr.* Laudes messalae. Rca. AV. II *addidi. uulgo*
hic liber quartus incipit, quae distributio Italis debetur || 1 tua (*suprascr.*
 t me) G: mea AV *Plant.* me ϵ || 2 ualeant O: nequeant F | ures V m. 1

- Incipiam tamen; ac[†] meritas^{ε'} si carmina laudes
 Deficiant, /humilis tantis sim conditor actis,
 5 (Nec tua praeter te cartis intexere quisquam
 Facta queat, dictis ut non maiora supersint):
 Est nobis uoluisse satis; nec munera parua
 Respueris: etiam Phoebō gratissima dona
 Cres tulit, et cunctis Baccho iocundior hospes
 10 Icarus, ut puro testantur sidera caelo
 Erigoneque Canisque, neget ne longior aetas.
 Quin etiam Alcides deus ascensurus Olympum
 Laeta Molorcheis posuit uestigia tectis,
 Paruaque caelestes placuit mica, nec illis
 15 Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
 Hic quoque sit gratus paruus labor, ut tibi possim
 Inde alios aliosque memor componere uersus.
 Alter dicat opus magni mirabile mundi,
 Qualis in immenso desederit aere tellus,
 20 Qualis et in curuum pontus confluerit orbem,
 Et uagus e terris qua surgere quiuerit aer,
 Huic ut contextus passim fluat igneus aether
 Pendentique super claudantur ut omnia caelo:
 At, quodcumque meae poterunt audere Camenae,
 25 Seu tibi par poterunt seu/ quod spes abnuit, ultra *ad nr*
 Siue minus (certeque canent minus), omne uouemus
 Hoc tibi, nec tanto careat mihi carmine carta.
 Nam, quamquam antiquae gentis superant tibi laudes,
 Non tua maiorum contenta est gloria fama,

VAR. LECT. 3 ac meritas g: at F, tum meritas Plant., a meritis O ||
 4 tantisque humilis Bronkhusius || 5 praeter te O: te praeter Plant. | chartis
 G || 9 bacho AV | iucundior G || 10 Icarus AV | puro V m. 2, Plant.:
 pura AV m. 1 primo G || 11 ne G Plant.: om. AV (in hoc m. 2 iam
 suprascr.) || 12 olimpum AV || 13 tectis Itali, Plant.: terris O || 14 pla-
 cauit g, Plant.: pacauit O || 18 dicat opus V: dictat opus AF opus di-
 cat G || 19 desederit OF: descenderit ε | aere O Plant.: aera ε || 21 a
 terris Barthius | quiuerit scripsi: nititur O Plant. || 22 Huic G, Plant.:
 Hinc AV | ut Itali: et O Plant. || 24 At (A ex corr. ?) G, Plant.: Et
 AV || 26 uouemus OF: mouemus ε || 27 nec O: ne Plant. | carmine AVF:
 nomine G | charta G || 28 antiq; A || 29, tum 28 habent Par. (in n: In
 panegorico mesale), 28 ita: Quamuis antiquae superent preconia gentis

h 5 ; 5/2 . . . 14 : 24.25

- 30 ~~Nec~~ quaeris quid quaque index sub imagine dicat,
 Sed generis priscos contendis uincere honores,
 Quam tibi maiores maius decus ipse futuris;
 Ac tua non titulus capiet sub nomine facta,
 Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
 35 Conuenientque tuas cupidi componere laudes
 Undique quique canent uincto pede quique soluto:
 Quis potius, certamen erit. sim uictor in illis,
 Ut nostrum tantis inscribam nomen in actis.
 Nam quis te maiora gerit castrisue foroue?
 40 Nec tamen hic aut hic tibi laus maiorue minorue,
 Iusta pari premitur ueluti cum pondere libra,
 Prona nec hac plus parte sedet nec surgit ab illa,
 Qualis, inaequatum si quando onus urget utrimque,
 Instabilis natat alterno depressior orbe.
 45 Nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi,-
 Non alius sedare queat; seu iudicis ira
 Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
 Non P^hlos aut Ithace tantos genuisse feruntur
 Nestora uel paruae magnum decus urbis Ulixem,
 50 Uixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
 Saecula fertilibus Titan decurreret horis,
 Ille per ignotas audax errauerit urbes,
 Qua maris extremis tellus includitur undis.
 Nam Ciconumque manus aduersis reppulit armis,
 55 Nec ualuit lotos coeptos auertere cursus,

VAR. LECT. 30 quid quaque index **F**: quid qua iudex **O** || 31, 32 *hab.*

placare G
y 2. m. ex i
locus in decus m. p. a.
Par. || 31 Uincere sed priscos gen. cont. hon. **Par.** || 32 futuris **O** **Par.**,
Plant.: futurus ε || 33 Ac **G**: At **AV** **Plant.** | stemmate **Itali** || 36 canunt
 ε | iuncto **V** || 37 potius **O** **Plant.**: potior ε || 39—47 *ita collocant G*
Par.: 45, 46, 47; 39—44 || 39 Nam quis te **F**: Nam quique tibi **AV** Nec
 (quisquam **G** **Par.** || castrisue **Par.** ε **Plant.**: cartis ne (*sic*) **AV** chartisue
G || 40 hic aut hic tibi **FG** (*et V m. 2*): hic aut tibi **AV m. 1** hec aut
 hec tibi **Par.** hinc aut hinc tibi **Itali** || 43 Sed magis equatum **Par.** |
 utrūq; **G** | 46 Nemo magis sedare **Par.** || 48 phylos **V** | ithace (*ith ex*
corr.) **G**: ylace **AV** || 49 ulixem **AV**: ulissem (*ss ex corr.*) **G** Ulysem
Plant. || 51 tytan **AV** | decurreret **Plant.** || 54 repulit **AV** || 55 Nec ε:
 Non **O** **Plant.** | lothos **F**: ciclops **AV** cyclops **G** | coeptos ε: captos **F**
 tempus **O** | auertere ε **Plant.**: conuertere **GV** uertere **A**

- Cessit et Aetnaeae Neptunius incola rupis
 Uicta Maroneo foedatus lumina Baccho;
 Uexit et Aeolios placidum per Nerea uentos;
 Incultos adiit Laestrygonas Antiphatenque,
 60 Nobilis Artacie gelida quos irrigat unda;
 Solum nec doctae uerterunt pocula Circes,
 Quamuis illa foret Solis genus, apta uel herbis
 Captas uel cantu ueteres mutare figuras;
Cimmerion etiam obscuras accessit ad arces, *u. Cim. C. Cir. fort. ex C^b*
 65 Quis numquam candente dies apparuit ortu,
 Seu supra terras Phoebus seu curreret infra;
 Uidit, ut inferno Plutonis subdita regno
 Magna deum proles leuibus discurreret umbris, *u. umbrar. : erag. u. umbrar.*
 Praeteriitque cita Sirenum litora puppi.
 70 Illum inter geminae nantem confinia mortis *v. 72*
 Nec Scyllae saeuo conterruit impetus ore,
 Cum canibus rapidas inter fera serperet undas, *p. 721 173*
 Nec uiolenta suo consumpsit more Charybdis,
 Uel si sublimis fluctu consurgeret imo,
 75 Uel si interrupto nudaret gurgite pontum.
 Non uiolata uagi sileantur pascua Solis,
 Non amor et fecunda Atlantidos arua Calypsus,
 Finis et erroris miseri Phaeacia tellus.
 Atque haec seu nostras inter sunt cognita terras,

VAR. LECT. 56 et G, *Plant.*: om. AV m. 1 (add. m. 2) | ethne(a) AV | neptunius A neptunus (i m. 2 *suprascr.*) V || 57 bacho AV || 59 lestrigonas O | antiphatemque AV, -tenque G *Plant.* || 60 Mobilis *Scaliger* | artacre A artacle (uel - de) V (mg. m. 2 artacre) arsacie (s et i *ex corr.*) G Artaciae *Plant.* | gelida *Itali*: gelidos O *Plant.* | irrigat O: erigit F; *fuitne* frigerat ? || 61 circes, i *ex corr.* G || 63 Captas *scripsi*: Aptaque O *Plant.* || 64 Cymerion A Cimerion GV (in G *Ci ex corr.*) Cimmeriorum s || 66 supra O: super s *Plant.* || 67 ut] et g | Plutoni s *Plant.* || 68 umbris g *Plant.*: undis O || 69 syrenum G || 70 inter geminae F: tergeminę G termin(a)e A m. 1 V m. 1 (in *utroque* ge m. 2 *suprascr.*) || 71 ore F: orbe O impete turbo *Crusius* || 72 rabidas O: rapidas s *Plant.* | fera g: freta O || 73 more s *Plant.*: in ore O in orbe I. H. *Vossius* | caribdis AV carybdis G || 76 uiola^{ta} (prius a *ex corr.*) G (erat *primitus*, ni fallor, uiolenta) || 77 calipsus g *Plant.*: calippos O || 78 erroris miseri F: errorum miseri O misero *Itali* | feacia AV

G^h
 64. 68. 76

- 80 Fabula siue nouum dedit his erroribus orbem,
 Sit labor illius, tua dum facundia, maior.
- 81 Iam te non alius belli tenet aptius artes,
 Qua deceat tutam castris praeducere fossam,
 Qualiter aduersos hosti defigere ceruos;
- 85 Quemue locum ducto melius sit claudere uallo,
 Fontibus ut dulces erumpat terra liquores
 Ut facilisque tuis aditus sit et arduus hosti;
 Laudis ut assiduo uigeat certamine miles,
 Quis tardamue sudem melius celeremue sagittam
- 90 Iecerit aut lento perfregerit obuia pilo
 Et quis equum celeremue arto compescere freno
 Possitue effusas tardo permittere habenas
 Inque uicem modo directo contendere passu
 Seu, libeat, curuo breuius conuertere gyro,
- 95 Quis parma, seu dextra uelit seu laeua tueri,
 Siue hac siue illac ueniat grauis impetus hastae,
 Aptior aut signata cita loca tangere funda.
 Iam simul audacis ueniant certamina Martis,
 Aduersisque parent acies concurrere signis,
- 100 Tunc tibi non desit faciem componere pugnae,
 Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
 Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo,

VAR. LECT. 82—105 hab. *Par.* || 82 Iam *Itali*: Nam *O Par.*, *Plant.*
 || 83 praeducere *OF Par.*: perducere uel producere \leq || 84 ceruos *Itali*:
 uernos *G Par.*, *Plant.* uernos *AV* (in hoc in uernos, ut uid., corr.) ||
 87 Ut *Par.*, *Plant.*: Et *O* | stabulisq; *Par. p.*, stabilisq; *Par. n* || 88 ut
Par.: et *O Plant.* | uulgo post hunc uersum punctum ponunt || 91 Et
 quis *AV*: Equis *G* Aut quis *Par. Plant.* | celeremue *AV m. 2 Par.*
Plant.: celeremue *G* celeremue *V m. 1* celerem arctato *Itali* (angusto
L. Muellerus) celeremue arcto *Ayrmannus. Lachmanno* celeremue *ex*
u. 89 huc uenisse uisum est || 92 Possitue scripsi: Possit et *O Par. Plant.* ||
 93 directo *O* (direpto *V m. 1*), *correxi* | passu *OF Par.*: cursu \leq || 94 con-
 uertere *Crusius*: contendere *O Par. Plant.* compellere *Broukhusius* | giro
AV Par. || 95 Quis parma seu *OF Par.*: Parma seu quos (quis) *Itali* ||
 96 ueniat grauis *F Par.*: grandis uenit *O* (sed in *G* grandis et hastae
punctis notata) || 97 Aptior *Franckenius*: Amplior *OF Par.* | aut *O Par.*:
 ut *F* || 98 audacis] aduersi *Par.* | ueniant *Par.*: uenient *O* ueniunt *Plant.*
 || 99 parent *OF Par.*: parant *Itali* || 100 Tunc *O Plant.*: Tum *Par.* ||
 102 ut *F Par.*: in *O*

- Seu libeat duplicem seiunctim cernere Martem,
 Dexter uti laeuum teneat dextrumque sinister
 105 Miles sitque duplex gemini uictoria casus.
 At non per dubias errant mea carmina laudes:
 Nam bellis experta cano. testis mihi uictae
 Fortis Iapydiae miles, testis quoque fallax
 Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes
 110 Testis Arupinis et pauper natus in aruis,
 Quem si quis uideat uetus ut non fregerit aetas,
 Terna minus Pyliae miretur saecula famae.
 112^b Namque senex longae peragit dum *tempora uitae*
 (Centum fecundos Titan renouauerat annos),
 Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
 115 Gaudet equum ualidisque sedet moderator habenis.
 Te duce non alias conuersus terga *Salassus*
 Libera Romanae subiecit colla catenae.
 Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
 Instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
 120 Quis Amythaonius nequeat certare Melampus.
 Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine uestem
 Indueras oriente die duce fertilis anni,
 Splendidiôr liquidis cum Sol caput extulit undis
 Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
 125 Curua nec assuetos egerunt flumina cursus,
 Quin rabidum placidis etiam mare constitit undis,
 Ulla nec aeras uolucris perlabitur auras

VAR. LECT. 103 seiunctim *Scaliger*: seu iunctum **O** *Plant.* seu iunctum *Par.* || 104 Dexter uti **F** *Par.*: Dexter²q; ut **AV** Dexter³q; ut **G** | teneat] tenet *Salmasius* | sinister **OF** *Par.*: sinistra ϵ || 105 geminis — castris ϵ || 106 num *Ac* ? || 108 iapidie **G**: iapigie **A** iapugiae **V** Iapygiae *Plant.* || 110 arupinis **F** (**A** m. 2) **g**: et arpinis **A** m. 1 (is *ex corr.*), **V** et alpinis **G** Arupinas *Scaliger* | in armis **O** *Plant.*, *corr. Itali* || 112 pili(a)e **AV** || 112^b habent **O** *Plant.*: om. ϵ | tempora uitae *I. H. Vossius*: s(a)ecula fam(a)e **AV** secula uita² (uita² *ex corr.*) **G** *Plant.* || 113 fecundos **O** *Plant.*: fecundus ϵ | renouauerat ϵ : renouerat **AV** renouauerat *fid. r. uolucris et h. p.* **G** renouauerit *Plant.* || 115 Gaudet ϵ : Audet **O** *Plant.* || 116 Salassus *scripsi*: domator **O** *Plant.* *ex glossa uocis* moderator; domante *L. MueLLERUS* Dalmata tergum *Heynius* || 120 amithaonius **O** || 126 rapidum **O** *et -uf (102?)* *Plant.*, *corr. Guietus* || 127 Ulla **O** *Plant.*: Nulla ϵ | aereas **O** *Plant.*

G 1/2 1/6 1/4

- Nec quadrupes densas depascitur aspera siluas,
 Quo largita tuis sunt muta silentia otis.
 130 Iupiter ipse leui uectus per inania curru
 Affuit et caelo uicinum liquit Olympum
 Intentaque tuis precibus se praebeuit aure
 Cunctaque ueraci capite annuit: additus aris
 Laetior eluxit structos super ignis acruos.
 135 Quin hortante deo magnis insistere rebus
 Incipe: non idem tibi sint aliisque triumphis.
 Non te uicino remorabitur obuia Marte
 Gallia nec latis audax Hispania terris
 Nec fera Theraeo tellus obsessa colono,
 140 Nec qua uel Nilus uel regia lympha Choaspes
 Profluit aut rapidus, Cyri dementia, Gyndes,
 Ardet Aractaeis aut unda parum hospita campis,
 Nec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
 Impia nec saeuis celebrans conuiuia mensis
 145 (Ultima uicinus Phoebus tenet arua) Padaeus:
 Quaque Hebrus Tanaisque Getas rigat atque Magynos,
 Quid moror? Oceanus ponto qua continet orbem,
 Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
 Te manet inuictus Romano Marte Britannus
 150 Teque interiecto mundi pars altera sole.
 Nam circumfuso considit in aere tellus
 Et quinque in partes toto disponitur orbe.

VAR. LECT. 129 Quo scripsi: Quin O Plant. e u. 126; Quam s | sint Itali | muta g: multa O Plant. || 134 Laetior O Plant.: Purior g || 136 non Itali, Plant.: nunc O | iidem G | sint Itali: sunt O Plant. | alii que G || 138 ispania G || 139 Terço g: tetero AV treicio G Rhoetco Itali, Plant. || 140 Coaspes (Co~~ae~~ corr. f) G: dyaspes AV Diaspes Plant. || 141 Gyndes Itali: cidnus G cydnus AVF || 142 Ardet Aractais (sic) F: Creteis ardet O; Ardet Arecteos — campos Scaliger; formam Aractaeis restituit Heynius; Radit Arectaeos — campos Heinsius Aret Arecteis — campis Lachmannus | aut unda OF: hant una Heinsius | parum hospita Heynius: perhospita F caristia AV charistia G per ostia Heinsius || 143 tomyris (o ee corr.) G Plant.: tamaris AV || 145 padeus O || 146 Hebrus] Istrus Broukhusius | tanaysque GV | maginos O magynos F: Mosynos Itali Sigynos Is. Vossius Gelonos I. H. Vossius Macrones L. Muellerrus || 149 offerret armis A || 151 considit Heinsius: consistit O Plant.

- Atque duae gelido uastantur frigore semper:
 Illic et densa tellus absconditur umbra,
 155 Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
 Sed durata riget densam in glaciemque niuemque,
 Quippe ubi non unquam Titan super egerit ortus. / Tⁿ eras. r
 At media est Phoebi semper subiecta calori,
 Seu propior terris aestiuum fertur in orbem
 160 Seu celer hibernas properat decurrere luces:
 Non igitur presso tellus exurgit aratro,
 Nec frugem segetes praebent neque pabula terrae:
 Non illic colit arua deus, Bacchusue Ceresue,
 Nulla nec exustas habitant animalia partes.
 165 Fertilis hanc inter posita est interque rigentes
 Nostraque et huic aduersa solo pars altera nostro,
 Quas similis utrimque tenens uicinia caeli
 Temperat, alter et alterius uires necat aer; l sup. ad.?
 Hinc placidus nobis per tempora uertitur annus:
 170 Hinc et colla iugo didicit submittere taurus
 Et lenta excelsos uitis conscendere ramos,
 Tondeturque seges maturos annua partus,
 Et ferro tellus, pontus confunditur aere, U quid si i uas (quid e?)
 Quin etiam structis exurgunt oppida muris. hic for. / sin m
 175 Ergo, ubi per claros ierint tua facta triumphos,
 Solus utroque idem diceris magnus in orbe.
 Non ego sum satis ad tantae praeconia laudis,
 Ipse mihi non si praescribat carmina Phoebus.
 Est tibi, qui possit magnis se accingere rebus,
 180 Ualgius: aeterno propior non alter Homero.
 Languida non noster peragit labor otia, quamuis
 Fortuna, ut mos est illi, me aduersa fatiget.

VAR. LECT. 154 denso V m. 1 || 155 incerto *Quietus* || 157 nunquam V || 161 igitur F: ergo O | exurgit F exurgit O: consurgit s || 162 neque O: nec s *Plant.* || 163 bachusue AV || 165 rigentes s *Plant.*: rigentem O || 167 utrimque; G utrimque *Plant.*: utriue AV || 168 alter O: alteram F | necat *Itali*: negat O *Plant.* || 169 uertitur om. A, add. m. 2 || 170 hinc GV: Huic A Hic s *Plant.* || 171 lenta A: leta G leta V || 173 confunditur s *Plant.*: confunditur O (confi-nd. G) conscinditur *suprascr.* g || 174 exurgit opida AV || 175 per claros *Scaliger*: praeclaros O *Plant.* | ierint F: poscent O cierint *Lachmannus* || 181 ocia GV

- Nam mihi, cum magnis opibus domus alta niteret,
 Cui fuerant flauī ditantes ordine sulci
 185 Horrea fecundas ~~in~~ deficientia messis,
 Cuique pecus denso pascabant agmine colles
 (Et domino satis et nimium furique lupoque),
 Nunc desiderium superest: nam cura nouatur,
 Cum memor anticos semper dolor admonet annos.
 190 Sed licet asperiora cadant spolierque relictis,
 Non te deficient nostrae memorare Camenae.
 Nec solum tibi P/ferri tribuentur honores:
 Pro te uel rabidas ausim maris ire per undas,
 Aduersis hiberna licet tumeant freta uentis,
 195 Pro te uel densis solus subsistere turmis
 Vel paruū Aetnaeae corpus committere flammae.
 Sum quodcumque, tuum est. nostri si paruula cura
 Sit tibi, quantalibet, si sit modo, non mihi regna
 Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
 200 Posse Meleteas nec malle uincere cartas.
 Quod tibi si uersus noster, totusue minusue,
 Uel bene sit notus, summo uel ineret in ore,
 Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
 Quin etiam mea cum tumulus contexerit ossa,
 205 Seu matura dies celerem properat mihi mortem,
 Longa manet seu uita, tamen, mutata figurā
 Seu me finget equum rigidos percurrere campos

VAR. LECT. 185 fecundas in def. messis *scripsi*: fecundis indeficientia mensis O fecundas ad deficientia messis F || 189 anticos *scripsi*: accitos V accitus AG anteactos F || 190 relictis ζ Plant.: relictus O || 193 rapidas O Plant., corr. ζ | ausi F || 195 subsistere OF: obsistere ζ || 196 paruū] pronum *Burmannus ad Prop.* I 6, 3 pauuidum *Broukhusius* | ethne(a)e AV || 197 Sum O Plant.: Dum Itali | quodcumque G Plant.: quidcumque AV | si O Plant.: sit ζ || 198 sit O: sint F || 199 Lidia AV | gilippi O (philippi g) || 200 meleteas G meletheas AV | nec G Plant.: om. AV m. 1 (add. m. 2) | uincere F: mittere O | cartas AV: chartas G Plant. || 202 sit notus O: si totus Plant. | uel ineret in ore O et, nisi quod uel in F deesse significatur, Plant.: uel inhaeret in ore ζ uel inhaereat ore g || 203 statuent g Plant.: statuunt O || 204 cum — contexerit Itali, Plant.: tunc — cum texerit O || 205 celerem F: fato O || 206 figurā AV: figurā (*uirg. a m. 2 ?*) G figuram Plant.

- Doctum seu tardi pecoris sim gloria taurus
 Siue ego per liquidum uolueris uehar aera pennis,
 210 Cum quemcumque hominem me longa receperit aetas,
 Inceptis de te subtexam carmina cartis.

III. DE SULPICIAE ET CERINTHI AMORE.

- 1 Sulpicia est tibi culta tuis, Mars magne, kalendis:
 Spectatum e caelo, si sapis, ipse ueni.
 Hoc Uenus ignoscet: at tu, uiolente, caeto
 Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
 5 Illius ex oculis, cum uult exurere diuos,
 Accendit geminas lampadas acer Amor.
 Illam, quicquid agit, quoquo uestigia mouit,
 Componit furtim subsequiturque Decor.
 Seu soluit crines, fuis decet esse capillis:
 10 Seu compsit, comptis est ueneranda comis.
 Urit, seu Tyria uoluit procedere palla;
 Urit, seu niuea candida ueste uenit.
 Talis in aeterno felix Uertumnus Olympo
 Mille habet ornatus, mille decenter habet.
 15 Sola puellarum digna est, cui mollia caris
 Uellera det sucis bis madefacta Tyros,
 Possideatque, metit quicquid bene olentibus aruis
 Cultor odoratae diues Arabs segetis
 Et quascumque niger rubro de litore gemmas

VAR. LECT. 209 uolueri — penna *Heinsius* || 210 Cū (*uel* ut) quemcum-
 que *scripsi*: In quēcūq; (*uel*-cunq;); O Quandocumque F || 211 nomina chartis G

III. De Sulpiciae *ctr. addidi*. Laus Sulpiciae (-tie A) ad deum
 martem. *Rca. AV et Plant. Liber de amoribus Sulpiciae et Cerinthi g*
litt. mai. (idem g in mg. add.: fuit hęc filia serui sulpitii) || 3 Tu ui-
olente caeto et 4 hab. Fris. || 11 tytia V || 13 Uertūnus hab. Fris.
uertunnus G | olimpo AV || 14 Mille habet G Plant.: Mille hunc AV
(hūc pro her) | habet, supraposita m. 2 litterae e uirgula, V || 16 succis
 O *Plant. || 19 littore AV | gemmas O: conchas Itali, Plant.*

- 20 Proximus Eois colligit Indus aquis.
 Hanc uos, P/erides, /festis cantate kalendis,
 Et testudinea Phœbe superbe lyra.
 Hoc sollemne sacrum multos haec sumet in annos: *rec. J. 20, 11*
 Dignior est uestro nulla puella choro. *Hor. ep. I, 147*

- 3 2 Parce meo iuueni, seu quis bona pascua campi
 Seu colis umbrosi deuia montis aper,
 Nec tibi sit duros acuisse in praelia dentes, *l. i. r. / m.*
 Incolumem custos hunc mihi seruet Amor.
 5 Sed procul abducit uenandi Delia cura:
 O pereant siluae, deficientque canes!
 Quis furor est, quae mens, densos indagine colles
 Claudentem teneras laedere uelle manus?
 Quidue iuuat furtim latebras intrare ferarum
 10 Candidaque hamatis crura notare rubis?
 Sed tamen, ut tecum liceat, Cerinthe, uagari,
 Ipsa ego per montes retia torta feram,
 Ipsa ego uelocis quaeram uestigia cerui
 Et demam celeri ferrea uinela cani.
 15 Tunc mihi, tunc placeant siluae, si, lux mea, tecum
 Arguar ante ipsas concubuisse plagas:
 Tunc ueniat licet ad casses, illaesus abibit,
 Ne Ueneris cupidae gaudia turbet, aper.
 Nunc sine me sit nulla Uenus, sed lege Dianae,
 20 Caste puer, casta retia tange manu;

VAR. LECT. 20 heois **G** | equis *Scaliger* || 22 lira **AV** || 23 solenne **A** solenne **GV** | haec sumet **F** hoc sumet **O** sumat **g** celebretur *Itali* consummet *Scaliger*; puto haec uisat || 24 choro **g** *Plant.*: toro **G** thoro **AV**

2. Sulpicia ad cherintum (-thum **V**) de uenatione dimittenda (dimict.). *Rec.* **AV** Sulpitia ad Cherinthum **G** *m. rec. litt. maiusc. in 2 lin. interu.* || 2 umbrosia **V** *m.* 1 || 3 praelia **F**: pectore **O** pectora **ε** || 5 adducit **V** *m.* 1 || 7 est demens *Dousa* || 10 Hämatis *hab. Fris.* || 11 cherinte **AV** cerinte ^h **G** *ubique* || 12 geram, *suprascr. f.* **G** || 13 ceruae *Broukhusius* || 15 si] sic *Heinsius*; malim tunc || 18 Ne **G** (**V** *m.* 2) *Plant.*: Da **AV** *m.* 1 || 19 Nunc **ε**: Tunc **O** *Plant.* || 20 tange **AVF**: tende **G**

Et quaecumque meo furtim subrepat amori,
 Incidat in saeuas diripienda feras.
 At tu uenandi studium concede parenti,
 Et celer in nostros ipse recurre sinus.

- 3 Huc ades et tenerae morbos expelle puellae,
 Huc ades, intonsa Phoebe superbe coma.
 Crede mihi, propera: nec te iam, Phoebe, pigebit
 Formosae medicas applicuisse manus.
- 5 Effice ne macies pallentes occupet artus,
 Neu notet informis candida membra color;
 Et quodcumque mali est et quidquid triste timemus,
 In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
 Sancte, ueni, tecumque feras, quicumque sapes,
- 10 Quicumque et cantus corpora fessa leuant;
 Neu iuuenem torque, metuit qui fata puellae
 Uotaque pro domina uix numeranda facit.
 Interdum uouet, interdum, quod langueat illa,
 Dicit in aeternos aspera uerba deos.
- 15 Pone metum, Cerinthe: deus non laedit amantes.
 Tu modo semper ama: salua puella tibi est.
- 21 Nil opus est fletu: lacrimis erit aptius uti,
 22 Si quando fuerit tristior illa tibi.
- 17 At nunc tota tua est, te solum candida secum
 Cogitat, et frustra credula turba sedet. *a* *Hy 3p*
- Phoebe, faue: laus magna tibi tribuetur in uno
- 20 Corpore seruato restituuisse duos.
- 23 Iam ceber, iam laetus eris, cum debita reddet
 Certatim sanctis laetus uterque focus.
- 25 Tunc te felicem dicet pia turba deorum, *Cr 0*
 Optabunt artes et sibi quisque tuas.

VAR. LECT. 21 Et O: At F | subrepat (surr. G) O Plant.: subrepat
 V m. 2

3. Ad phebum pro cherinto egrotante. Rec. AV Ad Phoebum G
 m. rec. litt. maiusc. || 6 candida s: pallida O Plant. || 7 quicquid GV ||
 8 rabidis A | eueat A m. 1; deuehat Heinsius || 9 lepores g || uersus,
 qui sunt in O 21, 22, ante 17, 18 posuere Itali; et ita Plant. || 17 Ac
 nunc A || 18 sedula s

- 4 En qui te, Cerinthe, dies dedit, hic mihi sanctus
 Atque inter festos semper habendus erit.
 Te nascente nouum Parcae cecinere puellis
 Seruitium et dederunt regna superba tibi.
 5 Uror ego ante alias: iuuat hoc, Cerinthe, quod uror,
 Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
 Mutuus adsit amor, per te dulcissima furta
 Perque tuos oculos per Geniumque rogo.
 Magne Geni, cape tura libens uotisque faueto,
 Si modo, cum (de me cogitat, ille) calet.
 Quod si forte alios iam nunc suspirat amores,
 Tunc precor infidos, sancte, relinque focos.
 Nec tu sis iniusta, Uenus: uel seruiat aequae
 Uinctus uterque tibi, uel mea uincla leua.
 15 Sed potius ualida teneamur uterque catena,
 Nulla queat posthac nos soluuisse dies.
 Optat idem iuuenis quod nos, sed tectius optat:
 Nam pudet haec illum dicere uerba palam.
 At tu, Natalis, quoniam deus omnia sentis,
 20 Annue: quid refert, clamne palamne roget?

- 5 Natalis Iuno, sanctos cape turis aceruos,
 Quos tibi dat tenera docta puella manu.
 Tota tibi est hodie, tibi se laetissima compsit,
 Staret ut ante tuos conspicienda focos.

VAR. LECT. 4. Ad cherintum de eius natali atq; amore. et demum oratio ad uenerem. Rca. AV. Ad Cherinthum G m. rec. litt. maiusc. || 1 En qui scripsi: Est qui O (nisi quod St, om. litt. init., V m. 1) Qui mihi F || 4 dederunt G^v Plant.: dederant AV || 5 alias, a ex corr. G || 6 Si tibi ne de nobis A || 7 assit O | per te AVF: te per G || 9 Magne Itali: Mane O Plant. Alme Puccius | thura O Plant.: dona s || 10 calet Itali: ualet O uolet F || 11 suspirat g^u Plant.: suspiret O || 16 nos G (et V m. 2): om. AV m. 1 in spat. uac. quam Itali, Plant. || 17 tectius Itali: tutius O Plant. || 18 haec G Plant.: hic AV (in hoc e m. 2 suprascr.) || 20 clamne palamne s Plant.: clamue palamue O

5. Ad iunonem recomendatio puellae. Rca. AV Ad Iunonem G m. rec. litt. maiusc. || 1 thuris O Plant. || 2 Lota Canterus Tota tua est Guietus; malim Culta

- 5 Illa quidem ornandi causas tibi, diua, relegat: ↳ rna i.r. (f!) ^{quod}
uit non d'p'it'ur
Est tamen, occulte cui placuisse uelit.
At tu, sancta, faue, neu quis diuellat amantes,
Sed iuueni quaeso mutua uincla para.
Sic bene compones: ullae non ille puellae
10 Seruire aut cuiquam dignior illa uiro. ↳ iqu i.r. (f) ^{for. et id}
Nec possit cupidus uigilans deprendere custos,
Fallendique uias mille ministret Amor.
c. i. r. m. Annue purpureaque ueni perlucida palla: . a i. r., m.?
Ter tibi fit libo, ter, dea casta, mero.
15 Praecipit en natae mater studiosa quod optat:
Illa aliud tacita, iam tua, mente rogat. ↳ rna. (m uel in t)
Uritur, ut celeres urunt altaria flammae,
Nec, liceat quamuis, sana fuisse uelit.
Diua, ueni grata, ut, uertet cum proximus annus,
20 Hic idem uotis iam ratus adsit amor.

VAR. LECT. 5 ornandi **G Plant.**: orandi **AV** || 7 neu quis **F**: ne nos **O** (nec nox et neu quis **g**) ne quis **Scaliger** || 9 ullae **OF**: ulli **ε** || 10 cuiquam **G Plant.**: cuidam **AV** || 13 que **om.** **O** (in **G supra lin. add. incertum an m. 1**), habet **Plant.** | perlucida, **suprascr. m. 2 e, V**; in **G a ex corr.** || 14 fit **g**: sic **O sit Plant.** || 15 en **Heinsius**: et **O Plant.** at **g Praecipiat Drenckhahnus** | quid **ε** | optat (**scil. ipsa mater**) **O Plant.**: optet **g** || 16 tua **scripsi in Fleckeis. ann. a. 1872 p. 626**: sua **OF** (in **G sua in sibi corr. m. 2**) clam sibi **Heinsius** || 17 flame **AV** || 19 Diua ueni **scripsi**: **Si iuueni O** **Sis iuueni F** **Sit g** **Sis**, Iuno, grata **Gruppius** **Si iuueni gratae Lachmannus** **Si iuueni gratum Riglerus** | ut **addidi: om.** **O et uel ac Gruppius** | uertet **scripsi**: ueniet **O adueniet g Plant.** || 20 ratus **scripsi**: uetus **O Plant.** | adsit **ε Plant.**: esset **O** (in **G ss ex corr.**) ut sit **g**; fort. extet.

G 13. 14. 19. 26

IV. SULPICIAE EPISTOLIA.

1 Tandem uenit amor, qualem texisse pudore
 Quam nudasse alicui sit mihi fama minor.
 Exorata meis illum Cytherea Camenis
 Attulit in nostrum deposuitque sinum.

5 Exsoluit promissa Uenus: mea gaudia narret,
 Dicetur siquis non habuisse sua.

Non ego signatis quicquam mandare tabellis,

Ne legat id nemo quam meus ante, uelim,

Sed pecasse iuuat, uultus componere famae

Taedet: cum digno digna fuisse ferar.

N n m (i. n. m. q. d.)
i. r. s. (im?) f. h. f. u. i. t.
M u ri
(in uenit d. n. r. q. d.)

3 2 Inuisus natalis adest, qui rure molesto

Et sine Cerintho tristis agendus erit.

Dulcius urbe quid est? an uilla sit apta puellae

Atque Arretino frigidus amnis agro?

5 Iam, nimium Messala mei studiose, quiescas,

Neu tempestiuae † saepe propinque † uiae.

Hic animum sensusque meos abducta relinquo,

Arbitrio quoniam non sinis esse meo.

VAR. LECT. IV. Sulpiciae epistolia *addidi*. carmen 1 cum *Gruppius* priori cyclo adtribuisset, *Rosbachius* rectius epistoliis uindicauit: cf *libr. nostrum 'Tib. Blätt.'* p. 42. Gratulatio ad uenerem de amoris obtentu. Recs. AV. Ad Uenerem G m. rec. litt. maiusc. || 1 pudore O: pudori s Plant. || 2 minor Itali: magis O Plant.; *malim* fama mala (ut potius *suppleas*) || 5 Exsoluit GV || 6 sua Fg: suam AV suum G || 8 Ne ita G Ne Plant.: Me AV Vt Itali | id nemo G Plant: id uenio AV | uelim] uenit V m. 2 mg.

2. Sulpitia ad Messallam F Sulpicia (Sculp. A) messalę. Recs. AV Ad Messallam G m. rec. litt. maiusc. || 1 qui, i *ex corr.* A || 3 puell(a)e OF: puellis s || 4 aretino g: aretino O Plant. ut eretino g mg. Reatino *Huschkius* | annus s || 6 Neu O: Non s Plant. Heu V m. 2 | uerba saepe propinque *grauiter corrupta*; fort. Neu t. perge monere uiae. *uulgatae*. Non *insistens Robertus Ungerus, de Ualgiu Rufi poematis comm. p. 471 sq., coniecit* saeue propinque, ut *gentiuus a quiescas penderet. hoc si probas, lege quiescas* Ceu tempestiuae, saeue propinque, uiae. || 8 quoniam G: quamuis AV Plant.; *malim* quom me | sinit *Stadius*

- 3 Scis iter ex animo sublatum triste puellae?
 Natali Romae iam licet esse tuo.
 Omnibus ille dies nobis tam laetus agatur,
 Quam nec opinanti nunc tibi forte uenit.

- 4 Gratum est, securus multum quod iam tibi de me
 Permittis, subito ne male inepta cadam.
 Sit tibi cura togae potior pressumque quasillo
 Scortum quam Serui filia Sulpicia:
 5 Solliciti sunt pro nobis, quibus illa dolori est,
 Ne cedam ignoto maxima causa, toro.

- 5 Estne tibi, Cerinthe, tuae pia cura puellae
 Quod mea nunc uexat corpora fessa calor?
 A! ego non aliter tristes euincere morbos
 Optarim, quam te si quoque uelle putem.
 5 At mihi quid prosit morbos euincere, quum tu
 Nostra potes lento pectore ferre mala?

VAR. LECT. 3. Ad Thoratum (theoratum V) de natali die. Rea. AV de natali die G m. rec. litt. maiusc. || 2 iam licet F: non sinet O nos g | tuo OF: suo Itali || 3 tam laetus scripsi: natalis O Plant. e glossa; genialis Itali || 4 Quam scripsi: Qui O Plant. Quod Drenckhahnus | opinati V

4. De sulphicia (sculp. A). Rea. AV Ad Sulpitiam G m. rec. litt. maiusc. || 1 multam G, corr. g | tibi s: mihi O Plant. || 2 Promittis Heinsius | puto male certa (de tua fide) || 3 Si — toga est Heinsius | illa doloris (quod cum max. causa iungendum) Riglerus || 6 Ne s: Nec O Plant.; fort. Neu (h. e. quibus et scortum illud et id ne cedam . . . dolori est) | cedam Statius: credam O Plant. | causa OF: cura g | thoro AV

5. Ad cherintum (-thum V). Rea. AV Ad Cherinthum G m. rec. litt. maiusc. | 1 pia cura Itali: placitura O placiture V m. 2 g. Plant. || 2 Quod O: Qui s Plant. || 3 Ha A Ah GV Plant. || 4 si O: sic V m. 2 Plant. || 5 At F: Ha A Ah GV | quum uel quom scripsi: quid AV m. 1 Plant. quod (o ex corr.) G si V m. 2 g ubi Scaliger || 6 lento F: leto A leto G lecto V

- 6 Ne tibi sim, mea lux, aequae iam feruida cura,
 Ac uideor paucos ante fuisse dies,
 Si quicquam tota commisi stulta iuuenta,
 Cuius me fatear paenituisse magis,
 5 Hesterna quam te solum quod nocte reliqui,
 Ardorem cupiens dissimulare meum.

V. EPIGRAMMATA.

- 1 Nulla tuum nobis subducat femina lectum:
 Hoc primum iuncta est foedere nostra Uenus.
 Tu mihi sola places, nec iam te praeter in urbe
 Formosa est oculis ulla puella meis.
 5 Atque utinam posses uni mihi bella uideri!
 Displiceas aliis: sic ego tutus ero.
 Nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi:
 Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
 Sic ego secretis possum bene uiuere siluis,
 10 Qua nulla humano sit uia trita pede.
 Tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
 Lumen, et in solis tu mihi turba locis.
 Nunc licet e caelo mittatur amica Tibullo,
 Mittetur frustra, deficietque Uenus.
 15 Haec tibi sanctae tuae Iunonis numina iuro,
 Quae sola ante alios est mihi magna deos.
 Quid facio demens? eheu mea pignora cedo.
 Iarui stulte: proderat iste timor.

VAR. LECT. 6. *adhaeret priori in O; iterum extat in AV in fine Lygdami elegiarum* || 1 Ne AV *priore loco*: Nec O (corr. V m. 2) | sim (sit V m. 2) et iam O: sit et tam AV *priore loco* || 2 Ac OF: Ut s | uideor GF et AV *priore loco*: uidear A uideas V m. 1 uideo V m. 2

V EPIGRAMMATA *addidi*. Alloquitur puellam et amasiam innominatam AV Ad amicam G m. rec. litt. maiusc. || 3 mihi V m. 2 *mg. Plant.*: modo O || 5 possis s || 8 ille s *Plant.*: ipse O || 9 possim s || 15 Hęc (Hec V) tibi GV: Hoc tibi A Haec per *Plant.* || 16 mihi Scaliger: tibi O *Plant.* || 17 eheu *edd.*: heu heu OF heu cui g | cedo F: credo O || 18 proderat F: prodeat O

- Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures:
 20 Hoc peperit misero garrula lingua malum.
 Iam faciam quodcumque uoles, tuus usque manebo,
 Nec fugiam notae seruitium dominae,
 Sed Ueneris sanctae considam uinctus ad aras.
 Haec notat iniustos supplicibusque fauet.

- 2 Rumor ait crebro nostram peccare puellam:
 Nunc ego me surdis auribus esse uelim.
 Crimina non haec sunt nostro sine facta dolore:
 Quid miserum torques, rumor acerbe? tace.

VI. PRIAPEA. *l. I 4; 8, 35 g.*

- 1 Uillicus aerari quondam, nunc cultor agelli,
 Haec tibi Perspectus templa, Priape, dico.
 Pro quibus officii, si fas est, sancte, paciscor,
 Assiduus custos ruris ut esse uelis,
 5 Improbis ut siquis nostrum uiolarit agellum,
 Hunc tu — sed taceo: scis, puto, quod sequitur.

- 2 Quid hoc noui est? quid ira nuntiat deum?

VAR. LECT. 21 facias *L. Muellerus* || 22 noto *V m. 1* || 23 considam *G m. 1, Plant.*: confidam *AV et G* (f ex corr.) | iunctus *V* || 24 Haec *G Plant.* (et *V m. 2*): Nec *AV m. 1*

2. Tetrasticon de infamia sue puelle. *Rca. AV* De infamia suae Puellae *G m. rec.* || 3 facta *O*: ficta *Plant. iacta Itali* || in hoc carmine desinit *G, qui subscribit FINIS rubr.*

VI. Priapea addidi. haec duo carmina (inter Priapea 82, 83) desunt in *O*; in *F* inter Tibulliana extabant teste Scaligero in 'commentario in Priapea'; unde illius lectiones, quoad erui potuerunt, hic excerpta sunt. praeter *F* eidem adfuit scheda Pithoeana 'mediae uetustatis', a nobis 'Pith.' siglo notata.

1. 2 Respectus *Reinesius*
 2. Hoc in carmine codici *F* optimo obstant libri *B(ruxellensis), H(arleianus), M(onacenses)* ex uno fonte coque multifariam deprauato profecti. cum his faciunt libri nouicii saec. XV, quorum specimina habes in *Meyeri Anth. Lat.* 1696 || 1 est quod *M* | nunciat duo ex *M*

- Silente nocte candidus mihi puer
 Tepente cum iaceret abditus sinu,
 Uenus fuit uieta, nec uiriliter
- 5 Iners senile penis extulit caput.
 Placet, Priape, qui sub arboris coma
 Soles sacrum reuincte pampino caput
 Ruber sedere cum rubente fascino?
 At, o Triphalle, saepe floribus nouis
- 10 Tuas sine arte deligauimus comas
 Abegimusque uoce saepe, cum tibi
 Senexue coruus inpigerue graculus
 Sacrum feriret ore corneo caput.
 Uale, nefande destitutor inguinum,
- 15 Uale, Priape: debeo tibi nihil.
 Iacebis inter arua pallidus situ,
 Canisque saeua susque ligneo tibi
 Lutosus adfricabit oblitum latus.
 At o sceleste penis, o meum malum,
- 20 Graui piaque lege noxiam lues.
 Licet querare: nec tibi tener puer
 Patebit ullus, intremente qui toro
 Iuuante uerset arte mobilem natem,

VAR. LECT. 3 abdita unus ex M || 4 uieta Heinsius: quieta codd. ||
 5 capud B ubique || 6 como unus ex M || 7 reuincte Scaliger: reuinctus
 codd. || 9 tripalle F: priape BHM || 11 uoce = sepe^{cum} tibi H || 12 Sepex-
 ue unus ex M | inpigerue B: Ipingerue H impigerue M || debeam^o H tibi
 debeo B || 16 ia inter H | pallidus F: callidus BM semper squalidus H ||
 17 et 18 ita habet F, nisi quod saenas usque (quod correxit Scaliger)
 et affricabit scribit: Canisue seuus lutosus adfricabit obliquum latus B
 mingere
 Canis saeuus usque liq aut tibi Fricabit obliquum latus aper lutosus H
 Canisue seuus fabricabit oblitum latus M Canisue saeuus usque im-
 minget aut tibi Fricabit oblitum latus aper lutosus Pith. || 19 At o
 sceleste B: At hos sceleste M (scelesti unus) O sceleste H Sceleste
 Scaliger, qui de F nil adnotauit | o meum malum BHM: o cui meum
 malum Scaliger ex edd. uetust. (nam de F nil adnotauit) o meum malum
 graue Pith., qui sine dubio At o omisit || 20 om. H | lege noxiam F:
 tege noxias BM || 21 Licebitq; rare unus ex M || 22 puto laccbit | intre-
 mente scripsi: imminente (inm. B) BHM ingemente edd. uetust., ex F
 nil adlatum | thoro BHM || 23 arte edd. uet.: ante BHM

- Puella nec iocosa te leui manu
 25 Fouebit adprimetue lucidum femur.
 Bidens amica Romuli senis memor
 Paratur, inter atra cuius inguina
 Latet iacente pantice abditus specus
 Uagaque pelle tectus, annuo gelu
 30 Araneosus obsidet forem situs.
 Tibi haec paratur, ut tuum ter aut quater
 Uoret profunda fossa lubricum caput.
 Licebit aeger angue lentior cubes,
 Tereris usque, donec, a! miser miser,
 35 Triplexque quadruplexque compleas specum.
 Superbia ista proderit nihil, simul
 Uagum sonante merseris luto caput.
 Quid est, iners? pigetne lentitudinis?
 Licebit hoc inultus auferas semel:
 40 Sed ille cum redibit aureus puer,
 Simul sonante senseris iter pede,
 Uigente neruus excubet lubidine
 Et inquietus inguina adrigat tumor
 Neque incitare cesset usque dum mihi
 45 Uenus iocosa molle ruperit latus.

VAR. LECT. 24 iocos ate **B** iocosa, *om. te*, **H** loco sate **M** || 25 ad
 pmetue **B**: ac pmetue **H** apprimetue **M** | lubricum *Pith.* || 28 *om.* **BHM**
 | Patet *L. Muellerus* | pantice (*sic*) abditus specu **F**, *corr. Scaliger* ||
 29 Uagaque *Scaliger*: Uacuaque **BHM** *edd.* | annuo **F**: inguinum **BHM**
 || 30 Harenosus **H** | forem **BM**: fores **H** *uulgo* || 31 parantur **BM** | terra-
 uit **M** || 32 Uorat **M** || 33 angue lentior **F**: angue lenior **BM** aut lan-
 guencior **H** || 34 Terreris **BHM** | amiser **BM**: ha miser **H** || 35 comple
 aspectum **M** || 37 imerseris **H** merserit **M** | luto caput **BH**: caput luto
M *uulgo* || 38 Quidem iners **M** | iners **H** | pigetque **BM** || 39 afferas seme-
 lis **H** || 42 Uigente *scripsi*: Rigente **F** Repente **BHM** Recente *L. Muellere-*
rus | neruus **F**: neruos **BHM** | excubet lubidine **F**: excitet libidine
 (— nes **H**) **BHM** || 43 inguina arrigat *edd.*: inguina dirigat **H** inguine
 rigat (*sic*) **B** inguina erigit (*sic*) **M**, *unde* inguina (*uel* inguen) erigat
 conicias || 44 Et ^{non} mitare **H** | cesset **F**: possit **BHM**

VII. DOMITII MARSI.

Te quoque, Uirgilio comitem, non aequa, Tibulle,
 Mors iuuenem campos misit ad Elysios,
 Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores
 Aut caneret forti regia bella pede.

VAR. LECT. VII. DOMITI MARSI F teste Scaligero in castigat. (in Plant. absque siglo solito adnotauit: DOMITII MARSI. V. D.): Epitaphium Tybulli. Rca. A Epitaphium Tibulli V: in G dest || 1 tybulle A || 2 iuuenem V m. 1 || post 4: Explicit liber Tybulli A itidemque, nisi quod Tibulli feliciter habet, V. sequitur in AV uita Tibulli infra exhibit.

Albius Tibullus, eques R., e Gabiis, insignis forma cultuque corporis obseruabilis, ante alios Coruinum Messalam † originem † dilexit, cuius et contubernalis Aquitanico bello militaribus donis donatus est. hic multorum
 5 iudicio principem inter elegiographos optinet locum. epistulae quoque ejus amatoriae, quamquam breues, omnino subtiles sunt. obiit adulescens, ut indicat epigramma supra scriptum.

VAR. LECT. Extat haec uita, quam ex Suetonii de uiris illustribus opere esse excerptam docui in libello 'Tibull. Blätter' p. 3 sqq., in AV (hic illic codicum interpolatorum s lectiones adferam) || 1 tybullus A | eques R. e gabis (= gabiis) scripsi: eques regalis AV m. 1 regius V m. 2. Ro. uel Romanus s || 3 originem corruptum; oratorem edd. ob ingenium uel or., adfinem conieci. Loewius ante alios Messalam Coruinum dilexit proposuit, Coruinum illius originem correcturam esse statuens || 3 et A: etiam V | equitanico AV, corr. s || 5 elegyographos obtinet V || 6 epte A: epistole V || 7 subtiles (olim dulces) scripsi: utiles AV | adulescens AV | epigrama A || 8 superscriptum AV, corr. s

1.5.27.11(14) *
15.1.11.11 13.1.11.11 13.1.11.20 13.1.11.27 13.1.11.34 13.1.11.41
13.1.11.48 13.1.11.55 13.1.11.62 13.1.11.69 13.1.11.76 13.1.11.83 13.1.11.90 13.1.11.97
13.1.11.104 13.1.11.111 13.1.11.118 13.1.11.125 13.1.11.132 13.1.11.139 13.1.11.146
13.1.11.153 13.1.11.160 13.1.11.167 13.1.11.174 13.1.11.181 13.1.11.188 13.1.11.195
13.1.11.202 13.1.11.209 13.1.11.216 13.1.11.223 13.1.11.230 13.1.11.237 13.1.11.244
13.1.11.251 13.1.11.258 13.1.11.265 13.1.11.272 13.1.11.279 13.1.11.286 13.1.11.293
13.1.11.300 13.1.11.307 13.1.11.314 13.1.11.321 13.1.11.328 13.1.11.335 13.1.11.342
13.1.11.349 13.1.11.356 13.1.11.363 13.1.11.370 13.1.11.377 13.1.11.384 13.1.11.391
13.1.11.398 13.1.11.405 13.1.11.412 13.1.11.419 13.1.11.426 13.1.11.433 13.1.11.440
13.1.11.447 13.1.11.454 13.1.11.461 13.1.11.468 13.1.11.475 13.1.11.482 13.1.11.489
13.1.11.496 13.1.11.503 13.1.11.510 13.1.11.517 13.1.11.524 13.1.11.531 13.1.11.538
13.1.11.545 13.1.11.552 13.1.11.559 13.1.11.566 13.1.11.573 13.1.11.580 13.1.11.587
13.1.11.594 13.1.11.601 13.1.11.608 13.1.11.615 13.1.11.622 13.1.11.629 13.1.11.636
13.1.11.643 13.1.11.650 13.1.11.657 13.1.11.664 13.1.11.671 13.1.11.678 13.1.11.685
13.1.11.692 13.1.11.699 13.1.11.706 13.1.11.713 13.1.11.720 13.1.11.727 13.1.11.734
13.1.11.741 13.1.11.748 13.1.11.755 13.1.11.762 13.1.11.769 13.1.11.776 13.1.11.783
13.1.11.790 13.1.11.797 13.1.11.804 13.1.11.811 13.1.11.818 13.1.11.825 13.1.11.832
13.1.11.839 13.1.11.846 13.1.11.853 13.1.11.860 13.1.11.867 13.1.11.874 13.1.11.881
13.1.11.888 13.1.11.895 13.1.11.902 13.1.11.909 13.1.11.916 13.1.11.923 13.1.11.930
13.1.11.937 13.1.11.944 13.1.11.951 13.1.11.958 13.1.11.965 13.1.11.972 13.1.11.979
13.1.11.986 13.1.11.993 13.1.11.1000

13.1.11.1000

13.1.11.1000

13.1.11.1000

13.1.11.1000

13.1.11.1000

13.1.11.1000

13.1.11.1000

